

LEREN STIMULEREN

**Een kwalitatief onderzoek naar het stimuleren van
deelname aan burgerparticipatie in de Schadewijk**

Kaylee Smits
Radboud Universiteit Nijmegen
Faculteit der Managementwetenschappen
Opleiding Bestuurskunde
Master thesis
Dr. J.H.M.M. Tholen en Mevr. R.L. Hofstra
Juli 2024

Voorwoord

Voor u ligt mijn masterthesis genaamd 'leren stimuleren' die is geschreven vanuit mijn masteropleiding Bestuur en Management van Lokale Vraagstukken. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van een onderzoeksvraag afkomstig van gemeente Oss. Na vier maanden hard te hebben gewerkt aan de thesis mag het resultaat er zeker zijn. Het schrijven van een masterthesis was een compleet nieuwe ervaring waarin ik veel heb mogen leren. Er zijn een aantal mensen die ik wil bedanken voor hun hulp tijdens mijn proces.

Allereerst wil ik mijn scriptiebegeleiders dr. Berry Tholen en Roos Hofstra bedanken voor hun goede hulp tijdens deze vier maanden. Dit resultaat zou ik niet kunnen hebben bereikt zonder hun uitvoerige feedback en goede ingevingen, met de nodige abstracte voorbeelden. Daarnaast wil ik ook graag mijn stagebegeleider Jeanine de Bruin bedanken, voor haar goede begeleiding en steun. Ook haar feedback op mijn stukken heeft mij enorm geholpen. Verder wil ik ook mijn respondenten bedanken voor hun tijd en moeite. Het enthousiasme van de respondenten heeft enorm geholpen bij het uitvoeren van dit onderzoek, wat enorm op prijs wordt gesteld. Als laatste wil ik mijn familie en vrienden bedanken voor de steun die zij hebben geboden tijdens deze periode.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Kaylee Smits

Nijmegen, juli 2024

Inhoud

Hoofdstuk 1. Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Probleemstelling.....	6
1.3 Vooruitblik theoretisch kader	6
1.4 Vooruitblik methodologisch kader	7
1.5 Wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie.....	8
1.6 Leeswijzer	9
Hoofdstuk 2. Theoretisch kader	10
2.1 Burgerparticipatie	10
2.2 Bestaande methoden en haar kanttekeningen.....	11
2.2.1 Stemmen	11
2.2.2 Consultatie	13
2.3 Dimensies.....	14
2.3.1 Mate van betrokkenheid en macht	15
2.3.2 Representativiteit van doelgroepen.....	19
2.3.3 Betrekking binnen de beleidscyclus.....	22
2.4 Conclusie.....	24
Hoofdstuk 3. Methodologisch Kader	25
3.1 Onderzoeksmethoden.....	25
3.1.1 Vignettenstudie	25
3.1.2 Semigestructureerde interviews	29
3.2 Dataverzameling	29
3.3 Casusselectie	30
3.4 Data-analyse.....	31
3.5 Validiteit en betrouwbaarheid.....	31
3.5.1 Validiteit.....	31
3.5.2 Betrouwbaarheid.....	32
Hoofdstuk 4. Resultaten	34

4.1 Respondenten onderzoek	34
4.2 Burgerparticipatie.....	35
4.2.1 Definitie burgerparticipatie.....	35
4.2.2 Vormen en invloed van burgerparticipatie	36
4.3 Resultaten vignetten	38
4.4 Analyse resultaten	56
4.4.1 Mate van betrokkenheid en macht	56
4.4.2 Representativiteit van doelgroepen.....	58
4.4.3 Betrekking binnen de beleidscyclus.....	59
4.4.4 Dimensie overstijgende analyse.....	60
4.4.5 Bijzonderheden	61
Hoofdstuk 5. Conclusie & discussie.....	63
5.1 Conclusie.....	63
5.2 Discussie	65
5.3 Beperkingen	67
5.4 Aanbevelingen.....	68
5.4.1 Inhoudelijke aanbevelingen	68
5.4.2 Technische aanbevelingen.....	70
Literatuur.....	71
Bijlage 1. Vignetten.....	77
Bijlage 2. Interviewprotocol.....	89
Bijlage 3. Informed consentformulier	91

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Oss is sinds 2022 bezig met plannen voor het vernieuwen en verbeteren van de Schadewijk, een wijk binnen hun gemeente (Gemeente Oss, z.d.). Het collegeakkoord ‘Samen Duurzaam Vooruit’ heeft de verduurzaming van de Schadewijk opgenomen in de vorm van een plan van vier tot vijf jaar (ibid.). Het plan voor de verbetering van de wijk komt niet als een verrassing. Een groot gedeelte van de wijk is gebouwd na de oorlog in de jaren vijftig en zestig, waardoor deze huizen niet meer voldoen aan de huidige eisen (Brabant Wonen, 2024). Hierdoor is er besloten om de woningen te renoveren of zelfs te herbouwen, en tegelijk ook andere openbare ruimtes in de wijk aan te pakken (ibid.). In de tussentijd zijn er in opdracht van de gemeente een aantal woningen gesloopt om ruimte te creëren voor nieuwe huizen die voldoen aan de huidige eisen, zoals de huurwoningen die in december van 2022 werden afgebroken (Brabant Wonen, 2024). Het uiteindelijke doel van deze vernieuwing is volgens gemeente Oss het vergroten van de kanselijkheid in de Schadewijk, mede in vergelijking met de rest van Oss door ervoor te zorgen dat de huidige achterstanden worden verkleind.

De gemeente heeft een hoop plannen voor de wijk, maar merkt tegelijk dat de inbreng en participatie van de bewoners een uitdaging vormt. Ondanks het opzetten van meerdere bewonersbijeenkomsten en inbrengavonden, is er weinig animo voor de bewoners om zich te mengen in het gesprek over de verbetering van de wijk (Brabant Wonen, 2024).

Participatie is een onderwerp waar niet alleen de gemeente Oss zich mee bezighoudt. Het planbureau voor de Leefomgeving geeft in hun signalenrapport voor betrokken burgers aan dat het steeds moeilijker wordt om burgers te laten participeren in de huidige tijd (Planbureau voor de Leefomgeving, 2023). Hiervoor worden een hoop redenen gegeven, van de internationale context met een groeiende trend van wantrouwen (Grogan, 2019) tot persoonlijke omstandigheden (Nationale ombudsman, 2023), waardoor het lastig is om precies te kunnen bepalen waarom het op landelijk niveau misloopt.

Zowel op het centrale niveau van de Nederlandse overheid als op het lokale niveau van gemeenten zijn er verschillende tools en mogelijkheden om de burgers meer te laten participeren en om hun inbreng te kunnen meewegen bij het maken en uitvoeren van beleid (Bestuursacademie Nederland, 2019; Planbureau voor de Leefomgeving, 2023). Zoals het Planbureau voor de Leefomgeving (2023) aangeeft, is het niet alleen mogelijk, maar ook erg noodzakelijk dat er veel beroep wordt gedaan op burgerparticipatie. Burgerparticipatie kan volgens hen de benodigde tussenschakel zijn om het beleid van (lokale) overheden duurzaam en alomvattend te maken (ibid.). De Nederlandse overheid heeft deze boodschap duidelijk ontvangen en geeft aan burgerparticipatie aan te sporen door middel van verschillende nieuwe tools, die zijn verwerkt in onder andere de Omgevingswet en in de aanpassingen van de Gemeentewet (Rijksoverheid, z.d.).

Het is dus op lokaal en nationaal niveau duidelijk dat er een belang is bij de participatie van burgers, maar dat dit in de praktijk nog niet vlekkeloos loopt. Omdat er zoveel verschillende oorzaken

en oplossingen gegeven worden wil de gemeente Oss weten wat in hun geval kan zorgen voor een extra stimulans voor de deelname aan burgerparticipatie in de Schadewijk en welke methoden daarvoor het beste gebruikt kunnen worden.

1.2 Probleemstelling

De probleemstelling voor deze thesis bestaat uit een doel- en vraagstelling. De vraagstelling is onderverdeeld in een hoofdvraag en de bijbehorende deelvragen.

De doelstelling van dit onderzoek betreft: het inzichtelijk maken van de onderdelen binnen verschillende methoden van burgerparticipatie die van invloed kunnen zijn voor de gemeente Oss om de inwoners van de Schadewijk te laten participeren tijdens de verschillende stappen van het opstellen en uitvoeren van het gebiedsplan van het collegeakkoord, teneinde mogelijkheden te bieden aan de gemeente Oss voor het verhogen van deelname aan de burgerparticipatie in de wijk.

Uit deze doelstelling volgt de volgende hoofdvraag: *“Op welke manieren kan de gemeente Oss een grotere deelname aan burgerparticipatie stimuleren bij de bewoners in de Schadewijk?”*

Voor de beantwoording van de hoofdvraag is een vijftal deelvragen opgesteld:

1. Wat wordt er verstaan onder burgerparticipatie en hoe wordt dit weergegeven in de literatuur?
2. Wat zijn volgens de literatuur de bestaande methoden voor burgerparticipatie en welke kanttekeningen komen kijken bij het gebruik van deze methoden?
3. Wat zijn volgens de literatuur dimensies voor het stimuleren van deelname aan burgerparticipatie en welke voordelen van burgerparticipatie kunnen deze methoden bieden ten opzichte van de bestaande methoden?
4. Wat zijn volgens de bewoners van de Schadewijk stimulerende factoren van de verschillende methoden van burgerparticipatie?
5. Wat zijn volgens de bewoners van de Schadewijk belemmerende factoren van de verschillende methoden van burgerparticipatie?

1.3 Vooruitblik theoretisch kader

In het theoretisch kader worden inzichten verkregen over de verschillende vormen van burgerparticipatie en de verschillende aspecten die burgers stimuleren om mee te doen en praten in de lokale democratie. Voor het begrip over burgerparticipatie biedt het artikel over de uiteenzetting van de participatieladder een betekenis. Hierin wordt gesteld dat burgerparticipatie de herverdeling van macht is dat ervoor zorgt dat de burgers, die deze macht niet vanzelfsprekend bezitten in het politieke of economische proces, toch betrokken worden in de toekomst voor een mogelijkheid op sociale hervorming met genoeg draagvlak vanuit de belanghebbenden (Arnstein, 1969, p. 216). Naast deze definitie wordt ook een aanvulling van Cupps (1977) over de doelen van burgerparticipatie gebruikt voor een alomvattende definitie.

Als we kijken naar de vormen van burgerparticipatie die al worden toegepast, komen verschillende formele en informele mogelijkheden duidelijk naar voren die al langere tijd worden gebruikt voor het betrekken van de burgers. De eerste en meest voor de hand liggende vorm van participatie is het stemmen tijdens referenda. Stemmen tijdens referenda is een duidelijke manier om als burger te kunnen aangeven wat zij vinden over de besluitvorming (Lodewijckx, 2020). De tweede vorm die aan bod komt is consultatie, specifiek opgedeeld in enquêtes en inspraakavonden. Bij consultatie kan een (lokale) overheid de burgers vragen wat ze vinden van bepaalde kwesties en maatschappelijke vraagstukken, met meer context en inhoud dan een korte referendumvraag (Lodewijckx, 2022).

Na het bespreken van deze twee methoden van burgerparticipatie en de kanttekeningen die aan deze methoden verbonden zijn, worden er drie dimensies gegeven waarin de grootste kanttekeningen van de eerdergenoemde vormen worden verwerkt. Hierin wordt er aan de hand van theorieën aangegeven wat er in de literatuur naar voren komt over verschillende dimensies die invloed hebben op het participeren van de burgers.

De eerste dimensie is gebaseerd op de participatieladder van Arnstein (1969) en kijkt naar de mate van betrokkenheid en macht. Hierbij wordt er gekeken naar de verschillende treden van de ladder en wat daarbij de vermeende voordelen zijn. Dimensie twee kijkt naar de representativiteit van doelgroepen, waarbij Ballard et al. (2015) en Onken & Lange (2014) de lage representativiteit die wordt aangekaart door Setälä (2009) afsplitsen in leeftijd en achtergrond. De derde dimensie kijkt naar de betrekking binnen de beleidscyclus, gebaseerd op de vier fasen die door Jann & Wegrich (2007) worden aangereikt. Hierbij wordt er gekeken naar de manieren waarop burgerparticipatie kan plaatsvinden binnen deze vier fasen.

1.4 Vooruitblik methodologisch kader

Aangezien er weinig feedback is van de bewoners over de plannen van de gemeente vanwege de nodige uitdaging bij de burgerparticipatie, is er relatief weinig bekend over de beweegredenen om wel of niet te participeren. Hierdoor is het belangrijk om te achterhalen wat de bewoners zou motiveren om wel te participeren aan de hand van een vignettenstudie. Een vignettenstudie is een methode waarbij respondenten een aantal bedachte scenario's te horen krijgen met daarin verschillende onderdelen van concepten of variabelen om te achterhalen wat de voorkeuren, oordelen of verwachtingen zijn van mensen over deze onderdelen (Caro et al., 2012, p. 7). Het voordeel van een vignettenstudie voor dit onderzoek is de mogelijkheid om bewoners op een afstand te zetten van de participatiemethoden voor een duidelijk beeld van de preferenties. De bewoners kunnen dan dieper in gaan op de verschillende onderdelen zonder de situaties persoonlijk op te vatten, waardoor ingevingen naar voren kunnen komen die andere methoden niet faciliteren.

Om ervoor te zorgen dat er duidelijkheid is over de redenen dat de bewoners bij bepaalde onderdelen meer geneigd zouden zijn om te participeren dan anderen, zullen er na het presenteren van een aantal vignetten nog vervolgvragen worden gesteld tijdens semigestructureerde interviews voor een

verduidelijking. Door semigestructureerde interviews af te nemen is het mogelijk om af te wijken van de vooropgestelde vragen die zijn afgeleid vanuit de literatuur, mochten er antwoorden aan bod komen die verdere uitleg vragen over bepaalde onderdelen of antwoorden die afwijken van de verklarende factoren uit de literatuur.

In dit onderzoek gaat gekeken worden naar het stimuleren van burgerparticipatie in de Schadewijk van gemeente Oss, waardoor er dus ingezoomd wordt op een enkele casus. Zoals in de aanleiding al werd benoemd is het een uitdaging voor de gemeente om in deze wijk bewoners te betrekken bij de komende plannen, waardoor het interessant is om te kijken vanuit de theorie en de praktijk hoe de participatie kan worden gestimuleerd.

De verkregen data vanuit de vignettenstudie en de interviews zullen worden inductief gecodeerd in ATLAS.ti en geanalyseerd om te kunnen bekijken wat er volgens de respondenten zelf van belang is, zowel binnen een methode als in het algemeen. Hierdoor is het mogelijk om overeenkomsten of verschillen met de literatuur te achterhalen, en om nieuwe variabelen te ontdekken.

1.5 Wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie

Ondanks dat er al veel literatuur te vinden is over verschillende vormen van burgerparticipatie en wat er volgens theoretische modellen als de participatieladder (Arnstein, 1969) of de beleidscyclus (Jann & Wegrich, 2007) zou werken, is dit onderzoek toch wetenschappelijk relevant. Dit onderzoek gaat namelijk kijken naar de toepasbaarheid van deze modellen op een wijk waarbinnen participatie een uitdaging is, en waar de samenstelling van bewoners niet direct vergelijkbaar is met de rest van de gemeente of zelfs met het land. De wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek is daarmee de mogelijkheid om te bekijken welke methoden er volgens deze casus zorgen voor een grotere deelname aan burgerparticipatie, en in hoeverre dit overeenkomt met de veronderstellingen van de literatuur. Daarnaast wordt dit onderzoek uitgevoerd aan de hand van een vignettenstudie, waardoor het mogelijk is dieper in te gaan op de achterliggende redenen voor bewoners om te participeren. Dit biedt een extra verdieping voor de theoretisch basis die de modellen geven.

Het maatschappelijke belang van dit onderzoek ligt in het overzichtelijk maken van de bestaande en nieuwere vormen van burgerparticipatie en in het uitzoeken welke onderdelen van deze vormen kunnen zorgen voor effectieve participatie bij de plannen die de gemeente Oss heeft voor de Schadewijk. Met dit onderzoek is het mogelijk om te zien wat de bewoners zelf belangrijke onderdelen vinden en wat hen zou motiveren om te participeren. Het goed uitvoeren van burgerparticipatie met een hoge deelname zorgt ervoor dat de plannen van de gemeente en woningcorporaties draagvlak krijgen en bewoners weten waar ze aan toe zijn (Brabant Wonen, 2024). Een maatschappelijk gevolg hiervan kan liggen in de voorbeeldfunctie die de gemeente Oss dan heeft voor andere gemeenten die ook kampen met uitdagingen in het vormgeven van participatie voor hun bewoners. Daarnaast kan er bij dit onderzoek, dat de Schadewijk als specifieke casus gebruikt, worden gekeken naar een mogelijke

verbreding van de toepassing van de verschillende vormen van burgerparticipatie naar de gehele gemeente.

1.6 Leeswijzer

De bovenstaande onderdelen vormen samen de inleiding van deze thesis. Hierna zal er in het theoretisch kader worden ingegaan op de gevonden literatuur en theorieën over burgerparticipatie. Het methodologisch kader, wat het theoretisch kader opvolgt, bevat de methodologische opzet van het onderzoek en zal aangeven hoe er antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag. Daarna volgt het hoofdstuk met een analyse van de resultaten, waarna antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag in de conclusie en discussie. In de literatuurlijst zullen alle verwijzingen en bronnen worden opgenomen. Tot slot zal er ruimte zijn voor extra verdieping en de uitwerking van de methoden in de bijlagen.

Hoofdstuk 2. Theoretisch kader

Over burgerparticipatie is al veel literatuur geschreven, wat het mogelijk maakt om een theoretische basis te bieden voor de verschillende manieren waarop gemeenten burgers kunnen laten participeren. In dit hoofdstuk zal worden gekeken naar de definitie van burgerparticipatie, de bestaande vormen en diens kanttekeningen. Ook wordt er gekeken naar de verschillende dimensies waarbinnen meer bereidheid voor burgerparticipatie kan worden gestimuleerd. Door dit uiteen te zetten wordt er antwoord gegeven op de vragen: *“Wat wordt er verstaan onder burgerparticipatie en hoe wordt dit weergegeven in de literatuur?”*, *“Wat zijn volgens de literatuur de bestaande methoden voor burgerparticipatie en welke kanttekeningen komen kijken bij het gebruik van deze methoden?”* en *“Wat zijn volgens de literatuur dimensies voor het stimuleren van deelname aan burgerparticipatie en welke voordelen van burgerparticipatie kunnen deze methoden bieden ten opzichte van de bestaande methoden?”*

2.1 Burgerparticipatie

Voor het beantwoorden van de eerste deelvraag is het belangrijk om in de literatuur te kijken wat er over het algemeen wordt verstaan onder het begrip burgerparticipatie. Er zijn een aantal vormen van participatie, waarvan burgerparticipatie er een is. Naast burgerparticipatie is er ook overheidsparticipatie en politieke participatie. Bij overheidsparticipatie besluiten burgers zelf initiatief te nemen en naar de overheid te stappen om te participeren (Bestuursacademie Nederland, 2014). Politieke participatie wordt omschreven als de acties van burgers die proberen invloed uit te oefenen op de overheid en politieke agenda (Milbrath, 1981). Bij deze twee vormen van participatie ligt het initiatief bij de burgers, in tegenstelling tot burgerparticipatie waarbij het initiatief ligt bij de overheid. Omdat er in dit onderzoek wordt gekeken naar de manieren waarop gemeente Oss participatie kan stimuleren, zal er dus worden toegespitst op burgerparticipatie.

De eerste definitie die wordt gegeven is afkomstig van Arnstein (1969), die in haar artikel de participatieladder ontwikkelde om de mate van betrokkenheid binnen burgerparticipatie te kunnen rangschikken. Arnstein (1969, p. 216) definieert burgerparticipatie als de mogelijkheid voor burgers zonder macht om te kunnen meebeslissen over de verschillende onderdelen van het besluitvormingsproces om zo sociale hervormingen te kunnen bewerkstelligen en te kunnen profiteren van de samenleving waar zij deel van uitmaken. Met haar definitie geeft Arnstein aan dat burgerparticipatie een mogelijkheid biedt voor burgers om deel uit te maken van het politieke proces, om hun stem te laten horen over de dingen die in hun samenleving gebeuren en ook hun voordeel te kunnen halen uit het besluitvormingsproces.

Een aanvulling op deze definitie komt van Stephen Cupps (1977, p. 478), die stelt dat burgerparticipatie een brede vorm van participatie is die ervoor zorgt dat er meer representatie en ontvankelijkheid aanwezig is binnen de politieke instituties. Daarnaast stelt hij dat burgerparticipatie zorgt voor een groter gevoel van doeltreffendheid in de politiek vanuit de burgers en het zorgt er ook voor dat de kans op politiek misbruik kleiner wordt (ibid.).

Als alternatief op de definitie van Arnstein hanteren González de Asis en Acuña-Alfaro (2002) de volgende definitie; zij zien burgerparticipatie als een proces waarin de behoeftes en verwachtingen van burgers worden meegenomen in het besluitvormingsproces van de overheid. Hierbij geven zij aan deels gebruik te maken van de definitie van The World Bank, die stelt dat participatie een proces is voor belanghebbenden om hun invloed uit te oefenen over de besluiten van de overheid (González de Asis & Acuña-Alfaro, 2002; The World Bank, 1996, p. 6). Het opvallende aan deze definitie is dat de burgers de initiatiefnemers zijn in plaats van de overheid. Bij burgerparticipatie komt de vraag van participatie vanuit de overheid. Daarnaast geeft het eerste onderdeel van de definitie aan dat de behoeftes en verwachtingen van burgers worden meegenomen, wat een erg passieve manier is om naar burgerparticipatie te kijken zonder de rol van de burgers daarin duidelijk te maken. Hierdoor is de keuze gevallen op het uiteenzetten en bekijken van deze alternatieve definitie, maar deze niet mee te nemen voor de beschrijving van het uiteindelijke concept van burgerparticipatie.

Als we nu kijken naar recentere artikelen over burgerparticipatie, dan zien we dat de definitie van Arnstein (1969), met de nodige aanvulling van Cupps (1977), veelvuldig wordt gebruikt (Berner et al., 2011; Burns et al., 1994; Gaber, 2020; Lauria & Slotterback, 2020). In andere gevallen wordt er geen gebruik gemaakt van een expliciete definiëring van het concept burgerparticipatie. Omdat een groot deel van de literatuur gebruik maakt van deze definitie, is besloten om hierbij aan te sluiten en de definities van Arnstein en Cupps te combineren voor een nieuwe, uitgebreide definitie van burgerparticipatie: Burgerparticipatie is de mogelijkheid voor burgers om te kunnen meebeslissen over sociale hervormingen binnen verschillende onderdelen van het politieke proces om de representatie en ontvankelijkheid te vergroten, te zorgen voor een groter gevoel van doeltreffendheid vanuit de burgers en te zorgen voor een kleinere kans op politiek misbruik (Arnstein, 1969; Cupps, 1977).

2.2 Bestaande methoden en haar kanttekeningen

Er zijn een aantal formele en klassieke manieren om als gemeente de burger te laten participeren in verschillende onderdelen van het politieke proces. Deze vormen worden al lange tijd gebruikt, waarbij het gebruik van deze vormen in veel gevallen expliciet wordt benoemd en beschermd in nationale wetgeving. Deze methoden worden (bijna) altijd gebruikt door gemeenten, waardoor er veel bekend is over de toegevoegde waarde die deze vormen van participatie met zich meebrengen voor de lokale politiek. Ook in de literatuur komen deze vormen van burgerparticipatie veelvuldig naar voren (Beetham, 2011; Huang, 2017; Michels & De Graaf, 2017). In deze paragraaf worden twee bestaande vormen van burgerparticipatie besproken, namelijk stemmen en consultaties, met een specifieke blik op inspraakrondes en enquêtes.

2.2.1 Stemmen

De eerste vorm van burgerparticipatie is de bekendste vorm en ook het meest beschermd in de wet, namelijk stemmen. Stemmen kan op verschillende niveaus en voor verschillende dingen. Zo kan er

worden gestemd tijdens verkiezingen voor de volksvertegenwoordiging van de Europese Unie (EU), de Tweede Kamer, de Provinciale Staten, waterschappen en gemeenteraad (Rijksoverheid, z.d.). Het mogen stemmen voor de volksvertegenwoordiging, of wel het hebben van actief kiesrecht, staat wettelijk vastgelegd in artikel 4 van de Grondwet.

Een andere mogelijkheid om te kunnen stemmen is via referenda, wat meer valt onder burgerparticipatie. Bij een referendum wordt er gevraagd aan burgers om te stemmen over een bepaald politiek geschil om erachter te komen hoe men denkt over het onderwerp. Dit zorgt ervoor dat de keuzes die in de politiek worden gemaakt gesteund worden door (het merendeel van) de burgers (Parlement.com, z.d.). Op lokaal niveau is het houden van een raadplegend referendum een mogelijkheid volgens artikel 121 van de Gemeentewet. Hiervoor zal een gemeente een referendumverordening moeten opstellen om ervoor te zorgen dat de procedure, referendumvraag en de vereisten voor een onafhankelijke referendumcommissie goed vaststaan (Kennispunt lokale politieke partijen, 2022). Voor een lokaal referendum heeft de gemeenteraad de taak om ervoor te zorgen dat de burgers de mogelijkheid krijgen om zich goed in te kunnen lezen over het onderwerp waarover gestemd mag worden (ibid.). Daarnaast is het belangrijk dat de gemeenteraad zorgt voor de technische voorzieningen zoals een datum en de specifieke stembiljetten (Van der Krieken, 2017).

Stemmen voor referenda geeft de mogelijkheid om je mening te laten horen, waarbij de overheid kijkt naar de uitkomsten van referenda als extra advies vanuit de bevolking (Folkestad et al., 2021). Hierdoor wordt er beroep gedaan op het advies van de burgers, zonder deze mee te nemen in bindende besluiten. Daarnaast geeft stemmen de mogelijkheid om informatie te geven aan de burgers over het politieke geschil en de kwestie waar ze over kunnen stemmen. Dit zorgt voor informatievoorziening richting de burgers (Renwick et al., 2020).

Er zijn een aantal voor- en nadelen aan het gebruiken van stemmingen als methode voor burgerparticipatie. Het voornaamste voordeel van het houden van stemmingen is verlaging van de drempel van (indirecte) inbreng. Stemmen is een relatief eenvoudige manier om je mening te uiten zonder daarvoor veel te hoeven voorbereiden (Victor et al., 2018). Stemmen kan ook worden gezien als een unieke vorm van burgerparticipatie, aangezien er door deze vorm onder de burgers meer democratisch zelfbewustzijn ontstaat over de onderwerpen waarover gestemd kan worden (Van der Krieken, 2017; Van Deth, 2017). Het collectief stemmen voor de volksvertegenwoordiging zorgt ervoor dat er niet alleen een groter deel van het land wordt vertegenwoordigd, maar ook dat er meer representativiteit is voor de verschillende achtergronden en situaties van de mensen die gestemd hebben (Moon et al., 2006). Een voorwaarde hiervoor is echter wel een hoge opkomst om een representatief beeld te krijgen van de bevolking, waardoor het een nadeel kan zijn van het stemmen (Setälä, 2009). Een ander nadeel van het gebruiken van stemmingen voor burgerparticipatie is het gebrek aan nuance van de uitslag. Zowel voor de bruikbaarheid van de uitkomst als voor de verdeling die er heerst na een stemming is het gebruik van stemmen niet de beste methode van burgerparticipatie. Doordat er bij de stemmingen vaak alleen tussen een ‘voor’ of ‘tegen’ gekozen kan worden, is er geen sprake van

achterliggende argumentatie waarom deze antwoorden gekozen worden (Leyenaar, 2009b). Daarnaast zorgt een stemming over kwesties in sommige gevallen voor een grote verdeling tussen de voor- en tegenstemmers, waardoor er polarisatie en frictie kan ontstaan (Mendelsohn & Cutler, 2000).

2.2.2 Consultatie

De tweede bestaande methode van burgerparticipatie is het beroepen op de consultatie van burgers, specifiek vormgegeven door middel van inspraakrondes en enquêtes. Onder consultatie verstaan we het uitnodigen van burgers om hun meningen te geven via bijvoorbeeld enquêtes en buurt overleggen (Arnstein, 1969). Van Goor (1975) vult hierop aan dat consultatie en inspraak kan worden verdeeld in twee onderdelen. Consultatie bestaat enerzijds uit het bieden van een mogelijkheid aan burgers om enige invloed uit te kunnen oefenen naast het stemmen voor de volksvertegenwoordiging, en anderzijds uit het bieden van ruimte voor de overheid om haar beleid te kunnen promoten (ibid.). Consultatie wordt daarnaast gezien als een reactieve methode van burgerparticipatie, aangezien burgers vaak alleen om feedback wordt gevraagd als de overheid daar behoefte aan heeft (Salinas et al., 2018).

De wettelijke grondslag voor het vragen van feedback door de overheid is op verschillende plekken vastgelegd. Bijvoorbeeld in inspraak- en, met de komende wijziging, participatieverordeningen. Lokale overheden zijn hierdoor wettelijk verplicht om in beleid vast te stellen hoe belanghebbenden worden betrokken bij het voorbereiden van het gemeentelijke beleid (Artikel 150 van de Gemeentewet). Deze wettelijke basis staat beschreven in artikel 150 van de Gemeentewet waarbij de ‘spelregels’ voor deze verordeningen staan beschreven in afdeling 3.4 van de algemene bepalingen over besluiten van de Algemene wet bestuursrecht. Deze afdeling geeft daarin aan op welke manieren de belanghebbenden moeten worden geïnformeerd en hoe het proces van de voorbereiding van het beleid eruit moet zien. Nu er sprake gaat zijn van participatieverordeningen zullen deze algemene bepalingen worden aangepast om ook te gelden voor de uitvoering en evaluatie van beleid, in plaats van enkel de voorbereiding.

Consultatie wordt uitgevoerd door middel van enquêtes en inspraakavonden. Deze twee vormen worden veelvuldig genoemd als er naar voorbeelden van consultatie en algemene inspraak wordt gevraagd (Arnstein, 1969; Blok et al., 2023; Van Goor, 1975). Het uitvoeren van enquêtes biedt (lokale) overheden de mogelijkheid om burgers te bevragen over onderwerpen die meer informatie vereisen dan een stemming kan bieden (Lodewijckx, 2022). Een enquête kan worden gezien als een alternatieve methode wanneer directere manieren van informatie verkrijgen niet mogelijk zijn (ibid.). Naast enquêtes kan er ook gekozen worden voor consultatie door middel van inspraakavonden. Bij deze inspraakavonden is het doel om inzichten te verkrijgen van de burgers over een bepaald onderwerp waar de (lokale) overheid zich mee bezighoudt, en om daarover in gesprek te gaan met de burgers (Van Zundert, 1978). Hiervoor worden door de overheid avonden georganiseerd om de mogelijkheid te bieden aan de burgers om hun meningen te geven over de verschillende onderwerpen waar de overheid inbreng over wil hebben. Het is hier mogelijk voor de overheid om aan te geven wat de verschillende afwegingen

zijn geweest voor het maken van keuzes of voor het geven van bepaalde alternatieven (Van Helden et al., 2009).

Ook bij consultatie zijn er een aantal voor- en nadelen op te merken. In sommige theorieën over democratie (bijv. deliberatieve democratieën) wordt het gebruik van consultatie als belangrijk beschouwd. Een deliberatieve democratie is een democratie die uitgaat van het uitwisselen van ideeën, voorkeuren en interesses tijdens besprekingen over publieke en politieke zaken in de democratie (Bächtiger et al., 2018). Hierbij wordt er veel beroep gedaan op consultatie van verschillende doelgroepen om samen actief te kijken naar mogelijke uitkomsten (Hendriks, 2011). Dit zorgt ervoor dat de burgers beter weten wat de verschillende keuzes zijn binnen een politieke kwestie en ze een weloverwogen mening kunnen geven, waar de overheid rekening mee kan houden (Bächtiger et al., 2018). Daar staat wel tegenover dat het onderdeel consultatie binnen een deliberatieve democratie als minder legitiem wordt ervaren, omdat er geen interactie plaatsvindt (Rondinella et al., 2017). Er is namelijk geen sprake van overleg of discussie om samen tot een uitkomst te komen, aangezien de overheid zelf de uiteindelijke keuzes maakt (ibid.). Ook geeft Arnstein (1969) zelf aan dat consultatie alleen kan worden gezien als werkelijke methode voor burgerparticipatie als het gecombineerd wordt met andere vormen van burgerparticipatie, anders is het vragen om advies enkel symbolisch.

2.3 Dimensies

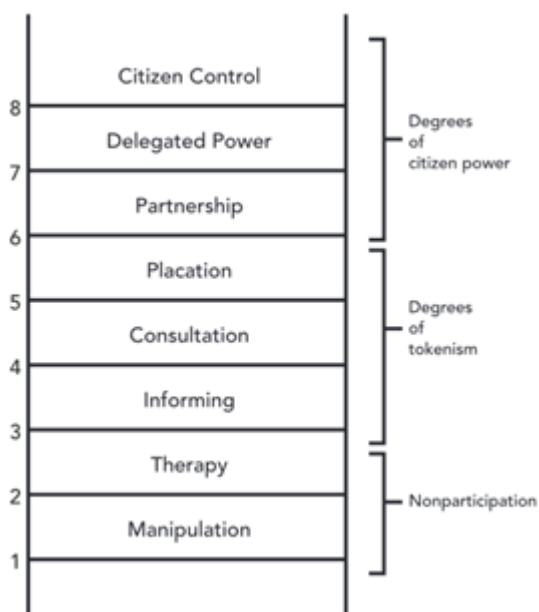
De bestaande en veelgebruikte methoden van burgerparticipatie kennen voor- en nadelen. In de afgelopen jaren is er een grotere vraag naar nieuwe methoden voor participatie ontstaan door de nadelen die komen kijken bij de eerdergenoemde methoden. Er is sprake van selectieve representativiteit bij de twee methoden door een oververtegenwoordiging van bepaalde groepen (Setälä, 2009). Daarnaast leeft de vraag naar nieuwe methoden meer door de groeiende belangstelling voor digitale alternatieven om in te spelen op de algehele digitalisering in verschillende sectoren (Meijer et al., 2019). Ook de groeiende pluriformiteit van onze samenleving zorgt voor een nieuwe belangstelling bij verschillende methoden die aan kunnen sluiten bij de behoeften van deze verschillende groepen (Leyenaar, 2009b).

Dit laat zien wat het belang is van het zoeken naar stimulerende methoden van burgerparticipatie ten opzichte van de bestaande, oudere vormen. De gemeenten zien daarnaast dat de bestaande vormen van burgerparticipatie onvoldoende bewerkstelligen wat ze met de participatie willen bereiken. Dit komt door een lage mate van betrokkenheid, waarbij burgers geen directe of grote invloed hebben op de besluiten die er binnen de gemeenten worden gemaakt (Mudde, 2023). Ook is er een lage representativiteit doordat de bestaande methoden herhaaldelijk beroep doen op een aantal oververtegenwoordigde doelgroepen (Leyenaar, 2009a). Bovendien heeft de lokale politiek de veronderstelling dat de fase waarin de burgers normaliter werden benaderd te laat is, waardoor er weinig tot geen actie ondernomen kon worden aan de hand van de feedback van burgers over het lokale beleid (Winkelaar, 2022). Deze drie problemen zijn te categoriseren in de drie dimensies die in deze paragraaf worden besproken. In deze drie dimensies wordt er een koppeling gemaakt tussen de theorieën over de

onderdelen en concrete methoden van burgerparticipatie. Deze concrete vormen worden uitgelegd, waarbij wordt aangegeven welke aanvullende waarde deze dimensies en de methoden daarbinnen hebben ten opzichte van de bestaande methoden.

2.3.1 Mate van betrokkenheid en macht

De eerste dimensie waarin de verschillende vernieuwende methoden kunnen worden ingedeeld is op basis van de mate van betrokkenheid en macht, volgens de participatieladder van Arnstein (1969). De participatieladder (figuur 1) is een visuele weergave van de mate van macht die een methode van burgerparticipatie kan geven aan de burgers (ibid.). De participatieladder is ingedeeld op acht niveaus van betrokkenheid van de burger.

Figuur 1. *Participatieladder* (Arnstein, 1969).

Voor elk van deze treden zijn verschillende vormen van burgerparticipatie ontwikkeld om ervoor te zorgen dat de mate van betrokkenheid die in die trede vermeld staat wordt behaald. Voor dit onderzoek wordt er gekeken naar de participatieladder, omdat deze theorie een duidelijke weergave biedt van de verschillende mogelijkheden van burgerparticipatie op basis van de hoeveelheid macht die de burgers wordt toegekend vanuit de overheid. Het gebruik van de theorie van Arnstein (1969) kent een aantal voordelen. Ondanks dat er kritiek bestaat over de simpliciteit van de ladder, zorgt deze wel voor een duidelijk overzicht van de mogelijkheden voor de verschillende treden en de daarbij horende methoden (Collins & Ison, 2009). Dit zorgt ervoor dat de gewenste hoeveelheid participatie die de overheid beoogd te behalen sneller wordt behaald door de juiste methode bij de bijpassende trede te kunnen gebruiken. Daarnaast biedt de ladder de mogelijkheid om transparantie te bieden aan de burgers over de overweging om voor een bepaalde methode te kiezen (Lauria & Slotterback, 2020). Door de ladder wordt het

namelijk duidelijk wat het doel is van de methode van burgerparticipatie, waardoor burgers beter weten wat er wordt gedaan met hun input.

In deze dimensie zal worden gefocust op de verschillende methoden die bij een trede passen. In deze dimensie loopt de ladder van weinig/geen macht of betrokkenheid tot vrijwel complete macht of betrokkenheid. Een deel van deze treden vallen onder de bestaande methoden met de eerdergenoemde kanttekeningen, waarbij normaal gesproken de streep getrokken zou worden na placatie. In deze dimensie worden nu echter voor zowel consultatie als placatie nieuwere vormen van burgerparticipatie benoemd die eerder niet werden meegerekend bij die treden, waardoor de overgang in dit geval bij consultatie kan beginnen. De verwachting hierbij is dat de methoden op de hogere treden meer burgerparticipatie zullen stimuleren dan de methoden op de lagere treden (figuur 2).

Manipulatie

De eerste trede van de participatieladder, manipulatie, geldt als non-participatie. Toch kan het gebruikt worden als het doel van de participatie enkel het informeren of een symbolische advisering van de burgers is (Devisch et al., 2016). Een concrete methode hiervoor is een symbolische adviesraad waar de burgers plaats in kunnen nemen. Hierin kunnen de burgers hun adviezen geven en meningen uiten, terwijl de overheid eigenlijk al keuzes heeft gemaakt (Arnstein, 1969). De burgers krijgen zo het gevoel van inbreng en worden geïnformeerd over de stand van zaken bij de overheid, terwijl de macht enkel bij de overheid blijft. Wat deze trede zo lastig maakt, is een gebrek aan transparantie over de intenties van deze vorm van burgerparticipatie, waardoor burgers uitgaan van een grotere betrokkenheid dan zij daadwerkelijk krijgen (ibid.).

Therapie

Ook de tweede trede van therapie valt onder de noemer van non-participatie. Hierbij is er een participatievorm bedacht genaamd *clinical group therapy* (Arnstein, 1969). Deze methode zorgt ervoor dat de burgers die geen macht hebben of krijgen via participatie daarover kunnen praten, zonder ze meer macht te bieden. Bij de therapie krijgen burgers de mogelijkheid om hun verhaal te doen over hun gebrek aan macht waar de overheid naar luistert, maar niet leert van de antwoorden en geen oplossing biedt voor de burgers om ze meer te betrekken (Hurlbert & Gupta, 2015).

Informeren

Informeren is de derde trede van de ladder, en de eerste trede die valt onder de symbolische participatie volgens de ladder. Bij het informeren van burgers is er sprake van een eenrichtingsverkeer aan participatie, aangezien er geen sprake is van een open conversatie of een discussie (Arnstein, 1969). Dit krijgt vorm door informatiebijeenkomsten. Bij informatiebijeenkomsten worden de burgers geïnformeerd over de plannen van de overheid en de verschillende ideeën die ze hebben over bepaalde

kwesties die burgers aangaan (Rijksoverheid, 2023). Dit biedt de mogelijkheid om informatieasymmetrie te verlagen bij burgers (Arnstein, 1969), mits ze naar deze bijeenkomst toekomen.

Consultatie

De vierde trede, consultatie, is al aan bod gekomen bij de bestaande methoden van burgerparticipatie. Hierbij werd er vooral ingegaan op de klassieke inspraakavonden en enquêtes (Arnstein, 1969). Er is echter ook een vernieuwende vorm van consultatie als burgerparticipatie. Een voorbeeld hiervan zijn burgerfora. Een burgerforum is een consultatieve vorm van burgerparticipatie die in de afgelopen jaren meer aandacht heeft gekregen (De Koning et al., 2023). Bij een burgerforum worden burgers ingeloot om deel te nemen en uitgenodigd om tijdens overleg en discussie tot een gezamenlijk advies te komen over een bepaalde kwestie voor de overheid (Ministerie van BZK, 17 maart 2023, 30184-38). Een voordeel hiervan is een hogere representativiteit door de loting van burgers (Bächtiger et al., 2018), mits de burgers besluiten mee te doen en actief hun mening delen. Ook wordt er tijdens het proces informatie aangereikt aan de burgers, waardoor zij op de hoogte zijn van de alternatieven en de verschillende invalshoeken en een weloverwogen advies kunnen geven (Maia et al., 2020). Hierdoor is er een lagere informatieasymmetrie en een laagdrempelige mogelijkheid tot inbreng (Maia et al., 2020; Peifer & Partain, 2023).

Placatie

Bij de vijfde trede van placatie mogen burgers plaatsnemen in commissies en adviesraden, waar de overheid advies van overneemt. Een concrete manier waarop dit vorm krijgt, is via planningscommissies opgezet door de overheid (Arnstein, 1969). Hierbij is het voor de burgers mogelijk om initiële plannen op te stellen en adviezen te bieden, waarbij de overheid de macht behoudt om de uiteindelijke keuzes te maken (Brillantes Jr., 2007). Ondanks dat deze vorm van burgerparticipatie in sommige gevallen nog steeds als symbolisch kan worden opgevat (Arnstein, 1969), verlaagd deze vorm wel de drempel van inbreng door de mogelijkheid om daadwerkelijke plannen op te zetten (Rixon, 2010).

Partnerschap

De zesde trede gaat in op de rol van burgers als partners binnen burgerparticipatie. Bij de trede partnerschap delen de burgers, belanghebbenden en de overheid de taak om samen keuzes te maken en plannen op te zetten (Arnstein, 1969). Er is hier sprake van burgerparticipatie met de mogelijkheid voor burgers om invloed uit te oefenen op het beleid van de overheid (ibid.). Dit partnerschap krijgt vorm in eerdergenoemde methoden als adviesraden en commissies, waarbij er een grotere invloed vanuit de burgers komt. Een andere vorm hiervan is een stakeholderdialoog (Bingham et al., 2005). Hierbij werken belanghebbenden, burgers en de overheid samen door middel van discussies en dialogen om tot gezamenlijke besluiten te komen. Het voordeel hiervan is dat de burger meer betrokken wordt bij de

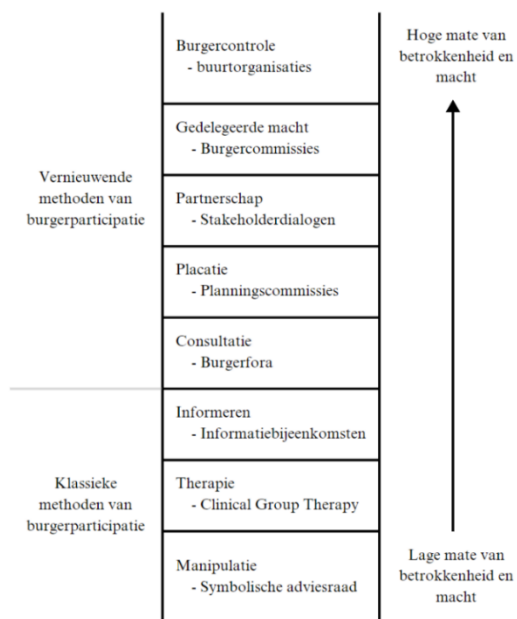
plannen die er gemaakt worden en er dus makkelijker inbreng wordt gegeven, aangezien de burger als gelijkwaardige partner wordt gezien (Kahane et al., 2013).

Gedelegeerde macht

Gedelegeerde macht is de zevende trede van de ladder van Arnstein (1969) en geeft burgers de mogelijkheid om mee te beslissen over plannen en beleidskwesties. Bij burgerparticipatie op het zevende niveau wordt iedereen betrokken bij het beleidsproces en actief gevraagd om keuzes te maken over de verschillende onderdelen van het beleid in de besluitvorming (Steiger, 2015). Een voorbeeld hiervan zijn burgercommissies, waarbij burgers zelf plaats nemen in de commissie om mee te beslissen over verschillende beleidskwesties en de budgetten daarvan actief te bewaken (Hendriks et al., 2013). Een voordeel van burgercommissies ten opzichte van de planningscommissies bij placatie, is de mogelijkheid als burgers om mee te beslissen over beleid en de budgetten daarvoor actief te mogen bewaken. Dit is meer dan bij placatie, waarbij er door burgers adviezen worden geboden waar de overheid niets mee hoeft te doen. Burgercommissies geven de burgers meer autonomie binnen de burgerparticipatie en vergroten de hoeveelheid inbreng en controle die zij hebben (ibid.).

Burgercontrole

De hoogste trede van de participatieladder is burgercontrole. Hier mogen de burgers zelf over bepaalde kwesties beslissen, van het beleid tot de uitvoering (Arnstein, 1969). Bij burgercontrole krijgen de burgers alle macht om bij bepaalde kwesties samen te besluiten hoe het aangepakt gaat worden, wie het gaat aanpakken en wat daarbij de verschillende kostenposten zijn. Deze burgercontrole wordt uitgevoerd in buurtorganisaties. Buurtorganisaties bestaan uit bewoners van een bepaalde buurt of wijk, die samen verschillende lokale kwesties bekijken en aanpakken, met steun van de lokale overheid (Buurtorganisatie 1018, 2022). Daarnaast bieden de buurtorganisaties steun aan participatie-initiatieven vanuit de bewoners zelf (ibid.). Buurtorganisaties zorgen ervoor dat de bewoners het gevoel hebben een daadwerkelijke verandering te kunnen bewerkstelligen in de buurt, waardoor de behoefte en zin om te participeren vergroot wordt (Ohmer & Beck, 2006).

Figuur 2. *Mate van betrokkenheid en macht*

2.3.2 Representativiteit van doelgroepen

De tweede dimensie waarvoor de methoden van burgerparticipatie kunnen verschillen is tussen doelgroepen. Een van de nadelen van de bestaande methoden van burgerparticipatie is het gebrek aan representatie (Setälä, 2009). Om hierop in te spelen is het mogelijk om verschillende vormen van burgerparticipatie uiteen te zetten voor elke doelgroep, om zo gepaste en gerichte burgerparticipatie te kunnen stimuleren. Voor deze dimensie is er gekozen voor de afscheiding tussen leeftijd en achtergrond. De manier waarop er tegen burgerparticipatie wordt aangekeken en hoe burgers daarin benaderd willen worden verschilt per leeftijdscategorie (Ballard et al., 2015). Ook de culturele en educatieve achtergrond van burgers kan zorgen voor een andere kijk op participatie vanuit de overheid (Onken & Lange, 2014). Door deze verschillen mee te nemen in de keuze voor een methode van burgerparticipatie kan er beter worden ingespeeld op de doelgroepen waar de overheid mee te maken heeft. Dit zorgt ervoor dat de doelgroepen meer bereid zijn om te participeren en de representativiteit van de buurt of gemeente verhoogd wordt. Omdat er binnen de gemaakte doelgroepen nog verdere onderscheidingen te maken zijn, waardoor er allemaal subdoelgroepen ontstaan, is ervoor gekozen de doelgroepen als evenredig te beschouwen. Hierbij zal een toename van de representativiteit door het gebruik van een methode als hogere representativiteit worden weergegeven (figuur 3), waarbij geen hiërarchisch onderscheid wordt gemaakt tussen de doelgroepen. De veronderstelling bij deze dimensie is dat het bereiken en betrekken van ondervertegenwoordigde doelgroepen zal zorgen voor een hogere representativiteit van doelgroepen door een grotere bereidheid van burgers om te participeren.

Leeftijd

Als eerste onderdeel kijken we naar de twee verschillende leeftijdscategorieën die te onderscheiden zijn voor vernieuwende methoden van burgerparticipatie. Dit zijn jongvolwassenen/jongeren en volwassenen (Ballard et al., 2015). Door de methoden van burgerparticipatie toe te spitsen op deze twee groepen is het mogelijk om gericht te focussen op andere vormen van burgerparticipatie dan gebruikelijk wordt gedaan. Naast de jongvolwassenen en volwassenen is er ook nog de leeftijdscategorie van de ouderen. Bij deze categorie is te zien dat ze al veel worden vertegenwoordigd bij de huidige vormen van burgerparticipatie. Ouderen hebben over het algemeen meer tijd dan de jongere generaties, waardoor zij meer bereid zijn om mee te doen aan grotere, tijdsintensievere vormen van burgerparticipatie (Leyden Academy, z.d.). Hierdoor zijn ouderen vaker te vinden bij bestaande en veelgebruikte vormen van participatie, zoals inspraakavonden (Meijer et al., 2019). Om de representativiteit te vergroten zal er dus ook gekeken moeten worden naar de jongvolwassenen/jongeren en volwassenen die bij de bestaande vormen minder regelmatig aanwezig zijn.

De eerste groep van jongvolwassenen en jongeren wordt veel belicht in recente literatuur over burgerparticipatie. Bestaande methoden van burgerparticipatie blijken minder effectief te zijn voor deze doelgroep, en de groep wordt minder goed vertegenwoordigd bij deze methoden (Ballard et al., 2015). In tegenstelling tot deze methoden sluit een nieuwere methode zoals digitale burgerparticipatie beter aan bij deze groep. Door de trend van *e-government* (Silcock, 2001) en digitalisering is het gebruik van sociale media en technologie populair onder de jongere doelgroep. Om hierop in te spelen is een goede methode voor burgerparticipatie voor deze doelgroep het opzetten van een digitaal participatieplatform (Bell, 2005). Digitale participatieplatformen bieden manieren om online deel te nemen aan burgerfora, te stemmen over kwesties en informatie in te winnen over de plannen van de overheid (Meijer et al., 2019). Door de mogelijkheid het online aan te bieden, bereik je de jongere burgers die meer met technologie kunnen en doen. Het is een effectieve manier om deze doelgroep aan te spreken op een manier die hen bekend voorkomt en zo meer participatie te stimuleren (Jiang & Gu, 2022).

De tweede doelgroep is de grootste, namelijk de volwassenen. Deze doelgroep is het drukst van dag tot dag en heeft voor grote en uitgebreide vormen van burgerparticipatie gewoonweg geen tijd of motivatie (Meijer et al., 2019). Hierdoor is het belangrijk om een vorm van burgerparticipatie te bieden die weinig tijd en moeite vraagt. Ook hier landen we bij de mogelijkheden die digitale burgerparticipatie biedt, maar dan specifiek gericht op de online referenda. Het aanbieden van online referenda zorgt ervoor dat burgers kunnen participeren zonder daarvoor tijd vrij te maken om naar een stembokje te gaan voor het aanvinken van een kruisje (Beetham, 2011). Op deze manier is het participeren zo laagdrempelig mogelijk voor de volwassenen met een druk schema.

Achtergrond

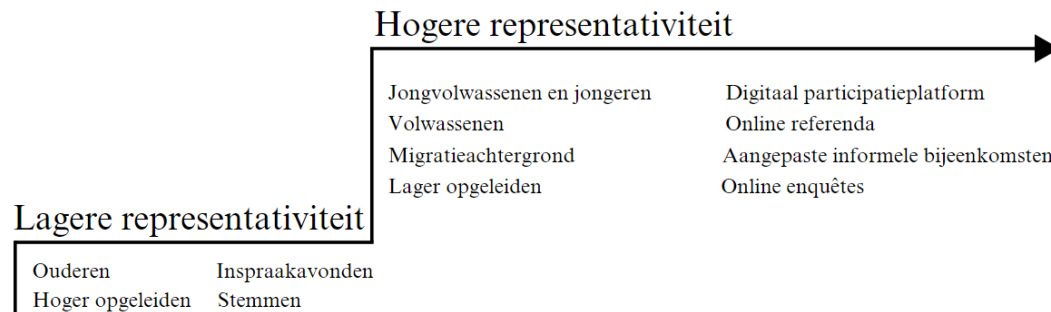
Naast leeftijd, zit er ook een wezenlijk verschil in effectieve methoden van burgerparticipatie gebaseerd op de achtergrond van de burgers. Een groot onderdeel van de achtergrond van burgers in Nederland is een migratieachtergrond. Door te kijken naar de behoeften van deze doelgroep op het gebied van burgerparticipatie is het mogelijk hen beter te bereiken voor participatie (Tonkens & Hurenkamp, 2019). Het andere onderdeel van de achtergrond is de educatieve achtergrond van burgers, met de classificatie van lager opgeleiden (ibid.).

De eerste doelgroep richt zich op de burgers met een migratieachtergrond. Burgers met een migratieachtergrond moeten volgens de overheid meer betrokken worden door middel van burgerparticipatie (Leyenaar, 2009b). Dit is echter niet zo makkelijk, stelt de literatuur, aangezien er een duidelijke kloof bestaat vanwege een onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal en de tijdstippen waarop de gebruikelijke consultatiebijeenkomsten gepland worden (Tonkens & Hurenkamp, 2019). Om dit tegen te gaan is het aan de overheid om de bijeenkomsten toegankelijker te maken. Dit kan door middel van een aantal wijzigingen aan de bestaande fysieke bijeenkomsten. Zo zou de informatie die vooraf wordt gegeven beschikbaar moeten worden gesteld in meerdere talen en zou het tijdstip voor de bijeenkomst moeten worden gezet na werktijd (ibid.). Ook geeft de literatuur aan dat burgers met een migratieachtergrond meer geneigd zijn te participeren als hun gemeenschap dat ook doet, waardoor een informelere bijeenkomst op een bekende plek meer toegankelijkheid kan bieden (Ballard et al., 2015). Door deze kleine aanpassingen mee te nemen in de opzet van bijeenkomsten, wordt de drempel om te participeren voor deze doelgroep sterk verlaagd.

Naast de burgers met een migratieachtergrond is er ook een lage vertegenwoordiging te zien bij burgers die lager opgeleid zijn. Hoger opgeleiden zijn, zoals eerder benoemd, vaker maatschappelijk betrokken, omdat zij zich bijvoorbeeld beter kunnen uiten en er meer naar hen wordt geluisterd (Tonkens & Hurenkamp, 2019). Net als bij de burgers met een migratieachtergrond, kampen lager opgeleide burgers vaak met de standaard werktijden waardoor de fysieke bijeenkomsten vaak niet mogelijk zijn (ibid.). Een mogelijke oplossing voor deze doelgroep is het gebruik van online enquêtes. Door een online enquête uit te zetten, met bijgevoegd de mogelijk nodige informatie over een onderwerp, kunnen burgers hun meningen delen en uiten op hun eigen manier (Newton, 2011). Als aanvulling hierop is het belangrijk om de drempel om mee te doen te verlagen, door een audiofunctie toe te voegen aan de enquêtes (Boekeloo et al., 1994). Dit zorgt ervoor dat er geen leesproblemen zijn tijdens het invullen van de vragenlijst. De online enquêtes kunnen bovendien worden ingevuld op een moment dat voor de burger zelf uitkomt, waardoor er geen conflict is tussen de participatie en andere verplichtingen.

Door te weten waar deze doelgroepen behoefte aan hebben en wat voor hen wel of niet werkt, is het mogelijk maatwerk te bieden voor een hogere representativiteit van deze doelgroepen. Tot op heden is er op basis van achtergrond voornamelijk actief geparticipeerd door hoger opgeleiden met een Nederlandse nationaliteit (Tonkens & Hurenkamp, 2019). Hoger opgeleiden zijn namelijk meer geneigd om te participeren bij methoden zoals stemmen. Van de hoger opgeleiden stemmen ongeveer negentig

procent, terwijl van de lager opgeleiden maar twee derde naar de stembus gaat (NOS, 2023). Daarom is het belangrijk voor de vergroting van de representativiteit om ook de andere doelgroepen actief te betrekken bij de participatie door middel van vernieuwende methoden.

Figuur 3. Representativiteit van doelgroepen

2.3.3 Betrekking binnen de beleidscyclus

De derde dimensie gaat over de betrekking van burgers in de verschillende fasen van de beleidscyclus. Hierin kunnen verschillende methoden van burgerparticipatie gebruikt worden, afhankelijk van de fase in de cyclus waar de overheid in zit of waar ze participatie willen toepassen. Hierbij wordt verondersteld dat het betrekken van burgers op een eerder moment in de beleidscyclus zorgt voor meer mogelijkheden voor inbreng, en participatie dus aantrekkelijker is voor burgers. Daarnaast creëert de lokale overheid meer transparantie over de inbreng en het belang van de participatie door aan te geven bij de burgers waarom deze vorm van participatie wordt gebruikt voor deze specifieke stap binnen het beleidsproces. Er zijn vier verschillende onderdelen van de beleidscyclus (Jann & Wegrich, 2007) die allen profiteren van een andere vorm van burgerparticipatie, die onderstaand uiteen worden gezet. Dit wordt vervolgens weergegeven in figuur 4.

Agendavorming

Het eerste onderdeel van de beleidscyclus is de agendavorming. In dit onderdeel worden de sociale problemen van de publieke agenda overgezet naar de politieke agenda om aangepakt te worden (Jann & Wegrich, 2007). Om hierbij aan te sluiten kan er worden gekozen voor het opzetten van een burgerbudget als methode van burgerparticipatie. Bij een burgerbudget worden de burgers gevraagd door de lokale overheid om een begroting te maken waarin ze geld toewijzen aan onderwerpen en plannen die zij belangrijk vinden (Zhang & Yang, 2009). Door deze begrotingen door de burgers te laten maken krijgt de overheid een goed beeld van de onderwerpen die zij belangrijk vinden. Hierdoor kunnen de plannen van de overheid aansluiten bij de wensen van de burgers.

Besluitvorming

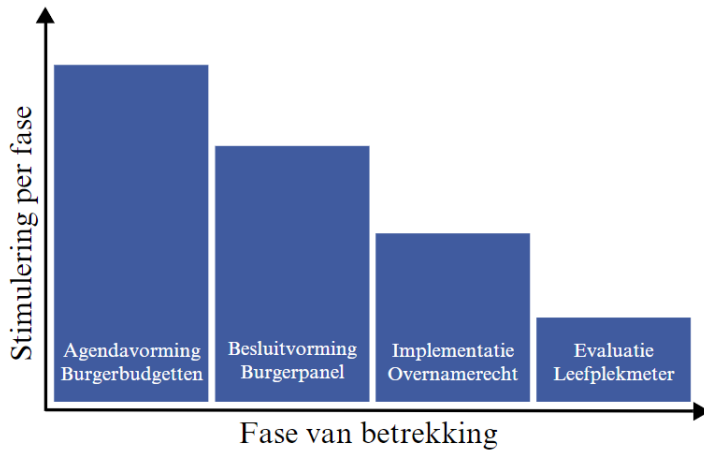
Na de agendavorming volgt de besluitvorming. Hierin worden de eerdergenoemde problemen verwerkt in beleid, waarbij er na het bekijken van verschillende alternatieven een formele keuze wordt gemaakt om het beleid op te nemen in de wet- of regelgeving (Jann & Wegrich, 2007). De burgers kunnen bij dit proces betrokken worden in een burgerpanel. Bij een burgerpanel worden burgers gevraagd hun meningen te geven over bepaalde beleidsprogramma's of beleidsstukken (Voß & Amelung, 2016). Dit zorgt ervoor dat het beleid kan worden bijgesteld als er veel ophef over bestaat, of dat het beleid juist meer legitimiteit en draagvlak krijgt als de burgers achter het beleid staan (ibid.).

Implementatie

Als het beleid is aangenomen en moet worden uitgevoerd volgt het onderdeel implementatie. Bij de implementatie krijgt het beleid concreet vorm en wordt het doorgevoerd in de praktijk (Jann & Wegrich, 2007). De burgers kunnen ook hier een rol in spelen, namelijk via het overnamerecht. Bij het overnamerecht, wat als idee is overgevlagen vanuit het Verenigd Koninkrijk, biedt de lokale overheid de mogelijkheid aan buurtbewoners en verenigingen om bepaalde diensten of voorzieningen over te nemen (Karatas & Platform31, 2023). Dit kan worden gezien als een burgerinitiatief, maar dan aangespoord door de lokale overheid zelf. Door het aanbieden van deze mogelijkheid via het overnamerecht krijgen burgers de mogelijkheid om actief te helpen bij de uitvoering van de plannen van de overheid.

Evaluatie

Het laatste onderdeel van de beleidscyclus is de evaluatie. Bij de evaluatie wordt het beleid en de uitvoering daarvan geëvalueerd door de burgers om als overheid te kijken of het beleid heeft gedaan wat het beoogde te doen, en wat daarin nog verbeterd kan worden (Jann & Wegrich, 2007). Ondanks dat de evaluatie het onderdeel van de beleidscyclus is waarbinnen al veel wordt geparticipeerd, zijn er toch voorbeelden te vinden van evaluaties die als vernieuwende methoden gezien kunnen worden. Een voorbeeld van een dergelijke evaluatie bij burgers is de Leefplekmeter. De Leefplekmeter is een kwalitatieve manier om de meningen van de bewoners te verkrijgen over hun leefplek (Pharos, z.d.). Deze methode geeft aan de hand van veertien thema's een compleet beeld van de bewoners over hun wijk of buurt, waardoor het direct duidelijk wordt welke onderdelen al goed gaan en waar de gemeente nog op kan verbeteren (Gezond in, 2019). Deze manier van evalueren biedt zowel een compleet beeld, als een mogelijkheid voor bewoners om hun verhaal te doen over de leefplek, in plaats van statische ja/nee vragen (Public Health Scotland, 2022).

Figuur 4. *Betrekking binnen de beleidscyclus*

2.4 Conclusie

In dit hoofdstuk is er een theoretische fundering gelegd voor dit onderzoek. Na de bespreking van de definitie van burgerparticipatie en de bestaande methoden, inclusief kanttekeningen, zijn er drie dimensies opgesteld. Deze dimensies kijken naar verschillende aspecten van burgerparticipatie, en in hoeverre deze aspecten een grotere deelname van bewoners aan burgerparticipatie stimuleren. Zo wordt verondersteld dat een hogere mate van betrokkenheid en macht, een hogere mate van representativiteit en een vroegere betrekking van burgers alle drie zullen zorgen voor een grotere bereidheid bij burgers om te participeren.

Om te achterhalen of de verwachtingen die er bij de dimensies worden verondersteld ook daadwerkelijk kloppen, zal er samen met de bewoners van de Schadewijk worden gekeken naar deze methoden en hun meningen daarover. In het volgende hoofdstuk wordt uiteengezet hoe deze methoden gepresenteerd gaan worden aan de bewoners en hoe dit gaat zorgen voor een antwoord op de verwachtingen van dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 3. Methodologisch Kader

In het methodologisch kader wordt beschreven welke onderzoeksmethoden zullen worden gebruikt voor het uitvoeren van het onderzoek. Daarna wordt in de dataverzameling beschreven welke data wordt verzameld voor dit onderzoek. Vervolgens zal er in de casusselectie uitgelegd worden naar welke casus er wordt gekeken en wat de implicaties zullen zijn van het gebruik van deze casus op de resultaten van het onderzoek. Hierna zal worden uiteengezet hoe de data zal worden geanalyseerd voor de resultaten. Als laatste komen de validiteit en betrouwbaarheid van dit onderzoek aan bod.

3.1 Onderzoeksmethoden

In deze thesis zal gebruik worden gemaakt van verschillende kwalitatieve onderzoeksmethoden om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden. Voor dit onderzoek zal ten eerste gebruik worden gemaakt van een vignettenstudie. Een vignettenstudie is een onderzoeksmethode waarbij respondenten een of meerdere bedachte scenario's voor zich krijgen en moeten aangeven wat zij in die situatie zouden doen of wat zij ervan vinden (Aujla, 2020). Deze scenario's bevatten de te onderzoeken concepten met daarin een bepaalde context zodat respondenten kunnen aangeven hoe zij tegenover de situatie staan (ibid.). Door naar de participatiemethoden te kijken via een vignettenstudie poogt het onderzoek het normenkader en de preferenties van de respondenten te kunnen achterhalen (Bryman, 2012). Daarnaast zal er tegelijk ook gebruik worden gemaakt van semigestructureerde interviews, waarbij de vignetten tijdens deze interviews zullen worden besproken.

Er zijn drie redenen om te kiezen voor een vignettenstudie als onderzoeksmethode voor dit onderzoek. Allereerst is het bij een vignettenstudie mogelijk om respondenten om meningen te vragen over bedachte situaties die verder van hun afstaan, wat ervoor zorgt dat respondenten sneller geneigd zijn te reageren op onderwerpen die gevoelig liggen. Participeren bij de gemeente kan voor sommige respondenten hieronder vallen, gezien een toename in wantrouwen richting overheidsinstellingen (Grogan, 2019). Ten tweede is het met een vignettenstudie mogelijk om een verscheiden groep respondenten te benaderen, aangezien het vertellen van een verhaal met daarbij aansluitende vragen een relatief toegankelijke manier is om verschillende concepten te bevragen. Als laatste biedt een vignettenstudie voor dit onderzoek meer verdieping, omdat respondenten niet persoonlijk betrokken zijn bij de bedachte situaties. Hierdoor is het mogelijk voor respondenten om ingevingen te bieden die ze bij een persoonlijkere situatie minder snel zouden vertellen, waardoor de vignettenstudie dieper op de concepten in kan gaan.

3.1.1 Vignettenstudie

Het formuleren en gebruiken van vignetten zal worden gedaan aan de hand van een aantal voorgaande onderzoeken en methodologische uiteenzettingen. Door te kijken naar de bestaande onderzoeken die gebruik hebben gemaakt van vignetten is het mogelijk een idee te krijgen van de uitwerking van de onderzoeksmethode. Tegelijk is het van toegevoegde waarde om te gaan kijken naar een eigen invulling

van de vignetten op basis van de context en concepten van dit onderzoek (Cohen et al., 2013). Om dit te bewerkstelligen zullen de vignetten worden geformuleerd aan de hand van de participatiemethoden die in het theoretisch kader naar voren zijn gekomen.

Voor het formuleren van de vignetten is de eerste afweging het gebruik van *paper people studies* of *policy capturing and conjoint analysis studies* (Aguinis & Bradley, 2014, p. 354). *Paper people studies* is vergelijkbaar met de basismethode, zoals hierboven beschreven, die door middel van vignetten kijkt naar de verschillende keuzes en afwegingen van de respondenten (ibid.). *Policy capturing and conjoint analysis studies* geeft ook vignetten om de afwegingen van respondenten te kunnen onderzoeken, maar doet dit in de vorm van een ranking, zodat er een rangorde ontstaat van de waarden die de respondenten geven in hun eigen evaluatie en afweging (Aguinis & Bradley, 2014, pp. 354–355). In dit onderzoek zal worden gekozen voor vignetten in de richting van *paper people studies*. Dit geeft namelijk de mogelijkheid om de verschillende methoden van burgerparticipatie los van elkaar te kunnen beoordelen en hierin te kunnen aangeven welke onderdelen er binnen de methoden van waarde worden geschat door de respondenten.

Voor de daadwerkelijke formulering van de vignetten zal gebruik worden gemaakt van het framework dat is ontwikkeld door Skilling en Stylianides (2020). Op basis van de drie onderdelen *conception*, *design* en *administration* is een framework ontwikkeld om alle onderdelen van de vignetten goed te kunnen opzetten. Dit framework is gebaseerd op verschillende bestaande onderzoeken die gebruik maken van vignetten en andere literatuuronderzoeken naar de methode van vignettenstudies (ibid.). Doordat Skilling en Stylianides (2020) gebruik maken van zowel theorie als de praktijk is het mogelijk om het ontwerpen van de vignetten uit te werken in een duidelijk overzicht. Het onderdeel *design* kijkt naar de presentatie, lengte, terminologie, soorten vragen en perspectieven van de vignetten.

Ook wordt er inspiratie opgedaan uit dit framework en andere literatuuronderzoeken naar vignetten over de mogelijke manieren om de vignetten te presenteren aan de respondenten, waarbij er wordt gekozen om de vignetten te gaan voorlezen. Ondanks dat het voorlezen kan zorgen voor kortere tijd voor de respondenten om een antwoord te bedenken (Hughes & Huby, 2012), zorgt het voorlezen ervoor dat het voor alle respondenten, ongeacht geletterdheid of begrip van de verschillende termen, beter mogelijk is om te kunnen reageren (Bradbury-Jones et al., 2014). Om de kortere bedenktijden tegen te gaan zal van tevoren worden aangegeven bij de respondenten om zo lang mogelijk na te denken over de vignetten als nodig is, en zal de mogelijkheid worden geboden om zelf de vignetten door te lezen na het initiële voorlezen.

Voor de formulering van de vignetten wordt er gekeken naar de verschillende participatiemethoden die beschreven staan in het theoretisch kader. In dit theoretisch kader staan methoden weergegeven waarbij wordt verondersteld dat zij in meer of mindere mate zullen zorgen voor een grotere deelname aan burgerparticipatie. Om de meningen en ideeën van de bewoners over deze methoden te kunnen achterhalen, worden de vignetten volledig afgeleid uit deze methoden. Hierbij zullen de vermeende voordelen en bijzondere onderdelen van deze methoden, zoals beschreven in zowel

de literatuurbronnen als in het theoretisch kader, worden verwerkt in de vignetten. Daardoor wordt het mogelijk te achterhalen of deze voordelen ook een daadwerkelijk verschil maken volgens de bewoners zelf. Omdat het theoretische kader de bestaande methoden beschrijft en in drie dimensies heeft gevangen welke mogelijkheden er zijn voor gemeenten om burgers te laten participeren, geeft een vertaling van deze methoden naar vignetten een compleet beeld van deze beschreven methoden. Hierbij is er dus sprake van een diverse hoeveelheid methoden die samen de verschillende dimensies van participatie kunnen omvatten, waardoor de vignetten samen zorgen voor een complete weergave van de mogelijkheden voor de gemeente en de daarbij komende voordelen. Om de compleetheid en diversiteit tussen methoden te kunnen weergeven is er dus voor gekozen om elke methode die in het theoretische kader is beschreven te vertalen naar een vignette. Hoe de onderdelen van de participatiemethoden terugkomen in de vignetten staat beschreven in tabel 1.

Omdat dit onderzoek kijkt naar manieren voor de gemeente om de participatiebereidheid van bewoners te vergroten, wordt ervoor gekozen om de verschillende soorten methoden te verwerken in vignetten. Dit zorgt ervoor dat er naar elke methode gekeken kan worden, waardoor er uitkomsten kunnen worden gevonden die niet eerder werden verwacht bij de methode. Er worden in totaal 18 vignetten geschreven, die elk een methode uit het theoretisch kader zal omvatten. Hoewel de hoeveelheid vignetten als veel kan worden gezien, zullen deze vignetten samen zorgen voor een compleet beeld. Door alle 18 methoden in vignetten te verwerken kan er een duidelijk beeld geschetst worden van de effecten van de methoden, om te achterhalen of de verwachtingen binnen de dimensies zorgen voor een grotere bereidheid om te participeren.

Omdat het als kwalitatieve methode gebruikt gaat worden zullen er geen groten getale aan respondenten worden bevraagd, waardoor elke vignette maar een aantal keer aan bod zal komen. Om ervoor te zorgen dat er toch een patroon of beeld geschetst kan worden vanuit deze antwoorden wordt er bij elke vignette steeds gekeken naar een aantal specifieke onderdelen, maar ook naar overkoepelende thema's. Zo zullen er steeds een aantal vragen terugkomen bij elke vignette om de meningen over bijvoorbeeld het belang van de locatie te kunnen achterhalen. Aan de andere kant komen ook vragen voorbij die gericht zijn op specifieke onderdelen van een methode, onderdelen die een vermeend voordeel zijn van die methode. Tijdens de bespreking van een vignette zullen die vragen ook expliciet worden behandeld, zodat er gekeken kan worden naar de toegevoegde waarde van deze specifieke onderdelen. Ook kan er nog steeds gekeken worden naar de overkoepelende ideeën over de methoden met de herhalende en overkoepelende vragen.

Tabel 1 *Vertaling theoretisch kader naar vignetten*

Dimensie	Vorm van participatie	Methode	Vignette	Theoretische onderdelen die terugkomen in de vignetten
	Stemmen	Referenda	Vignette 1	Stemmen tussen twee keuzes, vrijblijvend (raadplegend), fysieke stemming op het gemeentehuis.
	Consultatie	Inspraakavonden	Vignette 2	Fysiek op het gemeentehuis in de avond, mogelijkheid om mening in te brengen, informatie van gemeente over besluit, meningen meenemen (raadplegend).
Mate van betrokkenheid en macht	Manipulatie	Symbolische adviesraad	Vignette 3	Meningen en adviezen delen (symbolisch), fysieke samenkomsten.
	Therapie	Clinical group therapy	Vignette 4	Meningen en verhalen delen, lage reactie vanuit de gemeente (geen verandering aan beleid), fysiek op het gemeentehuis.
	Informeren	Informatie-bijeenkomst	Vignette 5	Eenrichting informatievoorziening, fysieke bijeenkomst.
	Consultatie (ladder)	Burgerfora	Vignette 6	Loting voor werving, adviseren en meningen delen, informatievoorziening vanuit de gemeente.
	Placatie	Planningscommissies	Vignette 7	Adviseren en ideeën opperen, overname inbreng burgers.
	Partnerschap	Stakeholderdialogen	Vignette 8	Dialogen met gemeente en organisaties, inbreng bij de planning, fysieke samenkomst.
	Gedelegeerde macht	Burgercommissies	Vignette 9	Opstellen plannen in samenspraak met gemeente, budgetten bewaken en gemeente controleren, fysieke samenkomst met gemeente en commissie.
	Burgercontrole	Buurtorganisaties	Vignette 10	Autonomie binnen de planning van de uitvoering, mogelijkheid voor initiatieven, ondersteuning van de gemeente, fysieke en herhaalde samenkomst.
Representativiteit van doelgroepen	Jong-volwassenen	Digitaal participatieplatform	Vignette 11	Online platform, mogelijkheid tot discussie en dialogen, geen fysieke bijeenkomst voor participatie.
	Volwassenen	Online referenda	Vignette 12	Online platform, stemmen tussen twee keuzes, informatievoorziening online, geen fysieke bijeenkomst voor participatie.
	Migratie-achtergrond	Aangepaste informele bijeenkomsten	Vignette 13	Bekende en vertrouwde locatie, informatie in meerdere talen, bijeenkomst na werktijd.
	Lager opgeleiden	Online enquêtes	Vignette 14	Online platform, online informatievoorziening, audiofunctie, eigen tijdsinvulling.
Betrekking binnen de beleidscyclus	Agendavorming	Burgerbudgetten	Vignette 15	Belangen uiten middels budgetten, fysieke bijeenkomst, informatievoorziening tijdens de bijeenkomst.
	Besluitvorming	Burgerpanel	Vignette 16	Adviseren en meningen uiten, overname meningen, fysieke bijeenkomst.
	Implementatie	Overnamerecht	Vignette 17	Taken en diensten overnemen, initiatief vanuit de gemeente, ondersteuning vanuit de gemeente.
	Evaluatie	Leefplekmetr	Vignette 18	Evaluatie over alle onderdelen van een woonplek, bespreking goede en mindere onderdelen woonplek, fysieke bijeenkomst bij bewoners thuis.

3.1.2 Semigestructureerde interviews

Naast een vignettenstudie zal er ook data worden verzameld met semigestructureerde interviews. Om overvraging van de bewoners te voorkomen, zullen deze twee methoden worden gecombineerd, waarbij er na het presenteren van een scenario een aantal interviewvragen worden gesteld. Door een aantal vooropgestelde vragen te formuleren zal het mogelijk zijn om over de verschillende onderdelen en concepten dezelfde vragen te kunnen stellen voor een goede vergelijking. Tegelijkertijd zal een semigestructureerd interview ervoor zorgen dat er vrijheid is voor de interviewer om van de vragen af te stappen en vragen te stellen over de onderwerpen die opkomen (Patton, 2002).

Het voordeel van de combinatie van een vignettenstudie en semigestructureerde interviews is de mogelijkheid om deze methoden elkaar te laten versterken. De mogelijkheid om door vignetten op een sensibele manier om te gaan met belangrijke en gevoelige onderwerpen, kan worden ondersteund met een verdieping naar de verschillende onderdelen van deze vignetten in interviews (Hughes, 1998). Het zorgt er ook voor dat er meer mogelijkheden zijn voor respondenten om de situaties van de vignetten te koppelen aan eigen ervaringen of verhalen tijdens de interviews (Barter & Renold, 2000). Een ander voordeel is de mogelijkheid om met interviews een onderscheiding te kunnen maken binnen de vignetten tussen stimulerende en belemmerende factoren. In dit onderzoek zal er worden gekeken naar (de onderdelen van) de verschillende methoden van burgerparticipatie die stimulerend werken volgens de respondenten. Hierbij zal het tijdens het interview gedeelte mogelijk zijn om de respondenten een onderscheid te laten maken tussen de onderdelen van de methoden die burgerparticipatie stimuleren of juist belemmeren. Daarnaast kunnen de vignetten ook juist een aanvulling zijn voor de semigestructureerde interviews, door informatie te gaan verzamelen die via de directe vragen in interviews geen antwoord zouden krijgen (Barter & Renold, 2000).

3.2 Dataverzameling

In de onderzoeksmethode is al beschreven met welke methoden de data voor dit onderzoek zal worden verzameld, dus nu rest nog het uitleggen welke data verzameld zal worden. In de periode van 25 april tot en met 24 mei wordt er in een maand tijd geprobeerd data te verzamelen van 15 respondenten door middel van de vignetten en de semigestructureerde interviews. Voor de dataverzameling wordt een maand uitgetrokken om ervoor te zorgen dat de gesprekken binnen de planning van de respondenten passen en er geen sprake zal zijn van overvraging direct na de afname van de Leefplekmeter door de gemeente zelf. Een klein deel van de respondenten zal worden benaderd vanuit hun werk als medewerker binnen de gemeente, waarbij er wordt geprobeerd een aantal respondenten middels een sneeuwbaaleffect vanuit deze respondenten te benaderen. Hiernaast zullen de rest van de respondenten benaderd worden door middel van contactopname bij verzamelplekken, zoals het buurthuis. Voor de afname van de interviews, inclusief de vignetten, wordt per interview een uur ingepland, waarbij respondenten vier of vijf vignetten te horen krijgen. In totaal komt elke vignette drie keer aan bod bij de respondenten. In bijlagen 1 en 2 staan de uitwerkingen van de vignetten en de interviewvragen, om ervoor te zorgen dat

het mogelijk is de stappen van dit onderzoek te kunnen nalopen en repliceren. In het resultatenhoofdstuk zal worden vermeld hoeveel respondenten er uiteindelijk zijn bevraagd en wat hun geanonimiseerde kenmerken zijn.

De interviews, met daarin ook de bespreking van de vignetten, zullen volledig worden getranscribeerd. Hiervoor wordt er aan de respondenten om *informed consent* gevraagd, waarbij er van tevoren en achteraf wordt aangegeven dat de deelname op geheel vrijwillige basis is. Daarnaast wordt er aangegeven dat er veilig met de gegevens van de respondenten wordt omgegaan en alle data wordt geanonimiseerd. Het is bij *informed consent* namelijk belangrijk om de respondent goed te informeren over zowel het onderzoek als het gebruik van de gegevens uit de interviews (Miller & Bell, 2012). Dit zorgt ervoor dat de respondenten een weloverwogen keuze kunnen maken om deel te nemen aan het onderzoek (ibid.). Het formulier dat zal worden gebruikt voor het verkrijgen van *informed consent* staat in bijlage 3 verwerkt. Dit formulier is een aangepaste versie van de ‘gebruikelijke’ versie, gezien de diverse doelgroepen die dit onderzoek laagdrempelig probeert te benaderen.

3.3 Casusselectie

Het onderzoek kijkt naar het stimuleren van burgerparticipatie door de gemeente Oss met een specifieke blik op de Schadewijk. De Schadewijk is daarmee ook de casus waar het onderzoek zich mee bezighoudt. De Schadewijk is een erg diverse wijk, waarbij de demografische achtergrond van de inwoners erg verschilt binnen de wijk en de daarin onderverdeelde buurten (GGD Hart voor Brabant, 2023). Hierdoor kunnen er een hoop verschillende meningen ontstaan over zaken als de gemeente en de invulling van participatie.

In het Programma Schadewijk zijn er een hoop plannen voor de wijk, waarbij de gemeente probeert de bewoners te betrekken bij dit proces (Brabant Wonen, 2024). Omdat hierin soms een uitdaging ligt om de participatie te laten aansluiten bij de wensen van de bewoners, is het als casus heel interessant om te kijken naar deze meningen. Hierbij gaat er gekeken worden hoe de inwoners van de Schadewijk kijken naar verschillende methoden van burgerparticipatie, om zo een betere aansluiting te maken tussen de aantrekkelijke methoden volgens de inwoners en de mogelijkheden voor gemeente Oss.

Op lokaal niveau ligt de generaliseerbaarheid van het onderzoek bij de mogelijkheid om deze vormen van participatie die de bewoners zelf als stimulerend inschatten toe te passen op andere (pluriforme) wijken binnen de gemeente. De generaliseerbaarheid van dit onderzoek ligt op nationaal niveau in de mogelijkheid om deze resultaten te kunnen toepassen op andere wijken in Nederland waar een erg pluriforme demografie ontstaat. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen gaan aantonen hoe bewoners reageren op verschillende methoden van burgerparticipatie en in hoeverre deze van invloed zijn op de keuze om te gaan participeren voor de wijk of gemeente waarin zij leven.

3.4 Data-analyse

Voor het analyseren van de vignetten gaat er gebruik worden gemaakt van het programma ATLAS.ti. Het programma ATLAS.ti geeft de mogelijkheid om woorden, zinsdelen of zinnen te labelen met codes op basis van de verschillende concepten om weer te geven waar de codes betrekking op hebben (Van Thiel, 2021). Door de data van de respondenten te coderen wordt het mogelijk om verschillende antwoorden te clusteren op basis van de concepten en daar relaties tussen te kunnen vinden (Stuckey, 2015). De codes zullen worden opgesteld na het afnemen van de interviews, waarbij er per interview zal worden gekeken naar de verschillende concepten, indicatoren en opvattingen die naar voren komen. Dit zorgt ervoor dat het mogelijk is om verbanden te herkennen en verbinden aan de hand van de praktische opvattingen. Het voordeel hiervan, ten opzichte van vooropgestelde codes, is de mogelijkheid om opvattingen te vangen en verbinden die niet in de theorie zijn voorgekomen maar wel herhaaldelijk terug gaan komen als redeneringen. Nadat de codes in de transcripten van de interviews worden gelabeld, kunnen er onderlinge verbanden worden gelegd tussen de overeenkomstige codes uit de verschillende interviews. Deze kunnen vergeleken gaan worden om te achterhalen of er een sterk verband te vinden is tussen het onderdeel van de methode van burgerparticipatie en de stimulans om te participeren.

Ondanks dat er tijdens de analysering niet zal worden gecodeerd aan de hand van vooropgestelde codes uit een operationalisatie van de concepten uit het theoretisch kader, kan er toch worden gesproken van een consistente analyse. De codes zullen komen vanuit de transcripten van interviews waarin de verschillende methoden uit het theoretisch kader worden besproken. Er wordt dus wel een beroep gedaan op de literatuur zoals bij een operationalisatie. Het opbreken van delen van de transcripten in codes die onderling te verbinden zijn en samengevoegd kunnen worden zullen er daarnaast voor zorgen dat er consistente connecties kunnen worden gemaakt binnen en tussen transcripten (Cope, 2017).

In de resultatensectie van dit onderzoek zal er worden aangegeven welke onderdelen er in de transcripten zijn gevonden en tot welke verbanden deze hebben geleid. Dit zorgt ervoor dat de stappen van dit onderzoek duidelijk terug te leiden zullen zijn naar de praktijk en de resultaten opnieuw kunnen worden onderzocht, wat de repliceerbaarheid van het onderzoek vergroot (Aguinis & Solarino, 2019).

3.5 Validiteit en betrouwbaarheid

In deze paragraaf worden de validiteit en betrouwbaarheid besproken, waarbij de beperkingen binnen deze thesis ook aan bod komen. De uiteindelijke beperkingen komen later terug in de discussie. Het is van belang om de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek te bespreken, aangezien de aanwezigheid van deze twee onderdelen zorgt voor gegronde empirie, generaliseerbaarheid en een verkleining van vooroordelen (Franklin et al., 2009).

3.5.1 Validiteit

De validiteit van een onderzoek is in te delen in interne en externe validiteit, en kijkt in het algemeen naar de accurate meetbaarheid van de concepten met de gebruikte instrumenten (LoBiondo-Wood &

Haber, 2013, p. 290). De interne validiteit sluit hierbij aan en wordt geoptimaliseerd door twee aspecten van dit onderzoek. Allereerst zullen er codes worden opgesteld vanuit de transcripten van de interviews, waarbij de interviews zijn ingegaan op de verschillende methoden en dimensies uit het theoretisch kader. Dit zorgt ervoor dat de concepten die onderzocht moeten worden voor de beantwoording van de onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden via de onderzoeksmethoden. Als tweede aspect zal er in dit onderzoek gebruik worden gemaakt van een combinatie van twee onderzoeksmethoden, namelijk een vignettenstudie en semigestructureerde interviews. De combinatie van deze twee methoden zorgt voor een verdieping van de resultaten en analyse, wat kan zorgen voor een meer valide meting van de te meten vragen.

De externe validiteit van dit onderzoek ligt minder hoog, gezien de specificatie van het onderzoek op een enkele casus. De generaliseerbaarheid van de uitkomsten van een onderzoek dat zich richt op een enkelvoudige casestudy is beperkt (Bleijenbergh, 2013). Het is wel mogelijk om de patronen die gevonden worden in dit onderzoek te gebruiken voor een eventuele generalisatie, zoals eerder benoemd bij de casusselectie. Dit gebruik wordt echter beter mogelijk als de resultaten afwijken van de literatuur (ibid.). De resultaten van dit onderzoek kunnen eventueel wel worden gegeneraliseerd naar wijken in Nederland met gelijke demografische kenmerken, maar hierbij zal er ook meer kunnen worden gedaan met de patronen dan met de specifieke uitkomsten.

3.5.2 Betrouwbaarheid

Betrouwbaarheid is ook op te delen in interne en externe betrouwbaarheid. Beide vormen van betrouwbaarheid kijken naar de mogelijkheid om het onderzoek opnieuw uit te voeren en welke onderdelen dat eventueel tegenwerken (Van Zwieten & Willems, 2004).

De interne betrouwbaarheid van dit onderzoek wordt hooggehouden door een onderdeel van de resultaten die in de data-analyse al kort is besproken. Er gaat in de resultatensectie gebruik worden gemaakt van quotes uit de getranscribeerde interviews met daarin de vignettenstudie. Dit zorgt ervoor dat de conclusies die er in de resultaten zullen worden getrokken over de uitkomsten duidelijk gebaseerd zijn op de informatie van de respondenten zelf. De quotes zullen daarmee een antwoord geven, wat buiten de interpretatie van de onderzoeker valt, omdat deze direct in de tekst worden weergegeven. Het zorgt er dus voor dat de quotes aan kunnen geven hoe de resultaten vorm hebben gekregen en wat er door de respondenten zelf is gezegd, in plaats van een parafrasering te bieden waarin de interpretatie van de onderzoeker is verwerkt.

Er zijn twee onderdelen van dit onderzoek die de externe betrouwbaarheid vergroten. Zo zal er gebruik worden gemaakt van vooropgestelde vignetten en interviewvragen. Door deze methoden van tevoren te formuleren en uit te werken is het mogelijk om de stappen van het onderzoek te volgen. Het is mogelijk dat de betrouwbaarheid enigszins kan afnemen door de semigestructureerde interviews, waarbij er kan worden doorgevraagd op basis van de onderwerpen die tijdens de interviews opkomen. Deze vragen staan niet direct vermeld in het interviewprotocol, waardoor de repliceerbaarheid en de

consistentie tussen interviews kan afnemen. Om dit tegen te gaan zullen de interviews worden opgenomen en getranscribeerd om de stappen van het onderzoek alsnog te kunnen nalopen. De repliceerbaarheid van dit onderzoek zal worden versterkt door de bespreking van de verschillende codes en de daaruit volgende verbanden die gevonden zijn in de transcripten. Doordat de vragen zullen weergeven wat er in de theorie over de dimensies bekend is, ontstaat er een consistentie tussen de te onderzoeken concepten volgens de literatuur en de uiteindelijke resultaten vanuit de vooropgestelde onderzoeksmethoden in de transcripten.

Hoofdstuk 4. Resultaten

Dit hoofdstuk presenteert de gevonden resultaten uit de interviews met de bewoners van de Schadewijk over hun meningen van burgerparticipatie en de verschillende methoden die besproken zijn. Er zal eerst worden gekeken naar de uiteindelijke respondenten die zijn geïnterviewd, en welke geanonimiseerde kenmerken zij hebben. Daarna zal ook een koppeling komen tussen de respondenten en hun meningen over burgerparticipatie. Per methode wordt vervolgens besproken wat de bewoners vonden van deze methode, verdeeld in stimulerende en belemmerende factoren. In de analyse wordt aangegeven wat er kan worden geconcludeerd uit de gevonden resultaten, en hoe dit van invloed is op de dimensies. Dit zorgt voor antwoorden op de vragen “*Wat zijn volgens de bewoners van de Schadewijk stimulerende factoren van de verschillende methoden van burgerparticipatie?*” en “*Wat zijn volgens de bewoners van de Schadewijk belemmerende factoren van de verschillende methoden van burgerparticipatie?*”

4.1 Respondenten onderzoek

Voor dit onderzoek zijn uiteindelijk veertien respondenten bevraagd in dertien interviews. In tabel 2 staan van deze veertien respondenten de geanonimiseerde kenmerken beschreven, om een beeld te krijgen van de mensen in de wijk die zijn geïnterviewd. In deze tabel staan de leeftijden, het werk en de buurt van de respondenten verwerkt. Ook is er in deze tabel aangegeven of de respondenten in het verleden al eens hebben meegedaan aan een vorm van burgerparticipatie, en welke vorm dat is. Door deze kenmerken in een overzicht te plaatsen is het mogelijk om tijdens het analyseren te kijken of er een correlatie te vinden is tussen de kenmerken van de respondenten en de uitspraken die zij doen over verschillende methoden.

Tabel 2. Kenmerken respondenten

<i>Respondenten</i>	<i>Leeftijd</i>	<i>Werk</i>	<i>Buurt</i>	<i>Meegedaan aan vormen van burgerparticipatie</i>
<i>1</i>	46	n.v.t.	Vogelbuurt	Opzet buurthuis
<i>2</i>	50	Ontwerper	Vogelbuurt	Enquêtes
<i>3</i>	41	Woningcorporatie	Vogelbuurt	n.v.t.*
<i>4</i>	59	Veiligheidsdeskundige	Berghemseweg Zuid	Lid wijkraad
<i>5</i>	45	Videograaf	Berghemseweg Zuid	n.v.t.
<i>6</i>	64	n.v.t.	Vogelbuurt	n.v.t.
<i>7</i>	55	IT	Verzetsheldenbuurt 2	Inspraakavond
<i>8</i>	52	Zelfstandig ondernemer	Schadewijk Noordoost	Klankbordgroep
<i>9</i>	48	n.v.t.	Horzak	Lid wijkraad
<i>10</i>	53	Gemeente	Verzetsheldenbuurt 1/2	n.v.t.
<i>11</i>	42	Gemeente	Verzetsheldenbuurt 1	Enquêtes, wijkwandeling
<i>12</i>	66	IT	Verzetsheldenbuurt 2	Lief en leedproject
<i>13</i>	62	n.v.t.	Verzetsheldenbuurt 2	Ondersteuning wijkraad, inspraakavond
<i>14</i>	44	Gemeente	Horzak	n.v.t.

* Deze respondent geeft aan wel bezig te zijn met betrokken worden.

4.2 Burgerparticipatie

Voordat de verschillende methoden zijn besproken met de respondenten is er eerst gevraagd naar hun eigen meningen en ervaringen met burgerparticipatie binnen de Schadewijk. Zo is er gevraagd naar wat zij zelf verstaan onder participatie, met welke manieren zij al bekend zijn en hoeveel invloed zij verwachten dat participatie heeft op de plannen van de gemeente. In deze paragraaf zullen deze antwoorden worden besproken, waarbij er ook wordt gekeken naar de verschillende biases die hierbij van toepassing kunnen zijn vanuit de respondenten.

4.2.1 Definitie burgerparticipatie

Over de definitie van burgerparticipatie geven respondenten verscheidene antwoorden die samenvallen in vier onderdelen. Als eerste onderdeel vinden veel respondenten het belangrijk om met de gemeente te kunnen praten over verschillende onderwerpen binnen de wijk die hen aangaan (8 van de 14 respondenten). Zo beschrijft respondent 10 het als *“dat je wel de gelegenheid hebt om invloed uit te kunnen oefenen en dat je mee kan praten over wat er in je gemeente en vooral ook in je eigen directe omgeving gebeurt.”* Veel respondenten hechten waarde aan de mogelijkheid om over onderwerpen binnen de wijk, en specifiek in de eigen buurt te kunnen meepraten voor de keuzes die de gemeente moet maken. Van de acht respondenten die dit onderdeel benoemen heeft echter slechts de helft meegedaan aan eerdere vormen van burgerparticipatie in de wijk. Het gebrek aan meedoen in het verleden heeft meerdere verklaringen. Zo geeft respondent 6 aan alleen folders en informatiebrieven te kennen als manieren om betrokken te worden, waarbij andere vormen van burgerparticipatie die zijn geïnitieerd door de gemeente niet worden benoemd. Een andere reden voor een aantal respondenten om niet mee te doen was niet een mogelijk gebrek aan kennis van de verschillende vormen maar een gebrek aan tijd voor het actief participeren. Dit was het geval bij respondenten 3, 10 en 14. De mogelijkheid om te kunnen meepraten in de wijk over belangrijke onderwerpen staat daarmee dus nog niet gelijk aan het daadwerkelijk gaan meepraten, maar wordt desalniettemin van belang geschat.

Een tweede onderdeel van burgerparticipatie is de mogelijkheid om deze keuzes over de wijk samen met de andere bewoners te kunnen maken, waarbij er nadruk wordt gelegd op de persoonlijke band tussen de gemeente en de bewoners (respondenten 2, 4 en 8). Respondent 8 vindt *“dat je een, in ieder geval een persoonlijke connectie aangaat. Dat is misschien wel het allerbelangrijkste. Want uiteindelijk zijn we, burgers maar net zo goed ambtenaren bij de gemeente, zijn we gewoon mensen.”* De respondenten die dit aangeven benadrukken het belang van de gemeente om de bewoners met een menselijke maat te behandelen en hen op de hoogte te stellen van zaken die hen aangaan. In de interviews met respondenten 2, 4 en 8 komt naar voren dat zij alle drie onderdeel zijn van (burger)participatie waarbij de respondenten zelf persoonlijk zijn benaderd of zelf de gemeente benaderd hebben. Zo is respondent 8 door de gemeente persoonlijk gevraagd voor een klankbordgroep en is respondent 2 zelf naar de gemeente gestapt met een initiatief waar de respondent nu van op de hoogte wordt gehouden.

De persoonlijke connectie waar zij zelf op hameren komt daarmee voort uit hun eigen ervaringen en wat zij zelf als prettig hebben ervaren.

Het derde onderdeel dat wordt geassocieerd met burgerparticipatie en als van belang wordt geschat is het actief gehoord worden door de gemeente als er een mogelijkheid tot inspraak is. *“Om dan mee te kunnen praten en om dan ook gehoord te worden [...] of er meteen iets mee gedaan wordt, dat laat ik even in het midden. Maar gewoon dat je het idee krijgt van, we horen je en we willen er iets mee”* (respondent 6). Het gaat de respondenten dus om het gevoel te krijgen dat hun mening ertoe doet en dat ze een bijdrage hebben geleverd waar de gemeente iets mee kan. De respondenten die dit punt aanhalen, respondenten 4 en 6, geven aan zelf regelmatig bij het wijkcentrum te zijn voor verschillende activiteiten of diensten. Daarnaast geven ze aan dicht bij de bewoners van de Schadewijk te staan, en specifiek genomen de vogelbuurt, die al deels is gesloopt en deels nog zal worden gesloopt. Dit onderdeel wordt door de respondenten dan ook in verband gebracht met de bewoners van de vogelbuurt, die graag hun zegje willen doen over de gebeurtenissen omtrent de sloopplannen in hun buurt. Het onderdeel wordt door de respondenten aangehaald bij burgerparticipatie om aan te tonen dat het luisteren voor de bewoners erg belangrijk is, met dit voorbeeld in hun achterhoofd.

Het vierde en laatste onderdeel is informatievoorziening vanuit de gemeente. *“Dan denk ik dat betrokkenheid is, in ieder geval minimaal elkaar even op de hoogte stellen, zou wel netjes zijn”* (respondent 7). Respondent 14 vult hierop aan en stelt dat zij burgerparticipatie ziet als een samenstelling van het vragen om meningen en het informeren van de buurt. Respondenten 7 en 14 geven dit onderdeel voor burgerparticipatie. In beide interviews met deze respondenten komt ook naar voren dat de respondenten het vaak druk hebben, waardoor ze minder in de mogelijkheid zijn om actief te participeren. Het is voor de bewoners die geen tijd hebben voor actieve inspraak dus belangrijk om wel te horen wat er gaat gebeuren in de wijk.

4.2.2 Vormen en invloed van burgerparticipatie

Naast een definitie van burgerparticipatie is er ook gevraagd naar de verschillende participatiemethoden die de bewoners zelf al kennen en waar ze wellicht zelf al aan hebben meegedaan. Er zijn al een aantal methoden die in de wijk worden gebruikt waar de bewoners van afweten. Zo is de bekendste manier van burgerparticipatie volgens de bewoners de wijkraad (BOTS). De wijkraad wordt ingezet als een neutrale tussenschakel tussen de bewoners en de gemeente, waarbij er vanuit de wijkraad ook meningen worden gegeven op plannen van de gemeente voor de wijk. Daarnaast vertelt respondent 4 over de ondersteuning die BOTS biedt voor bewoners die naar een inspraakavond of een raadsvergadering komen *“Zodat het wat minder imposant lijkt als dat je voor zo'n gemeenteraad staat op zo'n kanseltje [...] maar ik denk dat er heel veel mensen daar toch moeite mee hebben. En dan is het goed dat er wel mensen zijn vanuit de wijkraad, vanuit een bewonersoverleg die daar dan bij zijn.”* Van de zes respondenten die BOTS opbrengen als bestaande methode, zijn er twee onderdeel van BOTS zelf en overweegt een derde om er aan deel te nemen. De overige drie respondenten hebben ook zelf ervaring met de wijkraad, ofwel vanuit

hun werk bij de gemeente, dan wel als ondersteuner van de wijkraad. De respondenten die zelf geen connectie hebben met de wijkraad benoemen deze ook niet als mogelijke methode van burgerparticipatie.

Er wordt aan de bewoners van de Schadewijk veel informatie verleend over de gebeurtenissen in de wijk door middel van de website en de wijkkrant zoals respondenten 5, 6 en 14 opperen. Ook voor de speciale projecten binnen de wijk worden de bewoners geïnformeerd *“En daar krijg ik één keer in de zoveel tijd een nieuwsbrief, dus dan word ik geïnformeerd over de noodopvanglocatie”* (respondent 14). De respondenten die deze methode opperen hebben allemaal aangegeven niet eerder te hebben meegedaan aan een methode van burgerparticipatie in de wijk. Het is daarom aannemelijk dat er meer bekendheid is bij deze respondenten met de informatieve methoden dan de interactieve methoden. De informatievoorziening vindt binnen de wijk ook plaats door middel van informatieavonden *“als er bijeenkomsten zijn van wat er hier met die huizen gaat gebeuren, wanneer dat ze uiteindelijk eens een keer gaan bouwen, dat soort dingen. Vind ik wel belangrijk om daarvan op de hoogte te blijven”* (respondent 6).

Voor de actievere inbreng in de wijk kennen de bewoners drie methoden. Zo worden er online enquêtes uitgezet naar de bewoners over onderwerpen in de wijk (respondenten 2 en 11). Deze respondenten hebben in het interview aangegeven deze enquêtes zelf in te vullen wanneer ze deze ontvangen. De respondenten die bekend zijn met deze methode participeren er ook actief in, maar het aantal respondenten dat bekend is met de methode is erg gering. Daarnaast zijn er ook inspraakavonden die worden georganiseerd door de gemeente. Respondenten 5, 7 en 13 geven deze methode waarbij ze zelf de koppeling maken met voorbeelden van deze methode die in hun buurt zijn voorgekomen. Respondenten 7 en 13 zijn ook zelf naar een inspraakavond geweest in hun buurt, wat direct gekoppeld wordt aan hun kennis van deze methode. Als laatste zijn er in de wijk ook een aantal klankbordgroepen waar de bewoners van weten over verschillende plannen van de gemeente. Zo stelt respondent 14 over zulke groepen *“maar ik weet dan rondom de noodopvanglocatie dat er een klankbordgroep was, dat je daarvoor in kon schrijven en dat je dan mee kon denken.”* Van twee respondenten die klankbordgroepen opperen, respondenten 8 en 14, doet respondent 8 mee aan de klankbordgroep. Respondent 14 weet van het bestaan van klankbordgroepen door de opzet van deze groep voor een onderwerp binnen diens buurt. Bij de verschillende actievere methoden blijkt dat er actieve participatie aan de methoden is, maar pas als de respondenten afweten van het bestaan en de opzet van de methoden.

Er is ook aan de respondenten gevraagd in hoeverre zij zelf denken dat burgerparticipatie van invloed kan zijn op de uiteindelijke plannen van de gemeente. De meerderheid hiervan was positief over de invloed die burgerparticipatie kan hebben op plannen en beleid van de gemeente (9 van de 14 respondenten). Zo stelt respondent 10 op een genuanceerde manier *“Ik denk dat meepraten altijd wel nut heeft. Want als je niks zegt, dan kan je ook niet die mening van die persoon meewegen. Maar ik denk uiteindelijk dat het wel lastig is voor een gemeente om alle belangen mee te wegen.”* Respondent 8 sluit

hierop aan door te benadrukken dat de gemeente rekening te houden heeft met de wet, en dat er vanuit de nationale overheid keuzes gemaakt worden die de gemeente uit te voeren heeft. Van de negen respondenten die positief zijn over de invloed van bewoners hebben zes eerder meegedaan aan een vorm van burgerparticipatie. Een groot deel van de positieve reacties op de invloed van bewoners kunnen worden gekoppeld aan respondenten die eerder hebben meegedaan aan manieren om invloed uit te oefenen, waardoor hun ervaringen over de daadwerkelijke invloed kunnen zijn gekoppeld. Dit is bijvoorbeeld van toepassing bij respondent 13, die stelt dat er door inspraakavonden aanpassingen werden gemaakt aan het ontwerp van een flatgebouw, om zo de omwonende bewoners tegemoet te komen.

Naast de positieve meningen over de invloed van burgerparticipatie, zijn er ook een aantal respondenten minder optimistisch over de mate van invloed die de bewoners daadwerkelijk hebben. *“Ik denk dat dat heel beperkt is [...] uiteindelijk moet toch iemand het betalen. En dat gaat niet altijd samen, hand in hand, wat de bewoner wil en wat plantechisch kan”* (respondent 4). Respondent 6 sluit hierbij aan en stelt *“Ik denk bijna nul. Maar het is voor de meeste mensen gewoon heel fijn om even de gal te kunnen spuien.”* Deze respondenten zien een kleinere invloed van bewoners op de plannen van de gemeente, maar redeneren daarbij wel dat dit vaak niet aan de gemeente zelf ligt maar aan de mogelijkheden die de gemeente zelf tot haar beschikking heeft. Van de vier respondenten die een lagere invloed zien op de plannen van de gemeente hebben er twee, respondenten 6 en 14, niet meegedaan aan eerdere vormen van burgerparticipatie. Hierdoor is het mogelijk dat deze respondenten niet eerder hebben ervaren in hoeverre hun meningen worden vertaald naar beleid. Respondenten 4 en 11 zien, net als respondenten 6 en 14, de gemeente als besluitende factor voor de hoeveelheid invloed er aan bewoners kan worden gegeven. Respondenten 4, 11 en 14 hebben allemaal via hun werk bij BOTS en de gemeente respectievelijk te maken met de besluitvoering van de gemeente, waardoor het te veronderstellen is dat ze daarom realistischer kijken naar de invloed van bewoners voor de uiteindelijke plannen van de gemeente.

Respondent 1 gaf aan geen ervaring te hebben met de gemeente en dus geen antwoord te kunnen geven op deze vraag, maar is wel optimistisch over het gebruik van goede ideeën van bewoners voor de wijk.

4.3 Resultaten vignetten

In deze paragraaf worden de resultaten besproken die uit de achttien vignetten naar voren zijn gekomen. Elke vignette bevat een methode, zoals benoemd in de tussenkopjes. Hierbij worden de vignetten verdeeld in de onderdelen van de methoden die de bewoners als stimulerend of belemmerend aanschouwen. Voor elke methode zijn er drie, met een enkele uitzondering van vier, bewoners bevraagd en zullen deze drie meningen gebruikt worden voor de resultaten van de methoden.

4.3.1 Vignette 1. Referenda

Stimulerende factoren

Bij de vignette van referenda zien twee van de drie respondenten geen duidelijke stimulerende factoren als methode van burgerparticipatie (respondenten 4 en 9). De andere respondent (respondent 5) ziet op twee gebieden wel iets stimulerends bij het gebruik van een referendum als manier om bewoners te betrekken. Zo stelt respondent 5 dat *“omdat ik ook belangrijk vind dat er ook mensen zijn die er blij mee zijn of die het willen. Dus niet alleen maar mensen die iets niet willen. [...] Dus daarom zijn de stemmen wel belangrijk.”* Het gaat er dus om dat er niet alleen gestemd wordt als mensen het ergens niet mee eens zijn, maar ook als zij de plannen van de gemeente graag geïmplementeerd zien worden. Daarnaast geeft respondent 5 aan dat een gehele dag voor het stemmen bij een referendum ook goed is, mede gezien het feit dat hier geen sprake is van meepraten maar enkel een stem uitbrengen.

Belemmerende factoren

Er zijn bij deze methode volgens de respondenten meerdere belemmerende factoren te vinden. Het eerste punt wordt door alle drie de respondenten als belemmerend ervaren (respondenten 4, 5 en 9). Ze zien namelijk zelf dat er bij deze methode erg de behoefte is aan een realistische terugkoppeling over de keuzes die gegeven worden. Respondent 4 stelt namelijk *“dan moeten ze dat goed uitleggen waarom ze dat willen [...] want anders heeft het stemmen geen zin. En dan krijg je weer van dat de gemeente toch zijn eigen zin doet.”* Respondent 5 geeft daarnaast ook aan dat bewoners niet alleen de keuze moeten krijgen in welke vorm een plan wordt uitgewerkt, maar ook of er een plan moet komen. Er moet volgens de respondenten dus een stap aan vooraf komen waarin de bewoners worden meegenomen in de mogelijke keuzes die de gemeente kan maken, voordat ze twee plannen hebben staan zonder een mogelijkheid voor eigen inbreng.

Daarnaast ziet respondent 9 ook het belang bij een andere vorm waarin bewoners worden geïnformeerd over de twee keuzes en de gevolgen voor hen, met de mogelijkheid om dan te stemmen. *“Ik denk dat je bewoners naar een neutrale locatie moet laten komen. En ik denk dat je ze daar mondeling moet uitleggen wat de keuzes zijn en ook heel erg, wat ik net al zei, heel kinderachtig wat de voor- en nadelen zijn. Want het leesniveau is vaak heel slecht, het verwerkingsniveau is slecht”* (respondent 9). Voor het vangen van een bredere doelgroep binnen de Schadewijk is het van belang om ze daarin tegemoet te komen, waar meer ondersteuning voor nodig is dan een enkel referendum biedt. Respondent 4 beaamt de bredere doelgroep die je mist bij een referendum en pleit voor een persoonlijker benadering van bewoners. De locatie van een stemming is volgens respondenten 4 en 9 daarnaast ook belangrijk voor de neutraliteit en het gemak voor de bewoners, waarbij de voorkeur dichter bij de wijk ligt.

4.3.2 Vignette 2. Inspraakavonden

Stimulerende factoren

Voor het bespreken van de vignette inspraakavond als methode voor consultatie zijn er vier respondenten bevroegd (respondenten 3, 6, 12 en 13). Hierbij zijn er een aantal stimulerende factoren naar voren gekomen over het opzetten van een inspraakavond. Allereerst biedt een inspraakavond volgens respondent 3 de mogelijkheid om in gesprek te gaan met de bewoners *“En dan wordt er denk ik ook wel wat persoonlijker gemaakt naar de luisteraar. Dat is toch denk ik wel anders dan dat je gewoon statistiek uit een enquête haalt.”* Er wordt dus een waarde gehecht aan de mogelijkheid voor de bewoners om zelf in gesprek te gaan en meer te kunnen vertellen dan bij een gesloten methode zoals een enquête. Daarnaast zorgt een inspraakavond volgens respondent 3 ook voor transparantie en meer begrip bij de bewoners door als gemeente meer verheldering te bieden over hun plannen en het onderwerp. *“En als [er] een stukje toelichting op is gegeven waarom bepaalde keuzes en afwegingen zijn gedaan, dan denk ik dat je ook begrip kweekt in de wijk voor bepaalde afwegingen”* (respondent 3).

Ook het betrekken van de bewoners tijdens de opzet van een plan of beleid wordt door respondent 6 als een stimulerende factor ervaren, waarbij niet alle keuzes al zijn gemaakt. De mogelijkheid om als bewoner nog inspraak te hebben voordat er een besluit is genomen vanuit de gemeente wordt gewaardeerd bij de inspraakavond.

Het laatste onderdeel dat een stimulerende invloed kan hebben om de opkomst tijdens een inspraakavond is een goede tijd voor de bijeenkomst. Als een bijeenkomst aan het begin van de avond georganiseerd wordt zullen de bewoners met een vroege wekker sneller bereid zijn te komen meepraten volgens respondent 13. Respondent 13 stelt dat het voor de representativiteit bij een bijeenkomst voordelig kan zijn om niet laat op de avond te beginnen, gezien de beperkte tijd die sommige bewoners hebben.

Belemmerende factoren

Naast de stimulerende factoren zien de respondenten ook een aantal belemmerende factoren bij het houden van een inspraakavond. Terwijl tijd als stimulerende factor kan worden ingezet voor de methode, kan het ook een belemmerende factor worden. Respondenten 6 en 12 zeggen zelf dat een vroege bijeenkomst ervoor kan zorgen dat werkende mensen moeilijker of niet aanwezig kunnen zijn. Aansluitend daarop kan de locatie ook een drempel vormen voor veel bewoners. Respondent 6 kijkt daarbij naar de fysieke ondersteuning voor een locatie als het gemeentehuis en stelt *“En net zoals hier wonen heel veel oudere mensen. Wordt er ook gekeken naar een mogelijkheid om de mensen naar de locatie te krijgen.”* Respondent 13 sluit hierop aan en geeft aan dat de gemeente zelf naar de bewoners toe moet komen, en niet andersom.

Een ander belemmerende factor van deze methode is de mogelijke drempel die een groot deel van de bewoners wellicht niet over willen, namelijk het spreken en meedoen tijdens een inspraakavond. Respondent 3 stelt namelijk dat niet iedereen even comfortabel is om voor een groep te spreken. Een

inspraakavond kan voor veel mensen als niet prettig worden ervaren of ze zijn niet in de mogelijkheid om fysiek naar een bijeenkomst te komen. De doelgroep die dan met een inspraakavond bereikt kan worden is volgens respondent 3 beperkter.

Voordat er een inspraakavond gehouden kan worden moeten er een aantal dingen aan vooraf liggen volgens respondenten 12 en 13. Zo is het volgens hun belangrijk dat er vooraf informatie wordt verleend over de totstandkoming van het plan en wat daarvoor de beweegredenen zijn geweest. Daarnaast is het volgens respondent 12 ook belangrijk voor de bewoners om te weten binnen welke kaders het mogelijk is om inspraak te hebben. Er moet volgens hun voorafgaand aan de inspraakavond een duidelijke afbakening gegeven worden voor de bewoners, inclusief een stuk informatievoorziening om duidelijk te krijgen wat er gaat gebeuren en waarom.

4.3.3 Vignette 3. Symbolische adviesraad

Stimulerende factoren

De derde vignette betreft de symbolische adviesraad die is gepresenteerd aan respondenten 2, 8 en 14. Aan deze methode zijn enkele stimulerende factoren verbonden volgens de respondenten. Allereerst ziet respondent 8 de bijeenkomsten als een manier voor bepaalde bewoners om meer te weten te komen van het onderwerp. *“Iemand die bijvoorbeeld in detail aantrekkelijk vindt om in meer detail op de hoogte te zijn over het besluitvormingsproces van de gemeente. Dat is iemand die toch al redelijk breed geïnteresseerd, politiek geëngageerd mee wil luisteren wil leren van het proces”* (respondent 8). Daarbij aansluitend zien zowel respondent 8 als 14 een regelmatige frequentie van deze bijeenkomsten als een stimulerende factor. Zo stelt respondent 8 dat een maandelijkse bijeenkomst voor de geïnteresseerden erg interessant zal klinken. Daarop aansluitend zegt respondent 14 *“ik herinner me nu dat binnen onze wijk ook een project loopt over gasvrije wijk. Daar zit volgens mij ook een projectgroep aan, die komen volgens mij ook, weet ik veel, elke maand bij elkaar en dan worden ze meegenomen, lijkt me prima.”*

Belemmerende factoren

Ook de symbolische adviesraad kent een aantal belemmerende factoren, die volgens de respondenten de methode minder aantrekkelijk maken voor burgerparticipatie. Het eerste punt betreft de volgorde van een symbolische adviesraad. Bij de symbolische adviesraad wordt er advies gevraagd, nadat een besluit door de gemeente is genomen. Hierover stelt respondent 2 dat deze volgorde verkeerd om is. Respondent 2 zegt daarnaast ook dat de vraag naar de meningen überhaupt weinig nut heeft aangezien er in dit vignette staat beschreven dat de gemeente al een besluit heeft genomen. Respondent 8 sluit zich aan bij de mening van respondent 2 en ziet ook weinig actieve inspraak bij deze methode *“Omdat als ik hem even plat sla het is allemaal besloten koek en daar word je over geïnformeerd.”* Er is dus geen mogelijkheid om de keuzes van de gemeente nog aan te laten passen, waardoor het enkel als informatieve methode wordt gezien door de respondenten.

Naast de informatieve aard van de adviesraad is er ook een andere belemmering. Zo geeft respondent 8 aan dat er maar een kleine groep bewoners is die geïnteresseerd zouden zijn in het toetreden bij een dergelijke adviesraad. Respondent 14 is ook niet overtuigd van het nut van deze adviesraad en stelt dat hierin inspraak een vereiste is *“dan heb je dus nooit de intentie gehad om iets te doen met de input van de medewerkers maar dan kun je daarna het vinkje, burgerparticipatie, of hoe je dat ook wilt noemen, aanvinken.”* De respondenten zijn dus allen van mening dat deze methode van burgerparticipatie weinig tot geen directe inspraak stimuleert en er pas achteraf naar bewoners wordt geluisterd.

4.3.4 Vignette 4. Clinical Group Therapy

Stimulerende factoren

Voor de vierde vignette is Clinical Group Therapy verwerkt en gepresenteerd aan respondenten 1, 4 en 6. Uit de resultaten is gebleken dat er voor deze methode geen stimulerende factoren gevonden konden worden door de respondenten, waardoor deze ook niet besproken kunnen worden in de resultaten.

Belemmerende factoren

Door een gebrek aan stimulerende factoren bij de Clinical Group Therapy is er ruimte voor de belemmerende factoren bij deze methode en de respondenten hebben er een aantal gegeven. De eerste factor betreft de luisterhouding van een gemeente. Volgens respondent 1 is de gemeente niet echt geïnteresseerd in het luisteren naar wat bewoners te zeggen hebben. Dit sluit aan bij het punt van respondenten 4 en 6 die stellen dat de volgorde van deze methode verkeerd is. *“En als het beleid al is aangenomen en je moet dan nog naar de bewoners toe om te gaan vragen wat ze vinden en dan is de volgorde verkeerd”* (respondent 4).

Een andere belemmerende factor is de onbekendheid van procedures als er door bewoners een mening moet worden geuit richting de gemeenteraad of een ander officieel bestuursorgaan. Zo stelt respondent 4 dat de manier waarop er om meningen wordt gevraagd voor veel bewoners als spannend en eng kan worden ervaren omdat ze de setting niet gewend zijn. Dit zorgt voor een hogere drempel om een mening te uiten in het openbaar.

Als laatste zorgt een gebrek aan nut van inbreng dat de bewoners ervaren ervoor dat ze minder snel bereid zullen zijn om deel te nemen aan deze methode. Respondenten 4 en 6 geven beide aan geen moeite te willen steken in een methode als deze volgens hen al van tevoren is besloten en er geen veranderingen meer te maken zijn.

4.3.5 Vignette 5. Informatiebijeenkomst

Stimulerende factoren

Voor de vijfde vignette is de methode informatiebijeenkomsten aan respondenten 2, 5 en 10 gepresenteerd. In deze interviews is een stimulerende factor van de methode naar voren gekomen.

Respondent 2 stelt dat er veel bewoners kunnen worden bereikt door een informatiebijeenkomst te organiseren en hiervoor iedereen persoonlijk uit te nodigen. Het bereik dat dit medium voor de uitnodiging heeft wordt door respondent 2 als positief ervaren voor de keuze om naar een informatiebijeenkomst te gaan.

Belemmerende factoren

Er zijn een aantal onderdelen van de informatiebijeenkomsten die gezien kunnen worden als belemmerende factoren van de methode. Allereerst stellen respondenten 2 en 10 dat er tijdens een informatiebijeenkomst een eenzijdige vorm van communicatie plaatsvindt “*Het is alleen maar zenden*” (respondent 2). Respondent 2 gaat verder op dit punt en be vraagt het nut van een bijeenkomst als er ook gezonden kan worden door middel van een brief of flyer.

Een andere factor die de methode kan belemmeren is de locatie van de bijeenkomst. Respondent 2 stelt dat het een meerwaarde heeft om de bijeenkomsten over de wijk ook in de wijk zelf te organiseren. Naast locatie is ook de tijd van een informatiebijeenkomst van belang. Hierover suggereert respondent 10 om meerdere momenten en tijden aan te bieden voor een hogere reactie van bewoners. Respondent 10 geeft aan dat er weinig bereik is bij het organiseren van een enkele bijeenkomst, en dat meerdere bijeenkomsten dit bereik kan vergroten.

Inhoudelijk is respondent 5 het ook niet eens met het nut van een informatiebijeenkomst, die stelt dat de bewoners alleen op de hoogte worden gesteld van plannen en niet betrokken zijn bij het opzetten van deze plannen. De volgorde van een informatiebijeenkomst moet volgens respondent 5 anders, waarbij het belangrijk is om bewoners te informeren voorafgaand aan het ontwikkelen van een plan. Een andere belemmerende factor van de informatiebijeenkomsten is volgens respondent 10 de doelgroepen die bereikt worden tijdens een bijeenkomst en de bewoners die ook daadwerkelijk komen. De mensen die er geen grote of duidelijke mening over hebben zullen zich volgens respondent 10 minder genoodzaakt voelen om naar een informatiebijeenkomst te komen.

4.3.6 Vignette 6. Burgerfora

Stimulerende factoren

Voor vignette zes is de methode van burgerfora met een loting als uitnodiging uitgewerkt. Aan deze methode zijn volgens respondenten 7, 10 en 11 een aantal stimulerende factoren verbonden. Respondenten 10 en 11 zien beide een voordeel in de loting als manier om bewoners te betrekken bij het burgerforum. Zo geeft respondent 10 aan dat loten “*zou wel beter kunnen werken [...] Het is moeilijker om nee te zeggen.*” Respondent 11 gaat meer in op het concept van loten als alternatief voor het benaderen van bewoners vergeleken met het persoonlijk uitnodigen en stelt dat het de negatieve lading van een persoonlijke benadering bij gevoelige onderwerpen kan verminderen.

Een andere stimulerende factor is de informatievoorziening tijdens de bijeenkomsten. Respondent 7 is positief over de informatievoorziening vanuit de gemeente aan een burgerforum.

Respondent 11 geeft hier nog een verdere toelichting op “als ze die in de gesprekken steeds die informatie inbrengen. [...] het daagt je ook wel uit als gemeente, zeg maar, om het ook begrijpelijk te maken voor iedereen.” De informatievoorziening aan een groep ingelote bewoners kan er volgens respondent 11 voor zorgen dat de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de informatie over plannen wordt verhoogd.

Belemmerende factoren

Ook bij burgerfora als methode zagen de respondenten een aantal belemmerende factoren. Zo zagen respondenten 7 en 10 mogelijke problemen bij het benaderen van bewoners op basis van loting. “ik denk niet dat dat heel representatief is voor zo ’n adviesorganen” (respondent 7). Respondenten 7 en 10 geven aan dat er door loting geen zekerheid is dat bewoners genoeg voorkennis hebben van een onderwerp om er een advies over te kunnen geven. Daarnaast geven ze ook aan dat een dergelijk advies niet bindend moet zijn, omdat je geen zekerheid hebt over de deskundigheid van bewoners. Respondent 10 geeft daarbij ook aan dat een loting ervoor kan zorgen dat er enkel bewoners in een burgerforum komen die niet kritisch kijken naar de beleidsmakers, waardoor een advies een lagere betrouwbaarheid kan hebben. Ook respondent 11 heeft twijfels bij de mogelijkheid van bewoners om een advies uit te brengen en of ze daar voldoende kennis voor bezitten.

Naast de mogelijkheid om als groep te kunnen adviseren is er nog een andere belemmerende factor bij de burgerfora en dat is de tijd die het kost om mee te kunnen doen. Respondent 11 geeft aan dat een methode met veel bijeenkomsten een drempel kan zijn om de uitnodiging te accepteren.

Tabel 3. Resultaten vignetten 1 tot en met 6

Vignette	Methode	Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
1	Referenda	Meerdere kanten belichten, tijdsbestek voldoende	Terugkoppeling, late betrekking, ondersteuning, benadering bewoners, locatie
2	Inspraakavonden	Dialogoog aangaan, persoonlijk, transparantie en begrip, vroege betrekking, tijd	Tijd, locatie, openbaar spreken, stappen vooraf missen, kaders stellen
3	Symbolische adviesraad	Belanghebbenden informeren, frequent	Volgorde verkeerd, geen nut inbreng, enkel informatievoorziening, selecte doelgroep, schijnparticipatie
4	Clinical Group Therapy	-	Schijn luisteren, volgorde verkeerd, onbekendheid procedures, geen nut inbreng
5	Informatiebijeenkomst	Persoonlijke uitnodiging	Enkel informatievoorziening, geen nut methode, locatie, tijden, volgorde verkeerd, selecte doelgroep
6	Burgerfora	Loting, informatievoorziening, toegankelijkheid informatie	Representativiteit loten, deskundigheid advies, kritische samenstelling, tijdsinvestering

4.3.7 Vignette 7. Planningscommissies

Stimulerende factoren

Voor de zevende vignette is de methode van planningscommissies gepresenteerd aan respondenten 1, 7 en 14. Tijdens de interviews kwamen respondenten 1 en 7 met een aantal stimulerende factoren die hun opvielen aan de methode. De eerste factor die beide ondervonden is de mogelijkheid van een planningscommissie om te kunnen overleggen en eigen ideeën te kunnen opperen tijdens de bijeenkomsten. Het kunnen opperen van ideeën heeft volgens respondent 7 voordelen voor alle partijen en stelt dat het opperen van ideeën kan zorgen voor nieuwe uitkomsten waar de gemeente zelf niet aan heeft gedacht.

Daarnaast geeft respondent 1 ook aan dat bewoners de gemeente bijvoorbeeld financieel gezien nodig hebben om plannen te verwezenlijken. Respondent 1 geeft daarbij het belang aan voor zowel de gemeente als de bewoners om samen tot plannen te komen.

Respondent 7 stelt ook nog dat het stimulerend werkt dat alle bewoners worden uitgenodigd om hieraan deel te nemen want *“dan zullen mensen reageren die echt mee willen denken of er echt iets van weten.”* Ook is het volgens respondent 7 een goede zet als gemeente om duidelijk te maken een groot deel van de plannen van de bewoners over te nemen, maar niet alles, gezien de expertise die de gemeente bezit vergeleken met de bewoners.

Belemmerende factoren

Respondent 14 was minder positief over de methode van planningscommissies en had twee punten die als belemmerende factoren kunnen werken binnen deze methode. Allereerst zag respondent 14 een obstakel bij de aansluiting tussen de plannen van de bewoners en de daadwerkelijke uitvoeringsmogelijkheid van deze plannen voor de gemeente. *“Want wat als die groep allerlei adviezen heeft, hebben die hartstikke veel geld kosten en dat daar helemaal geen budget voor is? [...] er zit altijd een financieel kostenplaatje, er zijn altijd heel veel andere dingen die afgewogen moeten worden”* (respondent 14). Er zit dus een stuk uitvoerbaarheid verbonden aan deze commissie die duidelijk gecommuniceerd moet worden volgens respondent 14. Respondent 14 vindt dat ook gelden voor de eigen ideeën van bewoners, het deel van de commissies waar respondenten 1 en 7 erg enthousiast over zijn. Het opperen van ideeën vindt respondent 14 een goed idee, maar daarin moeten ook kaders gesteld worden om zeker te zijn van de uitvoerbaarheid van de plannen.

4.3.8 Vignette 8. Stakeholderdialogen

Stimulerende factoren

Het houden van stakeholderdialogen is in de achtste vignette als methode geopperd aan respondenten 2, 4 en 8. Hierbij zagen de respondenten een aantal stimulerende factoren zoals de mogelijkheid om ook de hulpverlenende organisaties te betrekken in het gesprek. Het kan volgens respondenten 4 en 8 van toegevoegde waarde zijn om de verschillende meningen van alle partijen te kunnen horen. Respondent

4 stelt daarbij dat het mooi is om ook aan de hulpverlenende organisaties kenbaar te maken wat de bewoners belangrijk vinden en waar ze mee zitten.

Daarnaast zorgt een stakeholderdialoog er volgens respondent 8 voor dat er een duidelijke koppeling gemaakt kan worden tussen de plannen van de gemeente en de werking in de praktijk. Het praktische aspect van de dialogen met de gemeente en de verbonden partijen komt volgens respondent 8 duidelijk naar voren.

Belemmerende factoren

Naast de stimulerende factoren zagen respondenten 2 en 4 ook enkele belemmerende factoren bij de stakeholderdialogen. Zo stelde respondent 2 voor om als gemeente de gesprekken met de stakeholders en met de bewoners los te koppelen gezien de vraag of hulpverlenende organisaties aanwezig hoeven te zijn bij een gesprek tussen de bewoners en de gemeente. Daarnaast geeft respondent 4 aan dat er maar een selecte doelgroep komt opdagen voor een stakeholderdialoog. Respondent 4 stelt namelijk dat bewoners in een eigen bubbel leven, waardoor het lastig is een goed overzicht te krijgen van de behoeften van de bewoners. De mogelijkheid om de verschillende doelgroepen in de diverse wijk te kunnen betrekken is volgens respondent 4 erg lastig met een stakeholderdialoog.

4.3.9 Vignette 9. Burgercommissies

Stimulerende factoren

Vignette negen betreft de methode burgercommissies, die is uitgewerkt en gepresenteerd aan respondenten 6, 8 en 10. Respondenten 8 en 10 zagen geen stimulerende factoren bij deze methode. Respondent 6 gaf een stimulerende factor, namelijk de mogelijkheid om in groepsverband te kunnen overleggen binnen deze commissie. *“Met meerdere bewoners uit de wijk denk ik wel dat ik dat zou doen”* (respondent 6). De mogelijkheid om samen met andere bewoners de projecten op te stellen werd door respondent 6 gewaardeerd.

Belemmerende factoren

Voor de burgercommissies zijn een aantal belemmerende factoren naar voren gekomen. Zo vonden de drie respondenten allemaal dat er veel verantwoordelijkheid van de bewoners wordt verwacht *“Hier gaat het ergens om. Qua inhoud maar ook qua commitment”* (respondent 8). Ook stelt respondent 8 dat voor het deelnemen een zekere voorkennis en een professionele houding nodig is. Er is dus een drempel aan voorkennis en professionaliteit die deze commissie en haar taken volgens respondent 8 met zich meebrengt.

De mogelijkheid om als bewoners in de burgercommissie controle uit te kunnen oefenen op de gemeente wordt door respondenten 8 en 10 als overbodig geschat. *“Die hebben we al geregeld in Nederland. Dus waarom zou ik dan nog een andere vorm regelen van formele controle”* (respondent 10). Respondent 8 geeft ook aan zelf geen reden te hebben om te verwachten dat extra controle nodig

is, gezien de respondent er zelf op vertrouwd dat de gemeente en de bestaande controlemechanismen goed werken.

Een laatste belemmerende factor is volgens respondent 10 de mogelijkheid op onderlinge botsing dankzij het doorvoeren van eigen belangen door de bewoners. Respondent 6 sluit hierbij aan en zegt *“Dus ieder gaat dan op zijn eigen stoel zitten. En dan is vaak de samenwerking in de groep, komen breukjes.”* Er is volgens respondent 10 geen algemeen belang voor de bewoners, maar enkel voor de gemeente, waardoor er alleen vanuit het eigen belang van elke bewoner wordt geredeneerd.

4.3.10 Vignette 10. Buurtorganisaties

Stimulerende factoren

Voor vignette tien is methode van buurtorganisaties uitgewerkt en gepresenteerd aan respondenten 7, 9 en 11. Bij deze methode kwamen een aantal stimulerende factoren aan bod. Allereerst zijn de drie respondenten het erover eens dat een vroege betrekking van bewoners bij de gemeente een positieve ontwikkeling is. Respondent 7 stelt daarbij dat het positief is dat bewoners er vanaf het begin bij worden betrokken.

Daarnaast ziet respondent 11 nog twee andere stimulerende factoren bij deze methode. Zo stelt respondent 11 dat de verantwoordelijkheid en eigenaarschap die er wordt verkregen met deze methode een positieve ontwikkeling kan zijn voor een buurt *“Dan vind ik het wel heel positief dat je echt verantwoordelijkheid bij [de] buurt durft neer te leggen. Want ik denk dat je dan elkaar ook wel meer aan kan spreken.”* Ook geeft respondent 11 aan dat de methode de mogelijkheid biedt om meer uitleg te kunnen bieden aan bewoners over het proces van beleid, wat kan leiden tot meer begrip over de processen van de gemeente.

Belemmerende factoren

Naast stimulerende factoren geven de respondenten ook een aantal belemmerende factoren die komen kijken bij de methode. Respondent 7 geeft aan de verantwoordelijkheid die gelegd wordt bij de bewoners te veel te vinden *“dat zijn dingen waarvan ik denk, je kunt wel advies vragen, met mensen dingen bespreken, maar ik denk niet dat je de mensen in de wijk het echt moet laten aanpakken.”* Naast de verantwoordelijkheid valt respondent 7 ook over de rol die de gemeente inneemt tijdens deze methode en stelt dat de gemeente niet ondersteunend, maar juist leidend moet optreden.

Een andere belemmerende factor bij buurtorganisaties is de mogelijkheid voor onderlinge botsingen bij de bewoners. *“Omdat ik denk, ja je wil niet dat mensen eigen rechter gaan spelen of oordeel gaan vellen over medebewoners of dat soort dingen”* (respondent 11). Volgens respondenten 9 en 11 kan een buurtorganisatie ervoor zorgen dat een kleine groep bewoners zelf controle gaan uitoefenen op hun wijk, waardoor er botsingen kunnen ontstaan tussen de bewoners in de buurtorganisatie en de andere bewoners. Daarop aansluitend zien respondenten 9 en 11 ook een belemmerende factor bij de representativiteit van een buurtorganisatie. Ze stellen namelijk dat er maar

een kleine groep actief zal zijn binnen een buurtorganisatie, waardoor een groot deel van de bewoners zich niet vertegenwoordigd zullen voelen. Respondent 9 geeft voor de selecte doelgroep die zich hierbij zou aansluiten ook een reden *“Omdat toch vaak de mensen met tijd, die taal machtig zijn, die dat kunnen doen, die zich dat kunnen permitteren.”* Respondent 11 sluit hierbij aan en stelt ook dat het moeilijk is iedereen te benaderen, ook mensen die de taal minder machtig zijn. Er is volgens de respondenten dus een belemmerende factor die zich voordoet bij de mogelijkheid op representativiteit van alle verschillende bewoners in de wijk.

4.3.11 Vignette 11. Digitaal participatieplatform

Stimulerende factoren

Voor vignette elf is de methode van een digitaal participatieplatform uitgewerkt en voorgelegd aan respondenten 3, 4 en 14. Voor deze methode zijn een aantal stimulerende factoren geopperd. Allereerst geeft respondent 4 aan de mogelijkheid van een online platform als een positieve ontwikkeling te ervaren en ziet mogelijkheden om deze platformen vaker toe te passen. Daarnaast geeft respondent 14 aan dat een online platform ervoor kan zorgen dat de mogelijkheid om gesprekken te voeren een lagere drempel heeft.

Belemmerende factoren

Ook bij deze methode worden een aantal belemmerende factoren gegeven door de respondenten. Zoals hierboven bij de stimulerende factoren is beschreven door respondent 14 kan een online platform laagdrempelig werken. Daar tegenover staat wel volgens respondent 14 dat dit er ook voor kan zorgen dat er binnen een online platform meer gefocust wordt op het vermelden wat er mis is binnen de wijk. Respondenten 3 en 4 sluiten zich hierbij aan, waarbij respondent 4 stelt *“ik ben bang dat als mensen zelf online kunnen discussiëren op zo’n app dat dat averechts kan werken. Omdat mensen de neiging hebben om mensen aan te wijzen.”* De mogelijkheid om middels een online platform over het beleid te praten kan er dus volgens de respondenten voor zorgen dat er onderlinge botsingen ontstaan tussen de bewoners.

Naast botsingen zijn er volgens respondent 3 ook fysieke en andere beperkingen die bewoners ervan kunnen weerhouden om mee te doen met een online platform. Zo stelt respondent 3 *“Want je gaat hier ook mensen die laaggeletterdheid of de taal niet goed machtig zijn, ga je ook buiten zetten als je zo’n chat in een groep gaan doen. Of mensen die niet digitaal vaardig zijn.”* Respondent 3 benadrukt daarmee dat er doelgroepen binnen de wijk zijn die niet gemakkelijk gebruik kunnen maken van een online platform en daardoor niet kunnen meedoen met het platform zoals de gemeente dat voor ogen zou zien.

Respondenten 3 en 14 geven daarnaast nog de belemmerende factor van de mogelijkheid om een gesprek te kunnen voeren online over het onderwerp dat door de gemeente wordt voorgesteld. Respondent 14 is namelijk van mening dat er duidelijk moet worden aangegeven wat de gemeente wil

weten van de bewoners over het onderwerp. Daarnaast stellen respondenten 3 en 14 ook beide dat er veel voorkennis nodig is als bewoner om te kunnen deelnemen aan een gesprek. Als er geen begrip is over het beleid en de redeneringen voor de vormgeving, kan er volgens respondenten 3 en 14 moeilijk een gericht antwoord komen op de vragen van de gemeente.

4.3.12 Vignette 12. Online referenda

Stimulerende factoren

Voor vignette twaalf is er besloten om online referenda als methode uit te werken en te presenteren aan respondenten 5, 9 en 10. Respondenten 5 en 10 zien beide een grote stimulerende factor van deze methode, namelijk de mogelijkheid om thuis te kunnen stemmen wanneer het de bewoners zelf uitkomt. *“Nou dat vind ik op zich wel heel prettig. Omdat mensen de deur niet uit hoeven, dus ze kunnen gewoon zelf daar alvast naar kijken en stemmen”* (respondent 5). De mogelijkheid om niet fysiek naar een locatie te moeten om een stem uit te brengen is volgens de twee respondenten stimulerend en kan de drempel verlagen om te participeren.

Belemmerende factoren

Naast de stimulerende factor van de mogelijkheid om vanuit huis te kunnen stemmen, zien de respondenten ook belemmerende factoren bij de methode. Zo merken respondenten 5 en 10 op dat bewoners zonder de benodigde digitale vaardigheden niet zelf online kunnen stemmen, waardoor er een doelgroep niet wordt gerepresenteerd in de stemming.

Ook stellen respondenten 5 en 9 dat bewoners meer baat hebben bij een fysieke bijeenkomst om de informatie over de stemming tot zich te krijgen, of om op een fysieke locatie hulp te bieden voor de bewoners met minder digitale vaardigheid. *“Ik zou het concreet maken voor mensen in een zaaltje”* (respondent 9). Respondent 5 richt zich vooral op de fysieke ondersteuning die sommige bewoners behoeven, waar een digitaal platform niet genoeg faciliteiten voor biedt. Respondent 9 geeft hierbij ook aan dat deze online versie effect heeft op de representativiteit van de verschillende doelgroepen en dat een methode als deze afhankelijk is van de samenstelling van de bewoners. De kans dat niet alle bewoners tijdens een online referendum worden bereikt en kunnen meedoen is volgens de respondenten aanwezig als er niet goed wordt gekeken naar de (digitale) mogelijkheden die deze bewoners hebben.

Als laatste ziet respondent 10 ook nog een belemmerende factor die meer gericht is op de technische uitwerking van een online referendum. *“Ja, leuk. Maar wel erg fraudegevoelig. Niet alleen voor de techniek, maar ook... Je kunt nooit checken of degene die daar stemt, of dat een unieke stem is. Of ga je er vanuit dat dit allemaal goed beveiligd is”* (respondent 10). Respondent 10 geeft hierin aan dat er op het technische gebied ook veel vraagtekens zijn bij de veiligheid van een stemming door middel van digitale apparaten.

Tabel 4. Resultaten vignetten 7 tot en met 12

<i>Vignette</i>	<i>Methode</i>	<i>Stimulerende factoren</i>	<i>Belemmerende factoren</i>
7	Planningscommissies	Overleggen en eigen ideeën opperen, samenspraak, iedereen uitnodigen, deels overname ideeën	Realistische aansluiting plannen, uitvoerbaarheid ideeën
8	Stakeholderdialogen	Betrekken organisaties, verschillende meningen, koppeling praktijk	Apart gesprek stakeholders, selecte doelgroep
9	Burgercommissies	Groepsverband	Veel verantwoordelijkheid, voorkennis, controle overbodig, onderlinge botsing, eigen belang
10	Buurtorganisaties	Vroege betrekking, verantwoordelijkheid en eigenaarschap, begrip voor proces	Veel verantwoordelijkheid, rol gemeente, onderlinge botsing, selecte doelgroep, taalvaardigheid
11	Digitaal participatieplatform	Online mogelijkheden, laagdrempelig	Onderlinge botsing, selecte doelgroep, digitale en taalvaardigheid, kaders stellen, voorkennis
12	Online referenda	Niet fysiek maar vanuit huis	Digitale vaardigheid, fysieke bijeenkomst, selecte doelgroep, fraudegevoelig

4.3.13 Vignette 13. Aangepaste informele bijeenkomsten

Stimulerende factoren

Voor vignette dertien is een aangepaste informele bijeenkomst gepresenteerd als methode aan respondenten 1, 6 en 9. Een van de stimulerende factoren van deze methode is volgens respondenten 1 en 9 de optie om meerdere talen aan te bieden bij de uitnodiging aan de bewoners. Het bereiken van een grotere en andere doelgroep wordt door respondent 1 als stimulerende factor gezien en kan worden behaald door de aangepaste informele bijeenkomsten. Als laatste zorgt volgens respondenten 6 en 9 ook een gunstige tijd voor het bereiken van een grotere doelgroep. *“Dat vind ik een mooi iets. Dan kan iedereen ook. Want die 7 uur in de avond, dat is voor veel mensen te vroeg”* (respondent 6). Het wordt dus door respondent 6 gewaardeerd dat er rekening wordt gehouden met de tijdsschema's van de bewoners.

Belemmerende factoren

Ondanks dat respondenten 1 en 9 het aanbieden van meerdere talen als stimulerende factor zien, heeft respondent 6 daar een kanttekening bij. Zo stelt respondent 6 dat het niet realistisch is om een groot scala aan vreemde talen aan te bieden *“Ik snap best dat er heel veel vreemde talen zijn [...] Maar bij sommige dingen heb ik zoiets van jongens, dat kan allemaal niet, wat jullie willen.”* Respondent 6 geeft aan dat het best mogelijk is om een aantal talen aan te bieden, maar niet voor alle verschillende bewoners. Daarnaast geeft respondent 6 ook aan dat een aangepaste informele bijeenkomst kan zorgen

voor het opdagen van een selecte doelgroep, namelijk de bewoners die een duidelijke mening willen laten horen. Er is volgens respondent 6 dus de mogelijkheid dat er een bredere doelgroep wordt bereikt die niet bereid is naar een bijeenkomst te komen, en er dus enkel dezelfde meningen gehoord zullen worden.

4.3.14 Vignette 14. Online enquêtes

Stimulerende factoren

In vignette veertien hebben respondenten 1, 3, 12 en 13 de methode van online enquêtes gepresenteerd gekregen. Bij deze methode zien zij een aantal stimulerende factoren voor het participeren. Een stimulerende factor die de vier respondenten allemaal benoemen is de mogelijkheid om vragen en antwoorden te kunnen laten voorlezen. Zo zegt respondent 3 dat het bewoners die minder goed kunnen lezen erg kan helpen. Respondent 12 vult aan en stelt *“Als je een beperking hebt, visueel of mentaal, dan kan het helpen. Het kan wel fijn zijn.”*

Daarnaast ziet respondent 1 nog twee andere stimulerende factoren bij deze methode. Ten eerste is het volgens respondent 1 een makkelijke manier om samenspraak te stimuleren tussen de bewoners en met de gemeente. Respondent 1 ziet dus de hoeveelheid inspraak die de bewoners samen hebben bij deze methode wel positief in. Ten tweede vindt respondent 1 ook dat een online enquête een groter bereik kan hebben dan andere alternatieven. Hier haakt respondent 3 ook op in door aan te geven *“Dus als ik zo een lijst invul vind ik het heel fijn dat ik dat kan doen op het moment wanneer het mij uitkomt.”* De mogelijkheid om de enquête in de eigen tijd in te vullen kan dus volgens respondenten 1 en 3 zorgen voor een groter bereik van de bewoners.

Belemmerende factoren

Op respondent 1 na zagen de respondenten wel een aantal belemmerende factoren die er bij deze methode komen kijken. Allereerst vindt respondent 3 dat er bij deze methode fysieke of digitale ondersteuning beschikbaar moet zijn voor bewoners die minder digitaal vaardig zijn of moeite hebben met lezen. Ook geeft respondent 3 aan dat er voor de bewoners met Nederlands als tweede of derde taal ook ondersteuning moet worden geboden.

Respondenten 12 en 13 zien nog een aantal andere belemmerende factoren, zoals het gemis van een stuk informatievoorziening. Respondent 13 geeft aan dat er wordt verwacht van de bewoners vooraf kennis te hebben van de onderwerpen waar over gevraagd wordt. Respondent 12 geeft daarnaast aan dat deze manier van meepraten niet zorgt voor een dialoog tussen de bewoners en de gemeente. Er is volgens respondent 12 sprake van een enkele richting van participatie door informatie te verzamelen, zonder dat de bewoners de mogelijkheid krijgen zelf vragen te stellen over het onderwerp waar ze over bevroegd worden. Deze twee belemmerende factoren hebben volgens respondenten 12 en 13 een nieuwe belemmerende factor tot zijn gevolg. Het is namelijk mogelijk volgens de twee respondenten dat bewoners antwoord geven op de vragen van de gemeente zonder te weten wat die antwoorden inhouden.

Het gevolg hiervan, volgens respondent 13, is dat bewoners achteraf pas weten waar het over ging en hun antwoorden niet meer toepasselijk zijn. Respondent 12 borduurt hierop voort en stelt *“Dan krijg je iets, daar gaan ze dan verdere plannen voor maken, blijkt opeens dat mensen totaal niet hebben begrepen wat er eigenlijk gevraagd wordt. Dan zit je als gemeente en sla je de planken helemaal mis.”* Respondenten 12 en 13 kijken daarmee vooral naar de gevolgen van eenzijdige participatie en een gebrek aan informatievoorziening voorafgaand aan een online enquête.

4.3.15 Vignette 15. Burgerbudgetten

Stimulerende factoren

Voor vignette vijftien is de methode van burgerbudgetten gepresenteerd aan respondenten 9, 11, 12 en 13. Respondenten 9 en 11 zagen een aantal stimulerende factoren bij deze methode. Zo zien respondenten 9 en 11 beiden dat het gebruiken van burgerbudgetten voor het vormen van de agenda een directe manier is om bij de bewoners te kunnen concretiseren wat de mogelijkheden zijn. Respondent 9 stelt daarbij ook dat deze methode het bewustzijn van de bewoners over de mogelijkheden en de kosten van plannen kan vergroten *“Omdat mensen heel vaak makkelijk, oh dan doen ze dat maar, en dan weten ze zelf niet hoe lastig het is om keuzes te maken. Dus dan vind ik het wel goed dat ze ook gewoon daar dan zelf ook eens mee worstelen.”*

Als laatste geeft respondent 11 ook nog aan dat het houden van een bijeenkomst voor burgerbudgetten een methode is die in verhouding weinig tijd kost, waardoor dit het voor bepaalde doelgroepen aantrekkelijker kan maken als methode.

Belemmerende factoren

Naast de stimulerende factoren geven respondenten 11, 12 en 13 ook enkele belemmerende factoren. Zo stelt respondent 11 dat het maar de vraag is hoeveel bereik deze methode heeft bij de bewoners. Daarop aansluitend stelt respondent 11 ook dat de samenstelling van de bewoners die naar deze bijeenkomst komen mogelijk niet alle doelgroepen van de bewoners in de wijk representeren.

Respondent 13 geeft bij deze methode onmiddellijk aan dat bewoners bij het hanteren van deze methode niet serieus genomen worden *“Ik voel me, als ik zo ’n vraag zou krijgen, dan voel ik me soort als een soort kleuter behandeld.”* De simplificatie van de methode die eerder door respondenten 9 en 11 als stimulerend werd gemarkeerd, valt bij respondenten 12 en 13 minder in de smaak. Respondent 12 geeft daarnaast aan dat het alloceren van het geld niet aan de bewoners is, waardoor een simulatie daarvan ook niet op zijn plaats is. Als laatste geeft respondent 13 nog aan dat het stellen van kaders en een andere invulling van de methode zorgt voor een serieuzere dialoog tussen de gemeente en de bewoners over de belangen van de bewoners.

4.3.16 Vignette 16. Burgerpanel

Stimulerende factoren

Voor de zestiende vignette zijn aan respondenten 3, 5 en 8 de methode van een burgerpanel gepresenteerd. Een van de stimulerende factoren is volgens respondent 3 de mogelijkheid om in groepsverband te kunnen overleggen over de plannen van de gemeente. Om in samenspraak met andere bewoners tot de uiteindelijke adviezen te komen wordt als stimulerend ervaren.

Respondent 5 benoemt daarnaast nog twee stimulerende factoren. Allereerst stelt respondent 5 dat de fase waarin de bewoners betrokken worden erg positief is, namelijk het kunnen meepraten voordat de plannen zijn vastgesteld. Ten tweede werkt het volgens respondent 5 ook erg stimulerend dat er door de gemeente goed geluisterd wordt naar de adviezen van de bewoners.

Naast respondent 5 heeft ook respondent 8 twee stimulerende factoren benoemd. Zo is de methode volgens respondent 8 erg geschikt voor bewoners met een druk tijdschema *“dan is het in termen van burgerparticipatie is het een hoge opbrengst met een beperkte tijdsinvestering.”* Het spreekt daarmee een doelgroep aan die bij tijdsintensievere methoden minder snel geneigd zijn om deel te nemen. Ook geeft respondent 8 aan dat er bij deze methode actief wordt geluisterd vanuit de gemeente en er een grote bijdrage geleverd kan worden vanuit de bewoners.

Belemmerende factoren

Een burgerpanel als methode kent ook volgens de respondenten twee belemmerende factoren. In tegenstelling tot de mening van respondent 5 over de fase van de betrekking, vindt respondent 3 deze fase niet voldoende. *“Misschien zou je dat een stapje eerder moeten doen [...] ik denk je dan uitdraagt echt aan de bewoners van, nou de plannen staan al klaar. En dan gaan ze nu aan ons vragen als soort van, het moet. Als formaliteit”* (respondent 3). Volgens respondent 3 moeten de meningen van de bewoners worden gevraagd voordat er volledige plannen klaarstaan bij de gemeente, mede om te voorkomen dat de plannen voor niets zijn gemaakt.

Respondent 5 geeft ook aan dat er een mate van transparantie moet zijn vanuit de gemeente naar de bewoners over de hoeveelheid meningen die zij mee kunnen nemen en de kaders waarbinnen de gemeente zelf werkt. Volgens respondent 5 is het van belang dat aan bewoners vooraf wordt uitgelegd wat er mogelijk is voor de gemeente om met de meningen en ideeën van de bewoners te doen, om de verwachtingen daarbij realistisch te houden.

4.3.17 Vignette 17. Overnamerecht

Stimulerende factoren

Voor vignette zeventien is het overnamerecht als methode opgesteld en gepresenteerd aan respondenten 8, 11, 12 en 13. Respondenten 11, 12 en 13 zien daar een aantal stimulerende factoren in. Respondent 11 merkt op dat het overnamerecht een goede methode is, gezien de kennis en ervaringen die de bewoners hebben van hun eigen wijk. *“Want het is je eigen omgeving en je weet vaak veel beter wat er*

speelt en hoe het erbij zit, staat zeg maar dan denk ik, ja, een groen dienst van de gemeente” (respondent 11). De vertrouwde omgeving van de wijk waar de bewoners in leven zorgt er volgens respondent 11 voor dat zij beter op de hoogte zijn van de behoeften en omgangsvormen binnen een wijk dan een dienst van de gemeente.

Respondent 12 stelt dat het overnamerecht ook kan zorgen voor sociale cohesie binnen een wijk. Het overnamerecht zorgt volgens respondent 12 voor een verbinding tussen bureaus die samen een kleine taak van de gemeente op zich nemen. Respondenten 11, 12 en 13 zien alle drie twee stimulerende gevolgen die voortkomen uit de sociale cohesie die het overnamerecht creëert. Het zorgt ten eerste voor een groter eigenaarschap voor de bewoners, die zelf verantwoordelijkheid dragen voor het uitvoeren van de taak. De mogelijkheid voor bewoners om gezamenlijk verantwoordelijk te zijn voor iets in de wijk wordt door de respondenten als stimulerend ervaren. Ten tweede zorgt het overnamerecht er ook voor dat de verantwoordelijkheid voor de taak kan doorstromen naar andere aspecten in een wijk. *“Wij hebben heel veel last van afval dumping, zwerfafval [...] En ik denk als mijn buurman dat perkje helemaal goed houdt met bloemetjes en alles, dat je hem, ja, ik hoop toch dat het er dan voor zorgt dat je minder snel daar zo mee omgaat”* (respondent 11). Respondent 11 geeft in het voorbeeld aan dat de verantwoordelijkheid voor een onderdeel of taak kan zorgen voor een groter verantwoordelijkheidsgevoel voor andere onderdelen van de wijk.

Belemmerende factoren

Voor het overnamerecht zien respondenten 8, 12 en 13 een aantal belemmerende factoren. Respondent 8 stelt dat het overnamerecht kan zorgen voor onderlinge botsing tussen de bewoners. Als er een aantal bewoners zijn die de taken binnen het overnamerecht toe-eigenen ontstaat er volgens respondent 8 een mogelijkheid dat er onderling botsing ontstaat over hoe de taak moet worden ingevuld, zowel binnen de actieve bewoners als tussen bewoners die wel en niet meedoen. Respondent 8 geeft ook aan dat de bereidheid voor een methode als deze wellicht niet hoog is. Volgens de respondent is er een verschil tussen het kunnen en het uiteindelijk willen overnemen.

Respondent 13 ziet daarnaast ook een mogelijk belemmerende factor bij de manier waarop bewoners worden benaderd voor het meedoen bij het overnamerecht. Volgens respondent 13 moet de gemeente zelf de bewoners op een persoonlijke manier benaderen voor hun deelname aan het overnamerecht.

Respondent 12 heeft nog een laatste belemmerende factor over de hoeveelheid taken en taakinhoud dat bewoners over kunnen nemen. *“Je geeft het verkeerde signaal daarmee af van de gemeente die wil van zijn taken af. En dan schuift het naar de bewoners toe. Dan krijg je gelijk de hak in het zand. Dus dat zou het verkeerde signaal zijn, denk ik.”* (respondent 12). Volgens respondent 12 moet de focus van de gemeente liggen op het versterken van de sociale cohesie in de wijk door middel van het overnamerecht en niet op het vinden van een goedkope manier om taken uit te besteden.

4.3.18 Vignette 18. Leefplekmeter

Stimulerende factoren

De laatste vignette bevat de methode van de Leefplekmeter. Deze methode is gepresenteerd aan respondenten 2, 7 en 14, waarbij respondenten 2 en 7 een aantal stimulerende factoren ondervinden. Respondenten 2 en 7 geven aan dat de mogelijkheid om thuis geïnterviewd te worden kan bijdragen aan een veilige sfeer, waardoor bewoners sneller zullen loskomen en hun meningen geven. *“Ik denk dat het op zich goed is, zeker omdat het gewoon bij iemand thuis is en dat je niet in een groep zit waarin je, hier kun je dus openlijk als het goed is praten van wat je vindt of denkt. En als je in een hele grote groep zit, dan weet iedereen meteen wat je gezegd hebt”* (respondent 7). Daarnaast stelt respondent 2 ook nog dat de drempel om te participeren bij deze methode lager kan zijn, gezien het feit dat de gemeente bij de mensen thuiskomt. Dit zorgt er volgens de respondent voor dat bewoners geen reden hebben om niet te participeren, aangezien ze er zelf minimale moeite voor hoeven te doen.

Belemmerende factoren

Ook bij deze methode komen de respondenten met een aantal belemmerende factoren. Respondenten 2 en 14 stellen dat het bevragen van de bewoners op deze manier een selectieve doelgroep bereikt. *“Is het willekeurig bij wie ze gaan luisteren? Of gaan ze alleen maar luisteren bij mensen die overdag thuis zijn? [...] Heb je een goede verhouding tussen jong, oud, man, vrouw? Dus ja... Ik weet niet of je een goede vertegenwoordiging hebt”* (respondent 14). Een gevolg hiervan zien respondenten 2 en 7, namelijk dat de uitkomsten een vertekend beeld geven, aangezien er maar van een aantal bewoners gegevens zijn opgevraagd. Volgens respondent 7 zullen vooral de bewoners die ontevreden zijn in gesprek gaan met de gemeente, waardoor het uiteindelijke beeld van de wijk kan afwijken van het echte beeld volgens de rest van de bewoners.

Daarnaast ziet respondent 2 ook een belemmerende factor bij de bereikbaarheid van alle doelgroepen als er wordt gepoogd bij de bewoners thuis een Leefplekmeter in te vullen. *“Het hangt denk ik ook van de cultuur af. Ik denk dat misschien bepaalde culturen wat minder makkelijk iemand zo in hun huis laten”* (respondent 2). Het is dus mogelijk dat sommige doelgroepen niet goed worden vertegenwoordigd omdat ze het niet prettig vinden de gemeente thuis uit te nodigen.

Als laatste merkt respondent 14 nog een belemmerende factor op die vooral voor de gemeente zelf van belang is. Zo is het uitvoeren van een Leefplekmeter volgens respondent 14 erg tijdsintensief *“als je naar vijf bewoners gaat, dan kan dat. Maar als je naar vijftig of honderd bewoners gaat, dan lijkt me dat niet heel efficiënt omgaan met het overheidsgeld.”* Deze belemmerende factor is iets waar volgens respondent 14 vooral de gemeente zelf rekening mee moet houden.

Tabel 5. Resultaten vignetten 13 tot en met 18

<i>Vignette</i>	<i>Methode</i>	<i>Stimulerende factoren</i>	<i>Belemmerende factoren</i>
13	Aangepaste informele bijeenkomsten	Meerdere talen, grotere doelgroep, tijd	Veel talen, selecte doelgroep
14	Online enquête	Voorlezen onderdelen, samenspraak, groot bereik, tijdsmanagement	Digitale en taalvaardigheid, eenrichtingsverkeer, aansluiting vraag-antwoord, gebrek informatievoorziening
15	Burgerbudgetten	Concretiseren, bewustzijn bewoners, tijdsinvestering	Bereik bewoners, representativiteit, bewoners niet serieus genomen, taak bewoners
16	Burgerpanel	Groepsverband, vroege betrekking, luisteren, tijd, veel nut van inbreng	Volgorde verkeerd, transparantie
17	Overnamerecht	Vertrouwde omgeving gebruiken, verbinding bewoners, eigenaarschap, doorstroom verantwoordelijkheid	Onderlinge botsing, lage bereidheid, benadering bewoners door de gemeente, meedoen als bewoners en niet overnemen
18	Leefplekmetr	Vertrouwde omgeving thuis, laagdrempelig	Selecte doelgroep, vertekend beeld, bereikbaarheid bewoners, tijdsintensief

4.4 Analyse resultaten

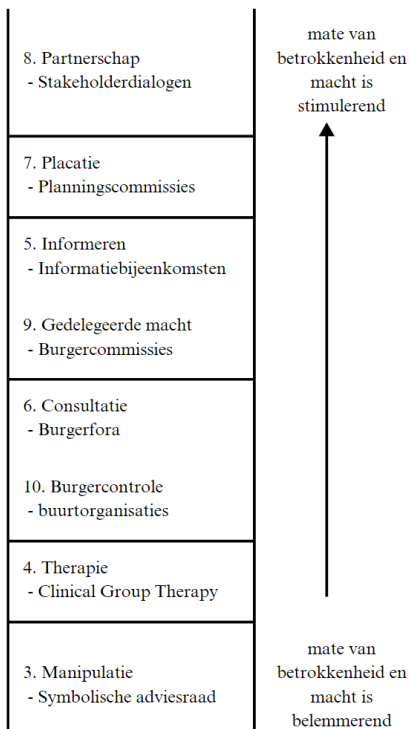
In de vorige paragraaf zijn de resultaten van de interviews en vignettenstudie uiteengezet. Om hierop voort te borduren wordt er in deze paragraaf geanalyseerd wat deze resultaten betekenen, welke methoden en onderdelen er stimulerend worden gevonden en welke type respondenten ergens goed op reageert. Eerst worden de resultaten binnen de drie dimensies geanalyseerd. Vervolgens worden de vignetten ook geanalyseerd buiten de dimensies om, om te kijken naar mogelijke overeenkomsten en verschillen. Ten slotte zullen er nog bevindingen worden gegeven die niet tijdens de vignetten zelf zijn benoemd, maar wel veel worden besproken door de respondenten. Per dimensie zal er een visuele weergave worden gegeven die de uiteindelijke resultaten van de verschillende methoden binnen de dimensie weergeeft.

4.4.1 Mate van betrokkenheid en macht

Kijkend naar de eerste dimensie van de mate van betrokkenheid en macht komen er een paar interessante resultaten naar voren. Er zijn veel onderdelen uit deze dimensie gegeven die als stimulerend werden ervaren. Een van deze onderdelen wordt drie keer benoemd als stimulerend, namelijk het betrekken van en luisteren naar verschillende belanghebbenden. Dit onderdeel komt terug in vignette drie, zeven en acht. Respondenten 2, 7 en 8 geven allemaal aan dit stimulerend te vinden bij de verschillende methoden. Deze respondenten hebben allemaal eerder meegedaan aan een vorm van burgerparticipatie waarbij er werd gevraagd om meningen door de gemeente. De respondenten hebben ervaring met methoden

waarbij de meningen van belanghebbenden worden gevraagd, en geven bij deze methoden ook aan dit fijn te vinden. Ondanks dat de respondenten de verschillende meningen waarderen, geeft respondent 2 toch aan dat niet elke soort organisatie of groep belanghebbenden tegelijk bij een bijeenkomst hoeft te zijn. De respondent geeft aan dat er een toegevoegde waarde moet zijn bij het houden van een gesprek met verschillende belanghebbenden, of om het gesprek anders los te koppelen. Deze tegenstelling komt voort uit het idee van respondent 2 dat niet iedere belanghebbenden wat heeft aan een gesprek waarin de meningen van alle belanghebbenden naar voren komen. Het is dus bij dit onderdeel een voorwaarde om een toegevoegde waarde te hebben bij het uitnodigen van alle belanghebbenden in plaats van het voeren van meerdere losse gesprekken. Een tweede onderdeel dat meerdere malen wordt benoemd is de mogelijkheid om eigen ideeën te opperen, wat wordt aangegeven bij vignette zeven en acht. Respondenten 1, 4, 7 en 8 hebben allemaal aangegeven het te waarderen in de methoden dat er eigen ideeën geopperd kunnen worden. Ook bij deze respondenten is te zien dat zij allen eerder hebben meegedaan aan methoden van burgerparticipatie die eigen ideeën en opvattingen stimuleren. De ervaring die de respondenten hiermee hebben kan een indicator zijn waarom het onderdeel nu als stimulerend wordt ervaren.

Naast de specifieke onderdelen is er ook iets te zeggen over de verschuiving van stimulerende methoden volgens de respondenten vergeleken met de ladder uit de hypothese. Zo wordt duidelijk dat de respondenten de methoden in het midden van de ladder het meest stimulerend vinden, daaronder de hoogste treden plaatsen en onderaan de laagste treden houden. Dit nieuwe beeld van de ladder staat weergegeven in figuur 5. De respondenten geven in de interviews namelijk aan dat de verantwoordelijkheden en hoeveelheid zeggenschap bij de hoogste treden te veel is, waardoor de hoogste mate van betrokkenheid en macht niet gelijk staat aan de hoogste stimulans voor burgerparticipatie. Zoals eerder verwacht stellen de respondenten ook dat de laagste treden daarentegen geen zeggenschap bieden, waardoor een lage mate van betrokkenheid en macht als minst stimulerend wordt gezien. Als er dan wordt gekeken naar de uiteindelijke figuur, is te zien dat er een kleine middenmoot van vignetten acht en zeven bovenaan staan, daaronder de vignetten vijf, negen, zes en tien, en onder aan de ladder vignetten vier en drie.

Figuur 5. Resultaten mate van betrokkenheid en macht

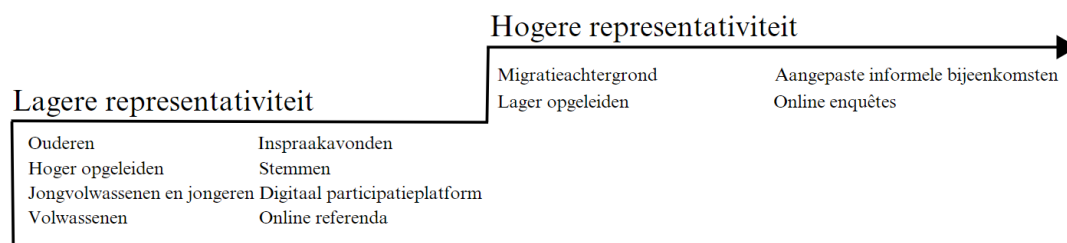
4.4.2 Representativiteit van doelgroepen

De tweede dimensie kijkt naar de representativiteit van doelgroepen. Ook bij deze dimensie komen er een aantal dingen uit de resultaten naar voren. Allereerst wordt er aangegeven dat het online aspect van de methoden uit de vignetten wordt gewaardeerd door respondenten 4, 5 en 10. Het is volgens hen fijn niet fysiek voor een stemming of iets dergelijks naar een locatie te hoeven gaan. Als we kijken naar deze respondenten is te zien dat zij alle drie door hun werkzaamheden regelmatig te maken hebben met internet en het gebruik van mobiele apparaten. Hierdoor is het aannemelijk dat zij weten hoe ze moeten werken met online methoden van burgerparticipatie. Ondanks dat deze online methoden door deze respondenten als stimulerend worden ervaren, zit er wel een bepaalde bias bij deze respondenten, namelijk de handigheid met digitale technologie. Zowel respondent 3, als respondenten 5 en 10 zelf geven aan dat niet iedereen even digitaal vaardig is, waardoor er een grote doelgroep kan zijn die hier geen gebruik van kan maken. Hierin spreken respondenten 5 en 10 tegenstrijdig over wat zij zelf prettig vinden en wat er voor de gehele wijk goed zal werken. De respondenten geven daarbij al hun eigen bias aan en benadrukken ook dat het gebruik van online methoden niet gelijk hoeft te staan aan een hogere representativiteit in het algemeen.

Een ander onderdeel dat meerdere keren is geopperd is de grotere doelgroep die kan worden bereikt met vignetten dertien en veertien. De twee methoden die zijn uitgewerkt om mensen met een migratieachtergrond en met een lager opleidingsniveau aan te spreken worden beide door respondent 1 als stimulerend ervaren en kunnen een grotere doelgroep bereiken. Respondent 1 is zelf niet werkzaam en staat daarnaast ook als vrijwilliger veel in contact met de verschillende bewoners van de wijk.

Hierdoor is het mogelijk dat respondent 1 op basis van ervaring of dankzij gesprekken met bewoners kan indenken hoe deze twee methoden kunnen zorgen voor een grotere aanwezigheid van de doelgroepen.

Als er wordt gekeken naar figuur 6 met de resultaten van de verschillende methoden voor de representativiteit van doelgroepen is er een verschuiving te zien. De methoden die de doelgroepen op basis van leeftijd wil bereiken zorgen niet voor een hogere representativiteit. Dit komt niet omdat deze doelgroepen daar niet aan mee willen doen, maar omdat deze methoden andere doelgroepen ervoor omruilt. Terwijl er meer jongvolwassenen en volwassenen mee kunnen doen, zullen de ouderen juist minder gerepresenteerd worden, waardoor de algehele representativiteit niet wordt verhoogd. De methoden die inzetten op de achtergrond van bewoners worden daarentegen wel als stimulerend ervaren en zullen er wel voor zorgen dat er een hogere algehele representativiteit ontstaat.

Figuur 6. Resultaten representativiteit van doelgroepen

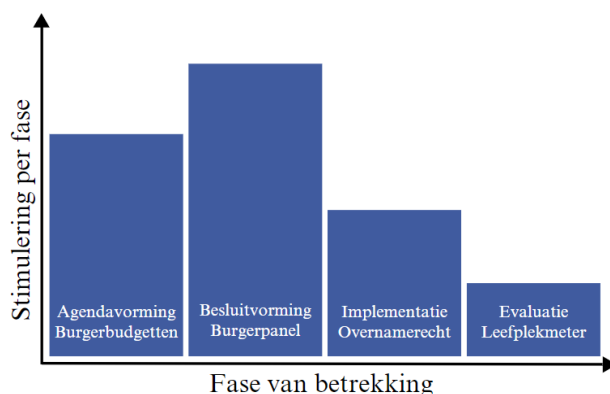
4.4.3 Betrekking binnen de beleidscyclus

Voor de derde dimensie van betrekking binnen de beleidscyclus zijn een viertal methoden verwerkt in vignetten vijftien tot en met achttien. De vignettenstudie toont een aantal opvallende resultaten voor deze dimensie. Een onderdeel dat bij vignetten vijftien en zestien veel wordt benoemd is de beperkte hoeveelheid tijd die het kost om mee te doen aan deze twee methoden. Respondenten 8 en 11 geven beide aan dat kortere participatiemethoden stimulerend werken voor het meedoen aan de methode. In de interviews geven de twee respondenten vaker aan tijd belangrijk te vinden, dit komt later ook aan bod bij paragraaf 4.4.5.

Naast de mogelijkheid om mee te kunnen doen zonder veel tijd kwijt te zijn aan participatiemethoden, kwam er nog een onderdeel naar voren waardoor de methoden eerder in de beleidscyclus meer stimulerend werden gevonden. Dit was de inspraakmogelijkheid bij de fase waarin bewoners worden betrokken zelf. Bij vignetten vijftien en zestien geven de respondenten aan het te waarderen dat ze nog kunnen meedenken over de mogelijkheden en mogen meepraten als er nog keuzes gemaakt kunnen worden. De respondenten die de vroege betrekking benoemen als voordeel van deze methoden hebben eerder bij hun definitie van burgerparticipatie ook aangegeven te willen meepraten over keuzes in de wijk. Hierbij wordt wel aangegeven dat respondent 3 niet tevreden was over de fase van betrekking bij vignette zestien. De respondent geeft aan dat het beter is om bewoners te betrekken

voordat de gemeente een heel concept plan heeft opgezet. Om de vroege betrekking dus als stimulerend te kunnen ervaren is het dus belangrijk dat bewoners nog zelf ideeën mogen opperen over de invulling van plannen, voordat deze helemaal geformuleerd worden. De methoden sluiten dan goed aan op de verwachtingen van bewoners over burgerparticipatie in het algemeen, waardoor deze stimulerender werden gevonden.

Figuur 7 laat zien hoe stimulerend de respondenten de verschillende methoden in deze dimensie vinden. Wat er aan opvalt, is dat de fase van betrekking niet geheel gelijk staat aan de stimulatie van burgerparticipatie. De verwachting was dat een vroegere betrekking stimulerender werkt voor een deelname aan burgerparticipatie. Uit de resultaten blijkt dat dit klopt, maar dat er binnen de vroegere methoden nog een verschuiving heeft plaatsgevonden die niet overeenkomt met de verwachting. Volgens de respondenten is de methode gekoppeld aan de fase van besluitvorming het meest stimulerend. De vignette gekoppeld aan de agendavormingsfase werd ook als stimulerend beoordeeld, maar bij deze methode voelden niet alle respondenten zich serieus genomen, waardoor de vignette minder stimulerend werd beoordeeld. Hierdoor zijn de vroegere methoden nog steeds stimulerender dan de methoden later in de beleidscyclus, maar is besluitvorming door de respondenten als meer stimulerend bevonden dan de fase van agendavorming.

Figuur 7. Resultaten betrekking binnen de beleidscyclus

4.4.4 Dimensie overstijgende analyse

Buiten de drie dimensies om zijn er twee stimulerende onderdelen die meerdere keren zijn benoemd in de interviews en besproken in de resultaten. Het eerste onderdeel is een begrip voor het proces en de werking van de gemeente. Volgens respondenten 3 en 11 is het zowel bij vignette twee als vignette tien van waarde dat er door de methode meer begrip komt voor de werking van beleid of van het opzetten van plannen door de gemeente. Hierbij wordt aangegeven dat sommige bewoners niet afweten van hoe het allemaal werkt en wat er allemaal bij komt kijken. Het benoemen van dit proces kan ervoor zorgen dat bewoners meer begrip krijgen voor het proces en meer geneigd zijn onderdeel te worden van dit proces.

Het tweede onderdeel dat buiten de dimensies om meerdere keren in de vignettenstudie terugkomt als een stimulerend onderdeel van een methode is informatievoorziening. Volgens

respondenten 7, 11 en 13 is het van belang om als gemeente informatie te verlenen over het onderwerp waarbinnen geparticipeerd kan worden. Bij vignette zes zien respondenten 7 en 11 de informatievoorziening als een stimulerende factor, waarbij ze aangeven dat het goed is dat de gemeente informatie aanreikt aan bewoners die meedoen aan de methode. Respondenten 7 en 11 hebben al eerder meegedaan aan methoden van burgerparticipatie waarbij kennis over het onderwerp nuttig was om te hebben, waardoor dit onderdeel door hen als stimulerend wordt ervaren. Bij vignette veertien geeft respondent 13 juist aan dat een gebrek aan informatievoorziening belemmerend kan werken voor een methode. Respondent 13 geeft aan uit ervaring baat te hebben gehad bij het ontvangen van informatie voordat er om input werd gevraagd, waardoor informatievoorziening stimulerend kan werken. Het neemt namelijk de mogelijke vragen weg die bewoners hebben, waardoor ze wellicht niet meer willen participeren.

4.4.5 Bijzonderheden

Naast de resultaten die gebonden zijn aan de vignetten, zijn er ook drie onderdelen die in vrijwel elk interview naar voren zijn gekomen en niet zijn gekoppeld aan de vignetten. Allereerst is de locatie volgens 11 van de 14 respondenten van belang. De respondenten geven daarbij aan dat bijeenkomsten beter in het wijkcentrum of in een soortgelijke ruimte in de wijk zelf kunnen plaatsvinden. Respondent 13 benadrukt daarbij dat het voor de bewoners prettiger is om benaderd te worden door de gemeente op een plek waar ze zelf mee bekend zijn *“Dat is sowieso de mensen zeg maar zover mogelijk in hun eigen buurt ook uitnodigen of bezoeken of.. Dat zou voor mij in ieder geval meer aanspreken.”* Volgens de respondenten is het dus van belang dat input over de wijk ook in de wijk zelf wordt gevraagd.

Ten tweede is het onderwerp ook bepalend volgens 13 van de 14 respondenten. *“Ik wil wel best wel meepraten over dingen, meedenken over dingen. Maar als het dingen zijn waar ik helemaal niks vanaf weet, dan ben ik maar toegeroepen waar het ook heel erg op werkt”* (respondent 7). Respondenten geven aan het onderwerp te moeten kennen en er iets van af te moeten weten om een mening te kunnen vormen. Dit is volgens de respondenten wel een drempel om mee te doen aan verschillende participatiemethoden. Daarnaast moet het volgens de respondenten ook een onderwerp zijn waar ze zelf direct mee te maken hebben. De enige respondent die geen punt maakt van het onderwerp is respondent 6. Respondent 6 geeft in het interview aan niet veel ervaring te hebben met burgerparticipatie. Daarnaast stelt de respondent ook nieuwsgierig te zijn naar de methoden die in de vignetten zijn beschreven, wat ook de reden is voor deze respondent om mee te doen. Onderwerp is voor deze respondent geen bepalende factor.

Ten derde is het tijdsmanagement van de bewoners een belangrijke factor. Volgens 12 van de 14 respondenten is de hoeveelheid tijd die men kwijt is aan een methode een drempel om te besluiten mee te doen aan die methode. De tijdsindicatie die de meeste respondenten geven is in de avond, wanneer de meeste bewoners niet hoeven te werken. Ook geven de respondenten aan het fijn te vinden om een enkele bijeenkomst te hebben, gezien de flexibiliteit ten opzichte van een herhaald moment voor

bijeenkomsten. *“Want ik kan me wel voorstellen dat op zich dan de bereidheid er wel is. Want het is een relatief beperktere tijdsinvestering. Dus één avondje.”* (respondent 11). De twee respondenten waarbij tijdsmanagement niet van belang is zijn respondenten 1 en 4. Respondent 1 geeft aan veel tijd te hebben voor activiteiten in het wijkcentrum en respondent 4 besteed ook veel tijd in het wijkcentrum aan de wijkraad. Hierdoor zullen beide sneller geneigd zijn mee te doen aan methoden van burgerparticipatie, helemaal als de methode in het wijkcentrum wordt gehouden. Respondent 1 geeft bijvoorbeeld zelf aan het belangrijk te vinden om mee te doen en er altijd bij te zijn.

Hoofdstuk 5. Conclusie & discussie

In dit hoofdstuk wordt de conclusie besproken van het onderzoek. Daarnaast wordt er gereflecteerd op de uitwerking en uitvoering van dit onderzoek. In de eerste paragraaf wordt er gereflecteerd op de toegevoegde waarde van dit onderzoek. Paragraaf twee geeft een antwoord op de hoofdvraag. In paragraaf drie wordt gereflecteerd op de beperkingen die tijdens dit onderzoek naar voren zijn gekomen. Afsluitend worden er in de laatste paragraaf aanbevelingen gegeven voor de gemeente Oss.

5.1 Conclusie

Dit onderzoek heeft gekeken naar de verschillende vormen van burgerparticipatie die vaak worden gebruikt of nog in opkomst zijn, en mogelijk stimulerend werken voor deelname van de bewoners van de Schadewijk in Oss. Voor dit onderzoek is de volgende hoofdvraag opgesteld: “*Op welke manieren kan de gemeente Oss een grotere deelname aan burgerparticipatie stimuleren bij de bewoners in de Schadewijk?*” Als antwoord op deze vraag kan worden gesteld dat er meerdere methoden en specifieke onderdelen zijn die stimulerend werken volgens de bewoners van de Schadewijk.

Uit het onderzoek is gebleken dat de gemeente op basis van drie dimensies bewoners kan stimuleren om deel te nemen aan burgerparticipatie in de Schadewijk. De eerste dimensie van de *mate van betrokkenheid en macht* toont aan dat een balans tussen verantwoordelijkheid en inbreng zorgt voor een grotere deelname bij de bewoners. De theorie van Arnstein (1969) gaf aan dat meer verantwoordelijkheid en macht voor bewoners stimulerend werkt, maar de resultaten wijken daarin af van de theorie. Volgens de resultaten is een overschot of tekort aan inbrengmogelijkheden, en de verantwoordelijkheden die daarbij komen kijken, voor bewoners niet stimulerend. Bewoners geven aan dat een overschot niet bij de bewoners hoort te liggen. Ook stellen ze dat ze het nut niet inzien als er een tekort is aan inbrengmogelijkheden. Hierdoor kan een grotere deelname worden gestimuleerd door daar een balans in te vinden.

De tweede dimensie waarbinnen de bewoners gestimuleerd kunnen worden om te participeren is bij de *representativiteit van doelgroepen*. Volgens de theorie werd verwacht dat het inzetten op methoden voor ondervertegenwoordigde doelgroepen zal zorgen voor een grotere algehele representativiteit doordat de bereidheid om deel te nemen aan de methoden bij de doelgroepen hoger wordt. De resultaten tonen hierin aan dat burgerparticipatie gestimuleerd kan worden door meer in te zetten op methoden voor doelgroepen op basis van achtergrond. Door deze doelgroepen meer te betrekken en persoonlijk aan te spreken zal er volgens de resultaten meer bereidheid zijn binnen deze groepen om deel te nemen. De doelgroepen worden volgens de resultaten minder betrokken, gedeeltelijk omdat zij in een ‘eigen bubbel’ leven, en ook deels door een taalbarrière. Door in te zetten op het betrekken van deze doelgroepen zal er meer bereidheid ontstaan om te participeren, wat de representativiteit vergroot binnen de wijk.

Bij de derde dimensie van *betrekking binnen de beleidscyclus* ziet dit onderzoek ook mogelijkheden om participatie te stimuleren. De verwachting op basis van de literatuur was dat een vroegere betrekking stimulerender werkt om te participeren. Deze verwachting wordt in de resultaten bevestigd, waarbij het zowel binnen de dimensie als erbuiten herhaaldelijk is benoemd. Hier is echter wel een discrepantie aanwezig bij de eerste en tweede fase van de cyclus. Volgens de resultaten wordt de tweede fase namelijk stimulerender gevonden dan de eerste. De reden hiervoor is volgens een aantal respondenten de specifieke methode die is gekozen voor de agendavorming. De respondenten zijn wel enthousiast over de vroege betrekking bij deze methode, waardoor er een klein verschil te zien is tussen agendavorming en besluitvorming. Het stimuleren van deelname aan burgerparticipatie is volgens zowel de theorie als de resultaten dus beter mogelijk in eerdere fasen van de beleidscyclus.

Er zijn buiten de dimensies om nog een aantal onderdelen en manieren uit de resultaten naar voren gekomen om deelname aan burgerparticipatie te kunnen stimuleren bij de bewoners in de Schadewijk. Deze onderdelen zijn enkel tijdens de dataverzameling naar voren gekomen en vallen zowel buiten de dimensies als buiten de theoretische basis van dit onderzoek. Deze onderdelen kunnen deels worden verklaard aan de hand van de definities van burgerparticipatie die de respondenten geven en deels vanuit de redeneringen in de resultaten zelf. De onderdelen zijn in te delen in inhoudelijke en technische onderdelen die burgerparticipatie kunnen stimuleren.

Een inhoudelijk onderdeel wat stimulerend kan werken voor bewoners is het onderwerp van de participatiemethode. Uit de resultaten is gebleken dat respondenten meer bereid zijn te participeren als het onderwerp dicht bij hen in de wijk staat of als ze al meer afweten van het onderwerp. Dit past ook bij de definitie van burgerparticipatie die de bewoners geven. Daarin wordt namelijk aangegeven dat bewoners graag inspraakmogelijkheden hebben over gebeurtenissen in de wijk of gemeente.

Naast de inhoudelijke manier om de bereidheid van bewoners te vergroten zijn er ook drie technische manieren om participatie te stimuleren. Allereerst geven de respondenten aan dat informatievoorziening aan bewoners over het onderwerp en over de procedures binnen de gemeente stimulerend werkt om deel te nemen aan burgerparticipatie. Dit belang valt te verklaren vanuit de definitie van de bewoners die stelt dat de gemeente de bewoners van informatie moet voorzien over plannen in de wijk. Informatievoorziening wordt daarmee ook ervaren als een onderdeel dat participatie kan stimuleren.

Ten tweede is de locatie voor bewoners een stimulerende factor om te kunnen participeren. Als de participatiemethoden in de wijk zelf worden gehouden zijn bewoners meer bereid om te participeren. De resultaten tonen daarbij aan dat bewoners een voorkeur hebben voor de vertrouwde omgeving van de wijk en dat de wijk laagdrempeliger is voor bewoners om naartoe te komen. Door hier rekening mee te houden worden bewoners meer gestimuleerd om deel te nemen.

Ten derde blijkt ook uit de resultaten dat bewoners eerder bereid zijn te participeren als een methode niet veel tijd kost. De ervaren drukte van bewoners die wordt aangegeven in de resultaten komt

ook overeen met de gevonden literatuur over de leeftijdscategorie ‘volwassenen’ die stelt dat bewoners weinig tot geen tijd hebben voor grote participatiemethoden, waardoor de voorkeur uitgaat naar kleinere en kortere methoden (Meijer et al., 2019).

5.2 Discussie

In deze paragraaf wordt besproken wat de toegevoegde waarde is van dit onderzoek en welke nieuwe bevindingen er gevonden zijn in de resultaten die afwijken van de literatuur. Op verschillende onderdelen van dit onderzoek is er een toegevoegde waarde te vinden die het nut van het onderzoek bevestigt en aantoont waarom dit onderzoek van belang is voor de discussie over burgerparticipatie bij lokale overheden.

In het theoretisch kader is er een definitie van burgerparticipatie opgesteld, bestaande uit twee definities gegeven door Arnstein (1969) en Cupps (1977). De combinatie van de twee definities geeft een brede uitleg over de verschillende aspecten waar burgerparticipatie uit bestaat. In de resultaten is er gebruik gemaakt van een combinatie van verschillende aspecten van burgerparticipatie die de respondenten hebben gegeven. Hierdoor is het mogelijk te inventariseren welke aspecten belangrijk zijn om rekening mee te houden binnen een methode van burgerparticipatie, gebaseerd op wat de respondenten zelf belangrijk vinden. Als we kijken naar de definitie van Arnstein (1969) en Cupps (1977) vergeleken met de gebundelde definitie van de respondenten zien we twee duidelijke verschillen. Het eerste verschil is de achterliggende reden voor de mogelijkheden van burgerparticipatie. Volgens Arnstein (1969) en Cupps (1977) is inspraak belangrijk voor onder andere representativiteit en een kleinere kans op politiek misbruik. De respondenten hameren juist op inspraak voor het kunnen meepraten over zaken in de wijk die hun persoonlijk aangaan. Het tweede verschil is de rol van de gemeente. In de definitie van de respondenten wordt duidelijk vermeld dat de gemeente actief moet luisteren naar de bewoners en hun moet voorzien van informatie. In de definitie van Arnstein (1969) en Cupps (1977) wordt niets vermeld over de taken van de gemeente binnen burgerparticipatie, waardoor de definitie van de respondenten beter weergeeft waar bewoners belang bij hebben van de gemeente binnen burgerparticipatie.

In het theoretisch kader worden ook een aantal verwachtingen gegeven over zowel de bestaande methoden als de methoden binnen de dimensies. Dit onderzoek biedt daarmee de mogelijkheid om bestaande theorieën, zoals de participatieladder van Arnstein (1969) of de literatuur van Setälä (2009) over de representativiteit van doelgroepen te toetsen aan de ervaringen en meningen van de bewoners en om nieuwe bevindingen te opperen.

Bij de bestaande methoden werd verwacht dat deze methoden minder in trek zouden zijn bij de bewoners gezien de nadelen die bij deze methoden komen kijken, zoals een gebrek aan nuance of discussie. Uit de resultaten blijkt dat dit alleen geldt voor de methode van stemmen via raadgevende referenda. Bij die methode is er beperkte inspraak omdat er enkel gekozen kan worden tussen twee

opties. Hierin wordt de theorie dus bevestigd. Bij de methode van consultatie, inspraakavonden, komt het niet overeen met de theorie. De respondenten zien hier de mogelijkheid om een dialoog te voeren met de gemeente, wat volgens de theorie erg beperkt zou zijn (Rondinella et al., 2017). Daarnaast is deze methode volgens de respondenten erg persoonlijk en transparant, waardoor de methode positiever wordt beoordeeld dan in de literatuur verwacht werd.

De eerste dimensie *mate van betrokkenheid en macht* gaf de verwachting dat vormen van burgerparticipatie hoger op de participatieladder meer participatie zou stimuleren, omdat het zorgt voor meer inspraak en invloed voor de bewoners (Arnstein, 1969). Uit de resultaten blijkt echter dat er een zekere curve te zien is volgens de respondenten met hoe stimulerend en aantrekkelijk een methode is. In de resultaten scoren de methoden op treden zes (partnerschap) en vijf (placatie) het beste. Hieronder staan de treden die hoger op de ladder werden gezet en onderaan het scorebord eindigen de laagste treden. Een verklaring hiervoor volgens de respondenten is een overschot of een compleet gebrek aan invloed en verantwoordelijkheden. In de resultaten kwam naar voren dat de methoden die hoog op de ladder staan erg intens gevonden werden met een teveel aan verantwoordelijkheden die door de gemeente bij de bewoners wordt gelegd. Ook kwam naar voren dat de laagste treden nog steeds onderaan geplaatst worden, gezien hun symbolische werking en gebrek aan nut. Wat hierdoor blijkt uit de resultaten is dat er een curve ontstaat op de ladder, van de treden met de laagste betrokkenheid naar treden met de hoogste betrokkenheid en bovenaan de treden met een gemiddelde betrokkenheid.

Bij de tweede dimensie van *representativiteit van doelgroepen* was volgens de theorie de verwachting dat het inzetten van methoden gericht op bepaalde doelgroepen die minder goed worden vertegenwoordigd de algehele representativiteit zal verhogen. De resultaten tonen aan dat deze verwachting voor een deel van de methoden van toepassing is. De verwachting klopt namelijk volgens de resultaten bij de methoden voor de doelgroepen migratieachtergrond en lager opgeleiden. Voor de leeftijdsmethodes van jongvolwassenen en volwassenen werken de methoden echter averechts voor de gehele representativiteit. Daar blijkt volgens de resultaten dat de digitale methoden zullen zorgen voor een lagere representativiteit van de ouderen en de mensen met een taalachterstand of met een gebrek aan digitale vaardigheden. Door deze methoden te gebruiken zullen er dus meer bewoners binnen de beoogde doelgroep participeren, maar wel ten koste van andere doelgroepen, waardoor de gehele representativiteit niet vergroot wordt.

De derde dimensie van *betrekking binnen de beleidscyclus* bevat in het theoretisch kader de verwachting dat een betrekking binnen de eerdere fasen stimulerender zal werken dan een latere betrekking. Deze verwachting komt grotendeels overeen met de resultaten. De eerste twee methoden, afkomstig uit de agenda- en besluitvorming, worden als meer stimulerend beoordeeld door de respondenten dan de laatste twee methoden van de implementatie en evaluatie. De toegevoegde waarde van het onderzoeken van deze dimensie is te vinden in een verschil in stimulering per fase tussen de literatuur en de resultaten. Het verschil met de verwachting daarbij is dat de methode van de besluitvorming stimulerender wordt gescoord dan de agendavorming. Hierbij komt echter wel de

opmerking dat de respondenten die de methode van de agendavorming een lagere score hebben gegeven kritiek hadden op de uitwerking van de methode en niet op de fase van betrekking waar de methode zich in bevond.

Voor dit onderzoek is een vignettenstudie gebruikt als methode van dataverzameling. Volgens Bryman (2012) zorgt deze methode ervoor dat er inzicht kan worden geboden in het normenkader van de respondenten door hen op afstand te zetten van de scenario's. Deze neutrale afstand is tijdens de dataverzameling echter niet teruggevonden. De respondenten kwamen snel met vergelijkbare voorbeelden uit de wijk gebaseerd op de gegeven scenario's. Dit laat zien dat een vignettenstudie wel kan zorgen voor een persoonlijke koppeling met de verhalen die tijdens de vignetten worden gegeven. In het geval van dit onderzoek was dit verschil met de literatuur over vignettenstudies een voordeel, aangezien het tot meer ingevingen heeft geleid over de manier waarop respondenten tegen een methode aankeken.

5.3 Beperkingen

In dit onderzoek zijn een aantal beperkingen naar voren gekomen. De eerste beperking is te vinden in de uitvoering van de vignettenstudie. Er is namelijk voor gekozen om in de vignetten onderwerpen toe te voegen voor elke methode. Het beoogde voordeel hiervan is een betere beeldvorming van het verhaal. Het is echter gebleken dat de respondenten het lastig vonden de methode van het onderwerp te onderscheiden, waardoor de respondenten automatisch over het onderwerp begonnen te vertellen. Er is geprobeerd deze belemmering tegen te gaan door vooraf en gedurende het gesprek aan te geven dat de onderwerpen verder niet van belang zijn. In het vervolg is het een betere optie om geen onderwerpen toe te voegen of om een lijst aan vooropgestelde onderwerpen aan de respondenten te geven, zodat respondenten zelf kunnen kiezen welk onderwerp ze graag elke keer willen horen voor de beeldvorming.

Een andere beperking bij de vignetten was de gekozen optie om de vignetten in stukken voor te lezen in plaats van in een keer. Het idee hierachter was de mogelijkheid om het behapbaar te maken voor de respondenten, maar het resultaat was dat de respondenten meer context wilden voordat ze antwoord konden geven, waardoor het hele verhaal alsnog voorgelezen moest worden. In het vervolg is het opbreken van het verhaal dan ook niet nodig voor een vignettenstudie met korte verhalen.

De volgende beperking betreft de rol als interviewer en de duur van de interviews. Als interviewer tijdens semigestructureerde interviews is het van belang om door te vragen en in te gaan op onderwerpen die respondenten zelf inbrengen. Tijdens de dataverzameling is gebleken dat dit vaak wel is gebeurd, maar dat de vignetten ervoor zorgden dat er veel vooropgestelde vragen klaarstonden die werden gebruikt. Daarnaast werd er door de respondenten niet vaak afgeweken van de vragen of onderwerpen die werden besproken, waardoor er weinig door te vragen was. Hierdoor vielen een aantal interviews korter uit dan vooraf werd verwacht, met een gemiddelde tijd van 25 minuten. In die korte tijd is wel steeds ingegaan op alle verschillende onderdelen van de vignetten, waardoor er wel veel

informatie is opgehaald over de methoden. In het vervolg is het de vraag hoe semigestructureerde interviews ingevuld moeten worden voor een onderzoek met een vignettenstudie en in hoeverre er voor alle onderdelen van een vignette vooraf vragen moeten worden opgesteld, of er juist gewerkt moet worden met een topiclijst voor de verschillende onderdelen.

De laatste beperking is te vinden in de representativiteit van de respondenten voor de wijk. Voor het onderzoek zijn veertien respondenten gesproken, met leeftijden tussen de 42 en 66, uit zes van de zeven buurten in de wijk en met verschillende opleidingsniveaus. De grootste discrepantie tussen de achtergronden van de respondenten en de wijk zelf is het aantal respondenten met een niet-westerse migratieachtergrond. In dit onderzoek is er gesproken met één respondent met een niet-westerse migratieachtergrond, terwijl deze doelgroep 17% van de bewoners in de wijk opmaakt. Deze beperking heeft een onderliggende reden, die ook als beperking kan gelden, namelijk de bereidheid van de bewoners uit de wijk om te participeren. Het mogelijk vertekende beeld komt mede door een gebrek aan bereidheid van de bewoners om deel te nemen aan de interviews. Het vinden van respondenten werkte enkel via ingangen en door middel van een sneeuwbaaleffect, waardoor verscheidenheid in respondenten lastig te verwezenlijken was.

5.4 Aanbevelingen

Gebaseerd op de resultaten van dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen te geven aan de gemeente Oss voor het stimuleren van burgerparticipatie bij de bewoners van de Schadewijk. Deze aanbevelingen zijn zowel inhoudelijk als technisch van aard, waarbij het meer gaat om de vormgeving van een methode. De aanbevelingen zijn opgesteld op basis van een combinatie van de theorie en de bevindingen en preferenties van de respondenten.

5.4.1 Inhoudelijke aanbevelingen

Er zijn vier aanbevelingen voor de gemeente Oss die inspelen op de inhoudelijke en beleidsmatige kant van het opzetten van burgerparticipatie. De eerste aanbeveling sluit aan op de bevindingen van de eerste dimensie. Het is raadzaam om bewoners enige verantwoordelijkheid en de mogelijkheid voor actieve inbreng te bieden, maar wel met mate. Er moet een balans gevonden worden tussen actieve inbreng en betrokkenheid, zonder de bewoners daarin te veel verantwoordelijkheden te geven die niet bij de bewoners horen te liggen. Om dit te kunnen bereiken is het nuttig om te kijken naar de methoden die in dit onderzoek besproken zijn, waarbij de respondenten dit zelf ook aangeven, zoals stakeholderdialogen en planningscommissies.

Als tweede aanbeveling is er door de respondenten aangegeven dat zij graag zo vroeg mogelijk betrokken willen worden door de gemeente of informatie ontvangen over de plannen. De respondenten geven aan graag betrokken te worden wanneer ze het gevoel hebben dat er nog keuzes gemaakt kunnen worden, en niet wanneer alles al vaststaat. Het is hierdoor als aanbeveling ook nuttig om te kijken naar

methoden van burgerparticipatie die in de eerdere fasen van de beleidscyclus plaatsvinden, zoals burgerbudgetten en burgerpanels.

De derde inhoudelijke aanbeveling is het gebruiken van de drie methoden die door de respondenten als de meest stimulerende methoden werden opgemerkt. Er zijn veel stimulerende factoren verbonden aan de methoden van stakeholderdialogen, aangepaste informele bijeenkomsten en burgerpanels. De respondenten geven aan vooral enthousiast te worden van het horen van meerdere meningen en een koppeling met de praktijk bij de stakeholderdialogen. Bij de aangepaste informele bijeenkomsten geven de respondenten aan het stimulerend te vinden dat er meerdere talen worden aangeboden om andere doelgroepen ook te bereiken en de mogelijkheid om in de avond aan te sluiten. De burgerpanels bieden volgens de respondenten de mogelijkheid om vroeg betrokken te worden door de gemeente en om actieve inbreng te kunnen leveren waar de gemeente wat mee kan doen. Deze drie methoden worden door de respondenten als stimulerend ervaren op basis van verschillende factoren, waardoor het aan te bevelen is om te kijken naar de mogelijkheid om in te zetten op deze methoden of de factoren die hieraan ten grondslag liggen. Een aanvulling daarop is de mogelijkheid om meerdere methoden te combineren. De respondenten geven namelijk ook aan dat een methode alleen voor een bepaalde doelgroep kan werken. Hierdoor is het van toegevoegde waarde om meerdere methoden toe te passen om de deelname van meerdere doelgroepen te vergroten.

De vierde en laatste aanbeveling is om goed en kritisch te kijken naar de onderwerpen die gekozen worden voor burgerparticipatie. De respondenten hebben aangegeven dat het onderwerp voor hen van belang moet zijn in de directe omgeving of dat het voor hen al een bekend onderwerp moet zijn. Het komt de gemeente dan ten goede om bewoners te betrekken bij onderwerpen binnen de wijk zelf waar de bewoners iets van af kunnen weten. Hierbij is het ook belangrijk om bij de bewoners aan te kaarten wat het belang van zowel het onderwerp als het participeren voor hen persoonlijk is.

Tabel 6. *Inhoudelijke aanbevelingen*

Inhoudelijke aanbevelingen	Concrete vormgeving
Balans vinden tussen verantwoordelijkheid en inbreng	Bewoners de mogelijkheid bieden om mee te praten, maar de uitvoering en officiële besluitvorming bij de gemeente houden
Vroege betrekking van bewoners	Bewoners uitnodigen om mee te praten voordat de opties besproken zijn of plannen al vaststaan
Gebruik maken van de drie stimulerende methoden	Gebruik maken van stakeholderdialogen, aangepaste informele bijeenkomsten en burgerpanels of een combinatie daarvan
Kijken naar de onderwerpen die geschikt zijn voor participatie	Onderwerpen kiezen voor burgerparticipatie waar bewoners direct mee te maken hebben of wat in de wijk zelf speelt

5.4.2 Technische aanbevelingen

Ook bij het vergroten van de deelname van bewoners bij participatiemethoden zijn vier aanbevelingen te vinden op het gebied van de technische vormgeving. De eerste technische en vormgevende aanbeveling haakt deels in op de stimulerende factor van de aangepaste informele bijeenkomsten om informatie aan te bieden in meerdere talen. De aanbeveling is namelijk om in te zetten op verschillende manieren om de representativiteit te vergroten binnen de wijk. Dit kan worden verwezenlijkt door informatiebrieven en uitnodigingen in meerdere talen aan te bieden, afhankelijk van de soort talen die veelal voorkomen in de wijk. Daarnaast kan een persoonlijke benadering ook zorgen voor een grotere representativiteit van bewoners die doorgaans niet naar bijeenkomsten komen.

De tweede aanbeveling is het inzetten op twee vormen van informatievoorziening. Het wordt door de bewoners met een druk tijdschema erg gewaardeerd om op de hoogte gehouden te worden over de gebeurtenissen in de wijk, in het geval zij niet kunnen participeren. Hierdoor is informatie over de gebeurtenissen in de wijk en een samenvatting van de uitkomsten van een participatiemoment erg interessant. De andere vorm van informatievoorziening is tijdens een participatiemoment. De bewoners krijgen graag meer informatie van de gemeente over het onderwerp waar ze op dat moment over discussiëren om zo betere antwoorden en keuzes te kunnen overwegen.

De derde aanbeveling voor de gemeente is het inzetten op methoden die van korte duur zijn. De respondenten geven aan niet in de positie te zijn om veel en lang aanwezig te zijn, en om te voorkomen dat telkens dezelfde doelgroepen meedoen aan methoden is het van belang in te zetten op kortere methoden van bijvoorbeeld één middag of avond. Veel respondenten zijn bereid een enkele avond vrij te houden om mee te praten over de wijk, maar kunnen vaak niet bij intensieve methoden aanwezig zijn.

Als laatste aanbeveling is het voor de gemeente ook van belang om goed af te stemmen waar burgerparticipatie plaatsvindt. Respondenten hebben herhaaldelijk aangegeven graag in de wijk zelf betrokken te worden, als vertrouwde plek waarbij de drempel lager ligt. Deze aanbevelingen kunnen samen bijdragen aan een grotere representativiteit en bereidheid van de bewoners van de Schadewijk om te participeren in de gemeente Oss.

Tabel 7. *Technische aanbevelingen*

Technische aanbevelingen	Concrete vormgeving
Het vergroten van de representatie tijdens het opzetten van burgerparticipatie	Het aanbieden van informatie in meerdere talen en het persoonlijk benaderen van bewoners
Inzetten op informatievoorziening aan de bewoners	Bewoners op de hoogte houden van ontwikkelingen in de wijk door een fysiek of elektronische krant/nieuwsbrief en informatie bieden tijdens burgerparticipatie over het onderwerp, zowel mondeling als in informatiepamfletten
Rekening houden met de beperkte tijd van bewoners	Kortere methoden opzetten die een middag of avond in beslag nemen
In de wijk zelf participatie opzetten	Burgerparticipatie organiseren op centrale punten in de wijk, zoals het wijkcentrum of een buurthuis

Literatuur

- Aguinis, H., & Bradley, K. J. (2014). Best Practice Recommendations for Designing and Implementing Experimental Vignette Methodology Studies. *Organizational Research Methods, 17*(4), 351–371. <https://doi.org/10.1177/1094428114547952>
- Aguinis, H., & Solarino, A. M. (2019). Transparency and replicability in qualitative research: The case of interviews with elite informants. *Strategic Management Journal, 40*(8), 1291–1315. <https://doi.org/10.1002/smj.3015>
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder Of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners, 35*(4), 216–224. <https://doi.org/10.1080/01944366908977225>
- Aujla, W. (2020). Using a Vignette in Qualitative Research to Explore Police Perspectives of a Sensitive Topic: “Honor”-Based Crimes and Forced Marriages. *International Journal of Qualitative Methods, 19*, 160940691989835. <https://doi.org/10.1177/1609406919898352>
- Bächtiger, A., Dryzek, J. S., Mansbridge, J., & Warren, M. (2018). *The Oxford Handbook of Deliberative Democracy* (A. Bächtiger, J. S. Dryzek, J. Mansbridge, & M. Warren (red.)). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198747369.001.0001>
- Ballard, P. J., Pavlova, M. K., Silbereisen, R. K., & Damon, W. (2015). Diverse Routes to Civic Participation Across Ages and Cultures: An Introduction. *Research in Human Development, 12*(1–2), 1–9. <https://doi.org/10.1080/15427609.2015.1010341>
- Barter, C., & Renold, E. (2000). “I wanna tell you a story”: Exploring the application of vignettes in qualitative research with children and young people. *International Journal of Social Research Methodology, 3*(4), 307–323. <https://doi.org/10.1080/13645570050178594>
- Beetham, D. (2011). Evaluating new vs old forms of citizen engagement and participation. In K. Newton & B. Geissel (Red.), *Evaluating Democratic Innovations* (1st Editio, pp. 56–68). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203155196>
- Bell, B. (2005). *Children, Youth and Civic (dis)Engagement: Digital Technology and Citizenship* (5).
- Berner, M. M., Amos, J. M., & Morse, R. S. (2011). What Constitutes Effective Citizen Participation in Local Government? Views from City Stakeholders. *Public Administration Quarterly, 35*(1), 128–163.
- Bestuursacademie Nederland. (2014). *Overheidsparticipatie: Hoe ga je zorgvuldig en effectief om met burgerinitiatieven?* Bestuur en organisatie.
- Bestuursacademie Nederland. (2019). *5 tips voor gemeenten bij burgerparticipatie*. partnerbijdrage. <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/bestuursacademie-nederland/burgerparticipatie>
- Bingham, L. B., Nabatchi, T., & O’Leary, R. (2005). The New Governance: Practices and Processes for Stakeholder and Citizen Participation in the Work of Government. *Public Administration Review, 65*(5), 547–558. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2005.00482.x>
- Bleijenbergh, I. (2013). Conclusie en discussie. In *Kwalitatief onderzoek in organisaties* (1st Edition). Boom Lemma uitgevers.
- Blok, S., Luiten, L., De Vries, R., & Lucas, T. (2023). *Burgerparticipatie op nationaal niveau*.
- Boekeloo, B. O., Schiavo, L., Rabin, D. L., Conlon, R. T., Jordan, C. S., & Mundt, D. J. (1994). Self-reports of HIV risk factors by patients at a sexually transmitted disease clinic: audio vs written

- questionnaires. *American Journal of Public Health*, 84(5), 754–760. <https://doi.org/10.2105/AJPH.84.5.754>
- Brabant Wonen. (2024). *Vogelbuurt*. Onze projecten: groot onderhoud. <https://www.brabantwonen.nl/u-bent-huurder/onderhoud/groot-onderhoud/vogelbuurt>
- Bradbury-Jones, C., Taylor, J., & Herber, O. R. (2014). Vignette development and administration: a framework for protecting research participants. *International Journal of Social Research Methodology*, 17(4), 427–440. <https://doi.org/10.1080/13645579.2012.750833>
- Brillantes Jr., A. B. (2007). Civic Participation in Local Governance—Focus on Subnational Budgeting and Planning. In *Participatory Budgeting* (pp. 49–66).
- Bryman, A. (2012). Asking questions. In *Social Research Methods* (4th Edition, pp. 245–268). Oxford University Press.
- Burns, D., Hambleton, R., & Hoggett, P. (1994). Citizen Participation: Theory and Practice. In *The Politics of Decentralisation* (pp. 153–179). Macmillan Education UK. https://doi.org/10.1007/978-1-349-23397-7_6
- Buurtorganisatie 1018. (2022). *Buurtorganisatie 1018*. Over ons.
- Caro, F. G., Yee, C., Levien, S., Gottlieb, A. S., Winter, J., McFadden, D. L., & Ho, T. H. (2012). Choosing Among Residential Options. *Research on Aging*, 34(1), 3–33. <https://doi.org/10.1177/0164027511404032>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2013). *Research Methods in Education*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203720967>
- Collins, K., & Ison, R. (2009). Jumping off Arnstein’s ladder: social learning as a new policy paradigm for climate change adaptation. *Environmental Policy and Governance*, 19(6), 358–373. <https://doi.org/10.1002/eet.523>
- Cope, M. (2017). Transcripts: Coding and Analysis. In *International Encyclopedia of Geography* (pp. 1–7). Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781118786352.wbieg0772>
- Cupps, D. S. (1977). Emerging Problems of Citizen Participation. *Public Administration Review*, 37(5), 478. <https://doi.org/10.2307/974695>
- De Koning, F., Den Ridder, J., Peters, S., & Blijleven, W. (2023). *Kennisnotitie: SCP-reflectie op het organiseren van burgerfora: Vier aandachtspunten vanuit het burgerperspectief*.
- Devisch, O., Poplin, A., & Sofronie, S. (2016). The Gamification of Civic Participation: Two Experiments in Improving the Skills of Citizens to Reflect Collectively on Spatial Issues. *Journal of Urban Technology*, 23(2), 81–102. <https://doi.org/10.1080/10630732.2015.1102419>
- Folkestad, B., Klausen, J. E., Saglie, J., & Seggaard, S. B. (2021). When do consultative referendums improve democracy? Evidence from local referendums in Norway. *International Political Science Review*, 42(2), 213–228. <https://doi.org/10.1177/0192512119881810>
- Franklin, C. S., Cody, P. A., & Ballan, M. (2009). Reliability and Validity in Qualitative Research. In B. Thyer (Red.), *The Handbook of Social Work Research Methods* (2nd Edition, pp. 355–375). Sage Publications.
- Gaber, J. (2020). *Building “A Ladder of Citizen Participation”* (1st edition). Routledge.

- Gemeente Oss. (z.d.). *Toekomstbestendige, duurzame wijk*. Plannen en projecten. <https://www.oss.nl/inwoners/actueel/plannen-en-projecten/Schadewijk.htm>
- Gezond in. (2019, oktober 13). *Interview: Inwoners zijn de experts als het gaat om hun “leefplek”*. Nieuws.
- GGD Hart voor Brabant. (2023). *Wijkfoto Oss*. Bevolking.
- González de Asis, M., & Acuña-Alfaro, J. (2002). *Civic Participation in National Governance*.
- Grogan, C. M. (2019). The Sources and Consequences of Distrust of Government. *Social Service Review*, 93(3), 562–573. <https://doi.org/10.1086/705455>
- Hendriks, C. M. (2011). *The Politics of Public Deliberation* (1ste ed.). Palgrave Macmillan UK. <https://doi.org/10.1057/9780230347564>
- Hendriks, C. M., Bolitho, A., & Foulkes, C. (2013). Localism and the paradox of devolution: delegated citizen committees in Victoria, Australia. *Policy Studies*, 34(5–6), 575–591. <https://doi.org/10.1080/01442872.2013.862450>
- Huang, D. (2017). How do people get engaged in civic participation? A case study of citizen activism in rebuilding Enning Road, Guangzhou. *Chinese Journal of Sociology*, 3(2), 237–267. <https://doi.org/10.1177/2057150X17702089>
- Hughes, R. (1998). Considering the Vignette Technique and its Application to a Study of Drug Injecting and HIV Risk and Safer Behaviour. *Sociology of Health & Illness*, 20(3), 381–400. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.00107>
- Hughes, R., & Huby, M. (2012). The construction and interpretation of vignettes in social research. *Social Work and Social Sciences Review*, 11(1), 36–51. <https://doi.org/10.1921/swssr.v11i1.428>
- Hurlbert, M., & Gupta, J. (2015). The split ladder of participation: A diagnostic, strategic, and evaluation tool to assess when participation is necessary. *Environmental Science & Policy*, 50, 100–113. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2015.01.011>
- Jann, W., & Wegrich, K. (2007). Theories of the Policy Cycle. In F. Fischer, G. J. Miller, & M. S. Sidney (Red.), *Handbook of Public Policy Analysis* (1st Edition, pp. 43–63). Routledge.
- Jiang, L., & Gu, M. M. (2022). Understanding youths’ civic participation online: a digital multimodal composing perspective. *Learning, Media and Technology*, 47(4), 537–556. <https://doi.org/10.1080/17439884.2022.2044849>
- Kahane, D., Loptson, K., Herriman, J., & Hardy, M. (2013). Stakeholder and Citizen Roles in Public Deliberation. *Journal of Deliberative Democracy*, 9(2). <https://doi.org/10.16997/jdd.164>
- Karatas, A., & Platform31. (2023). *Right to Bid: het recht om maatschappelijk vastgoed over te nemen in de praktijk*.
- Kennispunt lokale politieke partijen. (2022). *Referendum*. <https://www.lokalepolitiekepartijen.nl/dossier/referendum/?output=pdf>
- Lauria, M., & Slotterback, C. S. (2020). *Learning from Arnstein’s Ladder* (M. Lauria & C. Schively Slotterback (red.); Geillustreerd). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429290091>
- Leyden Academy. (z.d.). *Zeggenschap van ouderen*. Speerpunten.

- Leyenaar, M. (2009a). *De burger aan zet - Burgerforum: theorie en praktijk*.
- Leyenaar, M. (2009b). *De burger aan zet - Vormen van burgerparticipatie: inventarisatie en evaluatie*.
- LoBiondo-Wood, G., & Haber, J. (2013). Reliability and Validity. In *Nursing Research - E-Book: Methods and Critical Appraisal for Evidence-Based Practice* (8th Edition, pp. 289–309). Elsevier Health Sciences.
- Lodewijckx, I. (2020, februari 23). *Waarom burgerparticipatie essentieel is voor beleidsmakers*. Burgerparticipatie.
- Lodewijckx, I. (2022, december 14). *Hoe kies je de juiste participatiemethode?* Burgerparticipatie.
- Maia, R. C. M., Cal, D., Bargas, J., & Crepalde, N. J. B. (2020). Which types of reason-giving and storytelling are good for deliberation? Assessing the discussion dynamics in legislative and citizen forums. *European Political Science Review*, 12(2), 113–132. <https://doi.org/10.1017/S1755773919000328>
- Meijer, A., Schäfer, M. T., & Branderhorst, M. (2019). Principles voor goed lokaal bestuur in de digitale samenleving. *Bestuurswetenschappen*, 73(4), 8–23. <https://doi.org/10.5553/Bw/016571942019073004003>
- Mendelsohn, M., & Cutler, F. (2000). The Effect of Referendums on Democratic Citizens: Information, Politicization, Efficacy and Tolerance. *British Journal of Political Science*, 30(4), S0007123400220292. <https://doi.org/10.1017/S0007123400220292>
- Michels, A., & De Graaf, L. (2017). Examining citizen participation: local participatory policymaking and democracy revisited. *Local Government Studies*, 43(6), 875–881. <https://doi.org/10.1080/03003930.2017.1365712>
- Milbrath, L. W. (1981). Political Participation. In *The Handbook of Political Behavior* (pp. 197–240). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4684-3878-9_4
- Miller, T., & Bell, L. (2012). Consenting to What? Issues of Access, Gate-Keeping and “Informed” Consent. In T. Miller, M. Birch, M. Mauthner, & J. Jessop (Red.), *Ethics in Qualitative Research* (2nd Edition, pp. 61–75). SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781473913912>
- Moon, B. E., Birdsall, J. H., Ciesluk, S., Garlett, L. M., Hermias, J. J., Mendenhall, E., Schmid, P. D., & Wong, W. H. (2006). Voting Counts: Participation in the Measurement of Democracy. *Studies in Comparative International Development*, 41(2), 3–32. <https://doi.org/10.1007/BF02686309>
- Mudde, L. (2023). *Lokale democratie in 2040: de opmars van de participerende burger*. VNG Magazine nummer 4.
- Nationale ombudsman. (2023). *Jaarverslag 2022: Tijd voor de burger*. https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/Jaarverslag_2022_0.pdf
- Newton, K. (2011). Making better citizens? In K. Newton & B. Geissel (Red.), *Evaluating Democratic Innovations* (1st Edition, pp. 137–162). <https://doi.org/10.4324/9780203155196>
- NOS. (2023). *Opleidingsniveau zeer bepalend bij voornemen om te gaan stemmen*. Tweede Kamer 2023.
- Ohmer, M., & Beck, E. (2006). Citizen participation in neighborhood organizations in poor communities and its relationship to neighborhood and organizational collective efficacy. *Journal of Sociology and Social Welfare*, 33(1), 179–202.

- Onken, H., & Lange, D. (2014). Social Background, Civic Education and Political Participation of Young People - the German Case. *Journal of Social Science Education*, 13(3), 68–72.
- Parlement.com. (z.d.). *Referendum*. Bestuurlijke vernieuwing.
- Patton, M. Q. (2002). Qualitative Interviewing. In *Qualitative Research & Evaluation Methods* (3rd Edition, pp. 339–428). Sage Publications.
- Peifer, J. T., & Partain, L. P. B. (2023). Citizen Forums: Examining a Journalistic Transparency Initiative’s Capacity to Foster Understanding, Connection, and Trust. *Journalism Practice*, 1–21. <https://doi.org/10.1080/17512786.2023.2202207>
- Pharos. (z.d.). *De Leefplekmeter: Wat vind je van je leefplek?* Kennisbank. <https://www.pharos.nl/kennisbank/de-leefplekmeter-wat-vind-je-van-je-leefplek/>
- Planbureau voor de Leefomgeving. (2023). *Betrokken burgers: Onmisbaar voor een toekomstbestendige leefomgeving*. https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2023-betrokken-burgers-signalenrapport-4957_1.pdf
- Public Health Scotland. (2022). Evidence behind Place Standard Tool and Place and Wellbeing Outcomes. In *Place Standard tool*. <https://www.publichealthscotland.scot/media/14808/evidence-behind-the-place-standard-tool-and-the-place-and-wellbeing-outcomes-full-report.pdf>
- Renwick, A., Palese, M., & Sargeant, J. (2020). Information in Referendum Campaigns: How Can It Be Improved? *Representation*, 56(4), 521–537. <https://doi.org/10.1080/00344893.2019.1661872>
- Rijksoverheid. (z.d.). *Burgerparticipatie*. Burgerschap. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/burgerschap/burgerparticipatie>
- Rijksoverheid. (2023, maart 17). *Kabinet wil inwoners meer betrekken bij maatschappelijke opgaven*. Nieuws.
- Rixon, D. (2010). Stakeholder Engagement in Public Sector Agencies: Ascending the Rungs of the Accountability Ladder. *International Journal of Public Administration*, 33(7), 347–356. <https://doi.org/10.1080/01900691003606006>
- Rondinella, T., Segre, E., & Zola, D. (2017). Participative Processes for Measuring Progress: Deliberation, Consultation and the Role of Civil Society. *Social Indicators Research*, 130(3), 959–982. <https://doi.org/10.1007/s11205-015-1207-z>
- Salinas, L., Thorpe, A., Prendiville, A., & Rhodes, S. (2018). *Civic engagement as participation in designing for services*.
- Setälä, M. (2009). Introduction. In M. Setälä & T. Schiller (Red.), *Referendums and Representative Democracy* (Geïllustreerd, Vol. 62, pp. 1–14). Routledge.
- Silcock, R. (2001). What is E-government. *Parliamentary Affairs*, 54(1), 88–101. <https://doi.org/10.1093/pa/54.1.88>
- Skilling, K., & Stylianides, G. J. (2020). Using vignettes in educational research: a framework for vignette construction. *International Journal of Research & Method in Education*, 43(5), 541–556. <https://doi.org/10.1080/1743727X.2019.1704243>
- Steiger, D. (2015). Constitutional theory of imperative participation: delegated rulemaking, citizens’ participation and the separation of powers doctrine. *Albany Law Review*, 79(1), 1–66.

- Stuckey, H. (2015). The second step in data analysis: Coding qualitative research data. *Journal of Social Health and Diabetes*, 03(01), 007–010. <https://doi.org/10.4103/2321-0656.140875>
- The World Bank. (1996). Reflections: What is Participation? In Environment Department's Social Policy Division (Red.), *The World Bank Participation Sourcebook* (pp. 3–8). The World Bank Group.
- Tonkens, E., & Hurenkamp, M. (2019). *Werknotitie effectieve burgerparticipatie*.
- Van der Krieken, K. (2017, november). *Handreiking lokale referenda*. Kennispunt lokale politieke partijen.
- Van Deth, J. W. (2017). Voting and the expanding repertoire of participation. In *The Routledge Handbook of Elections, Voting Behavior and Public Opinion* (1st Edition, pp. 96–107). Tourledge.
- Van Goor, H. (1975). Macht, participatie en Inspraak op lokaal niveau: enige recente Nederlandstalige publikaties. *Sociologische Gids*, 75(5), 383–393.
- Van Helden, W. J., Dekker, J., Van Dorst, P. C., & Govers-Vreeburg, E. J. E. (2009). “We gooien het de inspraak in” Een onderzoek naar de uitgangspunten voor behoorlijke burgerparticipatie.
- Van Thiel, S. (2021). *Bestuurskundig onderzoek: Een methodologische inleiding* (Vierde herziene druk). Uitgeverij Coutinho.
- Van Zundert, J. W. (1978). Gemeentelijke inspraak als bestuursexperiment. *Beleid & Maatschappij*, 5(3–4), 108–114.
- Van Zwieten, M., & Willems, D. (2004). Waardering van kwalitatief onderzoek. *Huisarts en Wetenschap*, 47(13), 38–43. <https://doi.org/10.1007/BF03083653>
- Victor, J. N., Montgomery, A. H., & Lubell, M. (2018). Voting and political participation. In *The Oxford Handbook of Political Networks* (pp. 357–382). Oxford University Press.
- Voß, J.-P., & Amelung, N. (2016). Innovating public participation methods: Technoscientization and reflexive engagement. *Social Studies of Science*, 46(5), 749–772. <https://doi.org/10.1177/0306312716641350>
- Winkelaar, J. (2022). *Op welk punt in de beleidscyclus betrek je je inwoners?* Citizenlab.
- Zhang, Y., & Yang, K. (2009). Citizen participation in the budget process: The effect of city managers. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 21(2), 289–317.

Bijlage 1. Vignetten

In dit onderdeel worden de verschillende vignetten weergegeven, inclusief korte vervolgvragen die ingaan op de verschillende concepten uit de vignetten. Er is gekozen om 18 vignetten te schrijven, zodat elke klassieke en vernieuwende methode van burgerparticipatie aan bod komt en er ook duidelijk gekeken kan worden of de verschillende onderdelen van een methode positieve gevolgen heeft voor de keuze van deelname aan burgerparticipatie.

Voor alle vignetten worden fictieve gebeurtenissen gebruikt om een beeld te schetsen van de situatie. Deze zijn niet van toepassing op echte personen en zijn geen echte problemen waar de wijken mee zitten maar worden enkel gebruikt voor de beeldvorming van de vignetten. Wanneer de methode en de situatie daarom vraagt worden er ook fictieve mensen benoemd. Deze mensen worden enkel benoemd voor de concretisering van de vignetten. Onder elke vignette staan een aantal vragen die de meningen, opvattingen en ideeën van de bewoners proberen te vangen, waarbij de verschillende onderdelen van een methode aan bod komen. Deze vragen zullen worden gesteld tijdens de interviews, waar een plaats voor is afgebakend binnen het interviewprotocol. Om de vignetten behapbaar te maken voor de respondenten is ervoor gekozen om de vignetten in een paar stukjes te knippen. Hierbij worden er steeds een paar zinnen van een vignette gegeven, met de daarbij horende vragen. Daarna komen de volgende zinnen en bijbehorende vragen. Dit zorgt ervoor dat de respondenten niet worden overvallen met veel informatie in een keer en er een antwoord gegeven kan worden op elk onderdeel.

Vignette 1. Referenda

In de lokale krant staat vermeld dat de gemeente bezig is met een groot besluit over de bouw van een buurtcentrum met hangplek voor jongeren. Hierbij wil de gemeente de meningen van de bewoners weten, zodat ze deze meningen misschien meer kunnen nemen in hun keuze. De bewoners krijgen hiervoor een brief in de brievenbus met de uitnodiging om te komen stemmen over de keuzes die de gemeente wil maken.

1.1 Wat vind je van de manier van stemmen? (Twee keuzes van een referendum)

1.2 Wat vind je ervan dat de uitkomsten van de stemming misschien mee worden genomen in het besluit van de gemeente?

De bewoners krijgen in de brief een blaadje met daarop een korte uitleg over wat de twee keuzes zijn. Voor meer informatie kunnen ze naar de website van de gemeente, waar de keuzes worden uitgelegd met de verschillende gevolgen voor de bewoners. De stemming vindt plaats op het gemeentehuis en er kan van 8 uur 's ochtends tot 8 uur 's avonds gestemd worden.

1.3 Wat vind je van de locatie en tijd van deze stemming?

Na alle onderdelen aan bod zijn geweest:

1.4 Wat vind je van deze situatie?

1.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

1.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 2. Inspraakavonden

Voor de opstart van een project over de aanleg van een nieuwe weg door een wijk heeft de gemeente de bewoners van de wijk uitgenodigd om mee te komen praten over dit project. De bewoners krijgen deze uitnodiging om vanaf 7 uur 's avonds naar het gemeentehuis te komen en te praten over het project.

2.1 Wat vind je van de locatie en tijd van deze bijeenkomst?

De gemeente geeft aan in de brief dat er tijdens deze avond zal worden geluisterd naar de meningen van de bewoners van de wijk. Ook zal de gemeente aangeven waarom er gekozen is voor dit project, en wat de verschillende keuzes zijn geweest waar de gemeente over na heeft gedacht.

2.2 Wat vind je van de manier waarop er gevraagd wordt om input? (Het luisteren naar meningen tijdens een bijeenkomst)

2.3 Wat vind je ervan dat de gemeente uitlegt tijdens de bijeenkomst hoe ze tot een besluit zijn gekomen en wat daarin de overwegingen zijn geweest?

De meningen van de bewoners worden meegenomen in een volgende vergadering van de gemeente over dit project, maar de gemeente geeft aan niet alle meningen te kunnen gebruiken.

2.4 Hoe kijk je ertegen aan dat er wordt aangegeven door de gemeente dat ze niet alle meningen kunnen gebruiken?

Na alle onderdelen zijn geweest:

2.5 Wat vind je van deze situatie?

2.6.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

2.6.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 3. Symbolische adviesraad

De gemeente heeft besloten om op het gebied van milieu een aantal projecten op te zetten, waarbij de grote lijnen van deze projecten al zijn besproken en er al besluiten over zijn gemaakt binnen de

gemeente. Kyra krijgt de uitnodiging van de gemeente om deel te nemen aan een groep die adviezen en meningen deelt over deze projecten.

3.1 Wat vind je van de manier waarop er met de meningen van de bewoners wordt omgegaan?

Kyra zou, als ze de uitnodiging accepteert, met de groep een keer in de maand samenkomen om te horen wat de gemeente heeft besloten, en aangeven wat zij daarvan vinden. De gemeente heeft de projecten al goedgekeurd en de besluiten worden niet meer veranderd na de bijeenkomsten van de bewoners.

3.2 Wat vind je van de taken van deze groep?

3.3 Wat vind je van de locatie en regelmaat van deze bijeenkomsten?

Na alle onderdelen zijn geweest:

3.4 Wat vind je van deze situatie?

3.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

3.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 4. Clinical Group Therapy

Er is door de gemeenteraad een seniorenbeleid aangenomen. Uit interviews in de lokale krant en de regionale televisiezender blijkt dat veel bewoners, zoals Evert, het niet eens zijn met de keuze van de gemeente om dit beleid door te voeren. Om deze bewoners te helpen organiseert de gemeente een avond voor de bewoners om hun verhaal te doen over het beleid in het gemeentehuis. Hierbij zou Evert mogen aangeven waarom hij het er niet mee eens is en hoe dit voor hem persoonlijk van invloed is. De gemeente is hierbij aanwezig en luistert naar de verhalen. Het beleid is al aangenomen dus er wordt verder niets verandert aan het beleid en de gemeente gaat niet op zoek naar iets anders.

4.1 Wat vind je van de manier waarop de gemeente omgaat met de meningen van de bewoners?

4.2 Wat vind je van de uitkomsten van deze avond?

4.3 Wat vind je van de locatie van deze bijeenkomst?

Na alle onderdelen zijn geweest:

4.4 Wat vind je van deze situatie?

4.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

4.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 5. Informatiebijeenkomsten

Er is beleid opgesteld door de gemeente over de verbetering van de sfeer tussen burens in de gemeente. De bewoners krijgen een brief in de bus met de uitnodiging om naar het gemeentehuis te komen voor een uitleg van de gemeente over het beleid en hoe dit er in de gemeente uit gaat zien.

5.1 Wat vind je van de waarop de gemeente informatie geeft aan de bewoners?

Tijdens deze bespreking wordt er alleen vanuit de gemeente aangegeven wat er is besloten en wat er gaat gebeuren in de gemeente door dit beleid. De bespreking van het beleid vindt plaats in de avond, met een inloop om 7 uur 's avonds.

5.2 Hoe kijk je aan tegen deze methode om bewoners te betrekken?

5.3 Wat vind je van de locatie en tijd van deze informatieavond?

Na alle onderdelen zijn geweest:

5.4 Wat vind je van deze situatie?

5.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

5.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 6. Burgerfora

Eline krijgt een brief in de bus van de gemeente met een uitnodiging. De gemeente start een adviserende groep, bestaande uit bewoners van de gemeente om advies te bieden over het nieuwe beleid over jeugdzorg van de gemeente. Eline krijgt deze brief omdat zij als bewoner is ingeloot uit een lijst met alle bewoners om deel te nemen in deze adviserende groep.

6.1 Wat vind je van deze manier van uitnodigen om mee te praten/denken?

Als ze deze uitnodiging accepteert gaat ze in gesprek met de andere ingelote bewoners en bieden ze samen een advies aan de gemeente over hoe het beleid eruit zou moeten zien. Tijdens de gesprekken krijgt de adviserende groep informatie over het beleid voor jeugdzorg van de gemeente voor het adviseren.

6.2 Wat vind je van de taken van deze adviserende groep?

6.3 Wat vind je van de manier waarop de gemeente de groep ondersteunt door informatie te bieden?

Na alle onderdelen zijn geweest:

6.4 Wat vind je van deze situatie?

6.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

6.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 7. Planningscommissies

De bewoners van de gemeente krijgen de uitnodiging om plaats te nemen in een adviserende groep voor een aantal plannen van de gemeente over de cultuur en vrije tijdsmogelijkheden binnen de gemeente. Hiervoor zijn er meerdere vergaderingen voor de deelnemers van deze groep, om samen te overleggen en tot een advies te komen voor de gemeente.

7.1 Wat vind je van de taken van deze adviserende groep?

De adviezen die uit deze groep komen worden voor een groot deel overgenomen door de gemeente. Tijdens de vergaderingen is het ook mogelijk voor de bewoners om eigen ideeën over de plannen te vertellen en daar meer over te overleggen.

7.2 Wat vind je van de manier waarop de gemeente omgaat met de adviezen die worden gegeven?

7.3 Wat vind je van de mogelijkheid om eigen ideeën van de bewoners over dit onderwerp ook te bespreken tijdens de vergaderingen?

Na alle onderdelen zijn geweest:

7.4 Wat vind je van deze situatie?

7.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

7.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 8. Stakeholderdialogen

Voor het plannen van nieuw beleid voor de gezondheid van de bewoners van een specifieke wijk wil de gemeente het gesprek aangaan met inwoners van deze wijk. Hiervoor krijgen de bewoners een uitnodiging van de gemeente om in gesprek te gaan met de verschillende hulpverlenende organisaties in de wijk die hierbij horen en de gemeente zelf.

8.1 Hoe kijk je aan tegen de mogelijkheid om met zowel de gemeente als met de organisaties in gesprek te gaan?

Tijdens dit gesprek komen de verschillende oogpunten vanuit de organisaties, bewoners en de gemeente aan bod. Samen komen ze in dit gesprek tot een aantal punten voor de plannen die de gemeente wilde opzetten. Het gesprek vindt door de weeks plaats in het gemeentehuis tijdens werktijd, zodat de organisaties ook kunnen aanschuiven bij het gesprek.

8.2 Wat vind je van de manier waarop er om input wordt gevraagd van de bewoners?

8.3 Wat vind je van de tijd en fysieke locatie waarop het gesprek plaatsvindt?

Na alle onderdelen zijn geweest:

8.4 Wat vind je van deze situatie?

8.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

8.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 9. Burgercommissies

De gemeente wil in een wijk meerdere woningbouwprojecten opstarten zodat er verschillende soorten huizen in de wijk komen te staan. Bas woont in deze wijk en wordt door de gemeente uitgenodigd naar het gemeentehuis om in een samenwerkingsgroep te stappen voor deze plannen. Bas zou, als hij de uitnodiging accepteert, deelnemen aan de samenwerkingsgroep en samen met de gemeente de plannen voor deze woningbouwprojecten opstellen tijdens een aantal vergaderingen.

9.1 Wat vind je van de mogelijkheid om samen met de gemeente de projecten op te stellen?

9.2 Wat vind je van de locatie van deze bijeenkomsten van de samenwerkingsgroep?

Daarnaast zou de samenwerkingsgroep de hoeveelheid en de verdeling van het geld op zich nemen. De groep krijgt dan de mogelijkheid om de uitgaven van de gemeente te controleren, en te zorgen dat de plannen die ze samen hebben gemaakt worden nagekomen door de gemeente.

9.3 Wat vind je van de taken die de bewoners krijgen als ze in deze samenwerkingsgroep komen?

9.4 Wat vind je van de mogelijkheid om de gemeente te controleren tijdens hun uitvoering van de woningbouwprojecten?

Na alle onderdelen zijn geweest:

9.5 Wat vind je van deze situatie?

9.6.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

9.6.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 10. Buurtorganisaties

Voor het beschermen van de buurtveiligheid van een wijk in de gemeente wil de gemeente een groep bewoners aanstellen die deze kwestie volledig aan gaan pakken. Daarvoor worden de bewoners uitgenodigd, waarbij in de brief vermeld staat wat deze groep zou doen. Zo krijgt de groep bewoners de mogelijkheid om te bepalen wat er moet gebeuren, wie dat moeten aanpakken en hoeveel geld er naar elk van deze oplossingen moet gaan.

10.1 Wat vind je van de taken en verantwoordelijkheden die de bewoners in deze groep krijgen?

10.2 Wat vind je ervan dat de bewoners betrokken worden vanaf het maken van beleid tot en met de uitvoering?

De gemeente biedt hierin ondersteuning door geld en informatie beschikbaar te stellen. De groep komt meerdere keren samen om de plannen op te stellen, en om tijdens de uitvoering van de plannen te kijken wat er terecht is gekomen van de plannen en wat er met het geld is gebeurd.

10.3 Wat vind je van de rol die de gemeente in deze methode op zich neemt?

10.4 Wat vind je van de locatie en regelmaat van deze bijeenkomsten van de samenwerkingsgroep?

Na alle onderdelen zijn geweest:

10.5 Wat vind je van deze situatie?

10.6.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

10.6.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 11. Digitaal participatieplatform

De gemeente wil de bewoners bereiken en vragen over het afvalbeleid dat er nu is, om te weten of het moet veranderen. Hiervoor hebben ze naar de bewoners een brief gestuurd met een uitnodiging voor een digitale app voor op de telefoon en een website voor de laptop waarop de bewoners in een groep hun meningen kunnen delen over het huidige beleid.

11.1 Wat vind je ervan dat bewoners samen kunnen discussiëren over het onderwerp via de app?

De praatgroep wordt enkel gebruikt voor de mogelijkheid van een open discussie, waarbij de bewoners niet fysiek naar het gemeentehuis hoeven te komen. De bewoners kunnen deze applicatie op hun telefoon openen en inloggen als bewoner, waarna ze de discussie kunnen openen of informatie kunnen lezen over het beleid.

11.2 Hoe kijk je ertegen dat er voor de bespreking van het beleid geen fysieke bijeenkomst is, maar het via de applicatie of website verloopt?

Na alle onderdelen zijn geweest:

11.3 Wat vind je van deze situatie?

11.4.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

11.4.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 12. Online Referenda

Voor de keuze van het afbreken of opknappen van een historisch gebouw wil de gemeente graag de input van de bewoners. Hiervoor is een brief gestuurd met daarin een QR-code en een link voor de bewoners om vanuit huis via de telefoon of laptop te stemmen over de twee keuzes die er worden gegeven. Naast de link voor de stemming zelf, is er ook een link naar een website waar meer informatie wordt gegeven over de verschillende keuzes en wat er gebeurt als een van deze keuzes wordt gekozen.

12.1 Wat vind je van stemmen door middel van een online platform?

12.2 Wat vind je ervan dat bewoners niet fysiek naar het gemeentehuis moeten voor het stemmen?

Na alle onderdelen zijn geweest:

12.3 Wat vind je van deze situatie?

12.4.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

12.4.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 13. Aangepaste informele bijeenkomsten

Sarah krijgt een uitnodiging van de gemeente in de brievenbus voor een bijeenkomst om in gesprek te gaan over de hoeveelheid werk in de gemeente. Deze bijeenkomst vindt plaats in de lokale kroeg waar veel mensen uit de gemeente samen komen.

13.1 Wat vind je van de locatie van deze bijeenkomst?

Veel van Sarahs vrienden zijn vaak te vinden in deze kroeg en zij komt er zelf ook regelmatig in de avond. Bij de brief zit de uitnodiging en de informatie over de bijeenkomst, uitgeschreven in meerdere talen. De bijeenkomst vindt plaats in de avond op een moment waarop veel mensen samen zouden komen in de kroeg voor een praatje of een activiteit.

13.2 Wat vind je ervan dat de informatie in meerdere talen wordt gegeven?

13.3 Wat vind je van het moment waarop de bijeenkomst plaatsvindt?

Na alle onderdelen zijn geweest:

13.4 Wat vind je van deze situatie?

13.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

13.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 14. Online enquêtes

De gemeente gaat in de komende jaren veel veranderen op het gebied van energie, waarbij ze veel beleid moeten schrijven en uitwerken. Om te weten wat de bewoners er al van weten, wat ze zelf al hebben en wat ze zelf zouden willen, stuurt de gemeente een vragenlijst uit naar de bewoners om deze onderwerpen te kunnen bespreken. Deze vragenlijst is online, waarbij de bewoners in een brief de link naar de lijst krijgen gestuurd.

14.1 Wat vind je van de manier waarop de gemeente probeert de meningen van de bewoners te achterhalen?

14.2 Wat vind je van de mogelijkheid om deze vragenlijst in te vullen op een moment die voor de bewoners zelf uitkomt?

Bewoners kunnen zelf de lijst doorlezen, maar krijgen ook de optie om de lijst te laten voorlezen. Daarnaast is er in de brief ook een link te vinden naar de mogelijke achtergrondinformatie over de redenen voor een energiebeleid en de mogelijke opties van de huidige en nieuwe situatie van de bewoners. De vragenlijst staat voor een aantal dagen of weken open, waarbij de bewoners zelf kunnen kiezen wanneer ze deze invullen.

14.3 Wat vind je van de optie om de vragen en antwoorden te laten voorlezen?

Na alle onderdelen zijn geweest:

14.4 Wat vind je van deze situatie?

14.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

14.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 15. Burgerbudgetten

De gemeente wil met het onderwerp veiligheid meer doen in de komende jaren. Omdat ze willen zorgen dat de plannen aansluiten op de vraag vanuit de bewoners nodigen ze de bewoners uit. De gemeente organiseert een bijeenkomst waarin de bewoners een nep zakje geld krijgen. Met dit zakje geld kunnen

de bewoners aangeven hoeveel ze willen uitgeven aan bepaalde onderdelen van de veiligheid of aan plannen die ze zelf voor ogen zien binnen de veiligheid.

15.1 Wat vind je ervan dat de belangen en prioriteiten worden weergegeven met een nep zakje geld dat verdeeld kan worden?

De bewoners verdelen dus de inhoud van het zakje onder onderdelen van veiligheid die zij belangrijk vinden. Deze bijeenkomst vindt plaats op het gemeentehuis en wordt in de avond georganiseerd. Bij deze bijeenkomst liggen informatiebladen over de verschillende onderwerpen binnen de veiligheid.

15.2 In hoeverre denk je dat deze manier van de gemeente om informatie en meningen te verzamelen van de bewoners zal werken?

15.3 Wat vind je van de locatie van deze bijeenkomst?

Na alle onderdelen zijn geweest:

15.4 Wat vind je van deze situatie?

15.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

15.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 16. Burgerpanel

De gemeente is bezig met het verwerken van plannen naar beleid over digitale platformen voor bepaalde gemeentetaken, maar wilt hiervoor weten of de bewoners achter dit plan staan. Om dit te kunnen weten heeft de gemeente de burgers uitgenodigd naar het gemeentehuis om in een groep te stappen en over de eerste versie van het beleid te adviseren en meepraten. De gemeente kijkt naar de meningen van de bewoners en maakt aan de hand daarvan de afweging of de uitwerking van de plannen op de goede manier zijn verwerkt.

16.1 Wat vind je van de manier waarop de bewoners worden betrokken bij het maken van beleid door de gemeente?

16.2 Wat vind je van de manier waarop de gemeente de adviezen en meningen van de bewoners gebruikt?

Na alle onderdelen zijn geweest:

16.3 Wat vind je van deze situatie?

16.4.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

16.4.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 17. Overnamerecht

Voor het planten en onderhouden van groen in de parken en buurttuintjes wil de gemeente kijken of er bewoners zijn binnen de gemeente die deze taken op zich willen nemen. Ze nodigen de bewoners uit om contact op te nemen met de gemeente als ze (een deel van) het planten en onderhouden van het groen willen verzorgen.

17.1 Hoe zie je de optie van de gemeente om de bewoners deze taak over te laten nemen?

De gemeente geeft daarmee de optie aan de bewoners om deze taak van de gemeente door te geven naar de bewoners zelf. De bewoners zouden, als ze het willen doen, meehelpen met het onderhoud of het helemaal over te nemen.

17.2 In hoeverre denk je dat bewoners de taak van de gemeente hiervoor kunnen overnemen?

17.3 In hoeverre krijgen de bewoners volgens jou voldoende middelen en mogelijkheden om deze taak succesvol uit te voeren?

Na alle onderdelen zijn geweest:

17.4 Wat vind je van deze situatie?

17.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

17.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Vignette 18. Leefplekmeter

De gemeente wil voor de stadsontwikkeling binnen de gemeente kijken naar het veranderen van een aantal woonwijken, om zo de omgeving meer samen te voegen met de nieuwe wijken. Hiervoor wil de gemeente in gesprek met de bewoners om te weten wat er aangepast moet worden aan de wijk en wat er al goed gaat, zodat ze hiermee aan de slag kunnen in de bestaande en nieuwe wijken.

18.1 Wat vind je van deze manier van de gemeente om te kijken of alles goed gaat volgens de bewoners?

De gemeente gaat zelf, of met een verbonden organisatie uit de wijk, naar de bewoners toe om via een vragenlijst te luisteren naar de verhalen van de bewoners over hun wijk. Deze gesprekken vinden plaats bij de bewoners thuis en wanneer het de bewoners zelf uitkomt.

18.2 In hoeverre denk je dat de gemeente een compleet beeld krijgt van de goede en mindere punten van de wijk?

18.3 Wat vind je van de manier waarop de gesprekken worden gehouden? (Bij de bewoners thuis)

Na alle onderdelen zijn geweest:

18.4 Wat vind je van deze situatie?

18.5.1 Zou je hieraan meedoen? Waarom wel/ niet?

18.5.2 Wat is hierin je belangrijkste overweging?

Bijlage 2. Interviewprotocol

Naast de vignetten worden er in dit onderzoek ook semigestructureerde interviews afgenomen bij de respondenten aan de hand van zowel de vignetten die besproken zijn, als de methoden en concepten in het algemeen. Hieronder wordt in het interviewprotocol een algemene lay-out gegeven van de interviews en zijn algemene vragen geformuleerd. Ook zijn er een aantal vragen geformuleerd aan de hand van de verschillende methoden die aan bod zijn gekomen van burgerparticipatie. Hierdoor kan het interview een verdieping bieden op de vignetten door vragen te stellen die betrekking hebben op de besproken methoden.

Introductie

Mijn naam is Kaylee Smits en ik ben bezig met het schrijven van mijn scriptie/eind onderzoek voor mijn studie (bestuurskunde). Mijn onderzoek gaat over de manieren om het betrekken van de bewoners te stimuleren als gemeente Oss in de Schadewijk. Hierbij wil ik graag kijken naar de wensen en belangen van de bewoners zelf zodat de manieren om bewoners te betrekken vanuit de gemeente aansluiten bij wat er werkt volgens de bewoners. U bent hierin dus een bewoner van de Schadewijk, waarbij we gaan kijken wat er wel en niet werkt voor u om mee te doen en mee te praten. Dit interview bestaat uit twee onderdelen. Ik vraag eerst een paar algemene vragen over u en hoe u kijkt naar betrokken zijn. Daarna lees ik 4/5 verhaaltjes voor waarin een manier van meedoen wordt beschreven. Aan de hand van deze verhaaltjes zal ik steeds een aantal vragen stellen om te bekijken wat u van de manieren vindt.

Voordat we beginnen wil ik even met u kijken naar een document, waarin wordt aangegeven wat er tijdens dit interview gaat gebeuren en wat er zal gebeuren met de informatie die ik uit dit interview haal. (Presenteer informed consentformulier, en na doornemen en ondertekenen start de opname en begint het interview).

Algemene vragen

Beeldschets respondenten

1. In welke buurt woont u binnen de Schadewijk?
2. Wat is uw leeftijd?
3. Wat doet u zoal op een dag?

Vragen beeld burgerparticipatie

4. Wat is volgens u het meedoen en meepraten met de gemeente?
5. Welke manieren om betrokken te worden door de gemeente kent u?
  - a. Kunt u beschrijven wat deze manieren inhouden?
6. Doet u, of heeft u zelf meegedaan aan de mogelijkheden die de gemeente heeft geboden om mee te praten?

a. Waarom wel/ waarom niet?

7. In hoeverre denkt u dat meepraten en meedoen als bewoner van invloed kan zijn op de plannen van de gemeente?

Voordat ik begin met het bespreken van de bedachte verhalen/scenario's wil ik vermelden dat er bij elk verhaal een soort beleid of probleem gekoppeld is aan de verhaaltjes. Deze komen niet echt voor maar geven alleen een beeld bij wat er wordt bedoeld en hoe het betrekken door de gemeente vorm krijgt. Mocht het besproken onderwerp niet relevant zijn voor jou kan je ervoor kiezen zelf een onderwerp te bedenken van de gemeente waar je een duidelijke mening over hebt, zodat we die kunnen gebruiken voor de verhaaltjes.

Vignette 1

Hier het eerste vignette aanbieden en de gekoppelde vragen.

Vignette 2

Hier het tweede vignette aanbieden en de gekoppelde vragen.

Vignette 3

Hier het derde vignette aanbieden en de gekoppelde vragen.

Vignette 4

Hier het vierde vignette aanbieden en de gekoppelde vragen.

(Vignette 5)

(Hier het vijfde vignette aanbieden en de gekoppelde vragen. --> Er wordt van tevoren random gekozen welke respondenten vier of vijf vignetten krijgen)

Afsluitende vragen

Nu we aan het einde van dit interview zijn wil ik nog graag een paar vragen stellen.

1. Kijkend naar de verschillende manieren van meepraten en meedoen, welke manier sprak u het meeste aan?
2. Wat vond u in de verschillende methoden het onderdeel dat er het meeste voor zou zorgen dat u zou meepraten of meedoen?
3. Wat vond u in de verschillende methoden het onderdeel dat er het minste voor zou zorgen dat u zou meepraten of meedoen?

Dit was het einde van het interview. Heeft u nog vragen of opmerkingen? Ik wil u heel erg bedanken voor uw tijd en moeite.

Bijlage 3. Informed consentformulier

Uitleg informed consentformulier:

Voordat we beginnen met het interview heb ik nog kort een document waar ik samen met je doorheen wil lopen. Het heet een 'informed consentformulier'. Wat het inhoudt is dat ik van tevoren aangeef waar het onderzoek over gaat en wat ik met de informatie uit dit interview ga doen. Daarnaast moet ik aangeven veilig en vertrouwelijk met je informatie om zal gaan, en deze ook direct zal verwijderen na het uittypen van het interview en mijn resultaten. Door dit document te tekenen geef je aan deze informatie te hebben gekregen voordat we beginnen aan het interview. Het zorgt er ook voor dat ik verplicht ben me aan deze regels te houden en u hierin in bescherming te nemen. Als je het kan invullen na het te hebben doorgelezen kan ik contact met je opnemen nadat het onderzoek klaar is zodat je eventueel kan teruglezen wat er vanuit dit interview is gebruikt voor mijn onderzoek.

Naam van het project	Scriptie/ eindonderzoek van mijn studie.
Doel van het onderzoek	Dit onderzoek voer ik uit als eindonderzoek voor mijn studie. U bent uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen wat de bewoners van de Schadewijk belangrijk vinden bij hoe ze worden betrokken door de gemeente bij hun plannen.
Opzet/ werking van het onderzoek	U neemt deel aan een interview waarin ik vragen zal stellen over de betrekking door de gemeente. Ik zal ook een paar korte verzonden verhalen voorlezen, waarbij de vragen zullen gaan over uw mening over deze verhalen. Van het interview zal een audio-opname worden gemaakt, zodat ik het gesprek later woord voor woord kan uittypen voor mijn resultaten. Dit is het enige waar de audio voor zal worden gebruikt.
Mogelijke risico's en ongemakken	Er zijn geen risico's die komen kijken bij het deelnemen aan dit onderzoek. U hoeft geen vragen te beantwoorden die u niet wilt beantwoorden. Uw deelname is geheel vrijwillig en u mag altijd aangeven te willen stoppen met het interview. Ook als u op een later moment toch bedenkt dat u liever niet wilt dat uw antwoorden worden meegenomen in de resultaten kunt u dit altijd bij mij aangeven.
Vertrouwelijkheid van uw gegevens	Uw privacy blijft compleet beschermd. Uw vertrouwelijke en persoonlijke gegevens zullen nergens worden gebruikt en er zullen geen verwijzingen in mijn teksten komen te staan die terug kunnen leiden naar u als persoon.

	<p>In plaats van uw naam zal u in mijn onderzoek een gerandomiseerd nummer krijgen. Zo kan ik dus bijvoorbeeld kunnen verwijzen naar u als Respondent/geïnterviewde 8 of 12.</p> <p>De informatie die zal worden verzameld in de opname, en later de getypte tekst zal worden bewaard op een beveiligde locatie bij de Universiteit.</p>	
Toestemmingsverklaring	<p>Als u dit document ondertekent geeft u aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Ik kreeg genoeg informatie over dit onderzoek, ik weet wat het doel is van dit onderzoek. b. Mijn deelname is vrijwillig. Als ik wil stoppen, kan dat altijd. c. Als ik word geïnterviewd, zal dat worden gedaan door Kaylee Smits. Het interview zal tussen een half uur en een uur duren. Ik geef toestemming om daarbij een opname te maken voor het uittypen. d. Ik mag besluiten vragen niet te beantwoorden als ik dat niet wil. e. Ik heb de garantie gekregen dat mijn deelname volledig privé is, en mijn gegevens niet worden gebruikt of bekend worden gemaakt. f. Ik heb dit document gelezen en begrepen. Al mijn vragen hierover zijn beantwoord en ik doe vrijwillig mee aan dit onderzoek. 	
Handtekening en datum	Naam deelnemer	Naam interviewer
	Handtekening	Handtekening
	Datum	Datum